

Aanvraagformulier ontheffing Wet natuurbescherming

Onderdeel Soortenbescherming

Ruimtelijke ingrepen, beheer/schadebestrijding, opvang, onderwijs of onderzoek, tijdelijke natuur.

Inleiding

Voor het volledig invullen van dit formulier heeft u nodig:

- Een e-mailadres om een afschrift van het formulier en een ontvangstbevestiging te kunnen ontvangen per e-mail
- Kaartmateriaal van plangebied(en). Waarvan minimaal één duidelijke kaart met daarop de contouren van het plangebied. Bij voorkeur heeft deze kaart een schaal van 1:25.000.
- Activiteitenplan
- Rapportage van ecologische onderzoeken (zoals een QuickScan Flora & Fauna en Nader Ecologisch Onderzoek, indien van toepassing)
- Eerder verleende ontheffingen (indien van toepassing)
- Jachttakte en/of grondgebruikersverklaring (indien van toepassing)
- Machtiging voor intermediair (indien van toepassing). Wanneer de aanvraag wordt ingediend door een gemachtigde, dient u een machtigingsformulier bij uw aanvraag aan te leveren. U kunt [het format van het machtigingsformulier](#) invullen, inscannen en uploaden bij het onderdeel 'Bijlagen'. Deze volmacht of opdracht moet zijn ondertekend door uw opdrachtgever.

In het aanvraagformulier stellen we enkel algemene vragen over de aanvrager en het project. Alle inhoudelijke relevante informatie dient u op te nemen in een Activiteitenplan. Hierin dient u aan te geven wat het project inhoudt, welke natuurwaarden hierbij in het geding zijn en welke werkwijze u voorstelt. Wij hebben een format beschikbaar gesteld waarin is aangegeven welke onderdelen verplicht in het activiteitenplan aanwezig dienen te zijn. Wij verzoeken u om deze bij voorkeur te gebruiken.

- [Handleiding Aanvraag Ontheffing Soortenbescherming bij Ruimtelijke ingrepen \(hierin is het Activiteitenplan voor Ruimtelijke ingrepen opgenomen\)](#)
- [?Format Activiteitenplan Tijdelijke Natuur](#)
- [Format Activiteitenplan Onderzoek/Onderwijs of Opvang](#)
- [Format Activiteitenplan Beheer/schadebestrijding](#)

Vragen of contact

Heeft u vragen bij het invullen van het formulier dan kunt u contact opnemen met de provincie Utrecht via e-mail naar servicebureau@provincie-utrecht.nl of via telefoonnummer 030-2589111.

Wij sturen een automatische ontvangstbevestiging bij indiening en binnen een week een formele ontvangstbevestiging. Mocht u deze niet ontvangen, neemt u dan zo spoedig mogelijk contact op met het servicebureau.

Privacy

De provincie Utrecht vindt de bescherming van uw privacy belangrijk. Raadpleeg de [Proclaimer](#) als u wilt weten wat we met uw gegevens doen.

Soort aanvrager

Wordt de aanvraag voor ontheffing ingediend voor een organisatie of particulier? Bedrijf of instelling

Gegevens van de aanvrager

Naam van de organisatie	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden		
Inschrijvingsnummer KvK	30276831		
Postadres			
Is sprake van een buitenlands adres? Nee			
Postcode	3994 DD	Huisnummer	2 Toevoeging
Straat	Poldermolen		
Plaats	Houten		

Gegevens contactpersoon aanvrager

Aanspreektitel	Mevrouw
Voorletter(s)	M.J.S.
Tussenvoegsel(s)	van
Achternaam	Zee
Telefoonnummer	(030) 634 5700

E-mailadres	margreet.van.zee@hdsr.nl
E-mailadres (ter controle)	margreet.van.zee@hdsr.nl
Heeft u een intermediair?	Ja

Gegevens intermediair

Naam van de organisatie	De Vries & van de Wiel
Inschrijvingsnummer KvK	37061883
Vestigingsnummer KvK	000019155042
Aanspreektitel	De heer
Voorletter(s)	N
Achternaam	Samson
Telefoonnummer	06-55683066
E-mailadres	samson.niels@deme-group.com
E-mailadres (ter controle)	samson.niels@deme-group.com

Postadres

Is sprake van een buitenlands adres?	Nee				
Postcode	1033 MZ	Huisnummer	11	Toevoeging	____
Straat	Toetsenbordweg				
Plaats	Amsterdam				

Algemene vragen

Is er vooroverleg geweest met de provincie, team vergunningverlening?	Ja
Op welke datum heeft u het vooroverleg gehad?	14-08-2022
Wilt u het besluit digitaal toegezonden krijgen?	Ja
Is voor deze activiteit al op een eerder moment een omgevingsvergunning aangevraagd?	Nee

Gegevens van de activiteit/het project

Naam van het project	Dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen
Algemene beschrijving van het plangebied en de directe omgeving	Het dijktraject Amerongen - Wijk bij Duurstede is een deelproject binnen het dijkversterkingsprogramma Sterke Lekdijk en omvat de circa 11 kilometer lange dijk tussen Wijk bij Duurstede – Amerongen (WAM). Het dijktraject ligt in twee gemeenten: Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede. Het dijktraject loopt vanaf de rand van de bebouwde kom van Amerongen in het oosten tot de Prinses Irenesluis in het westen. Het dijktraject is gelegen langs de Neder-Rijn welke overgaat in de Lek ter hoogte van Wijk bij Duurstede. Het gebied waar dit activiteitenplan betrekking of heeft is het perceel ter hoogte van Lekdijk 7A te Amerongen, gemeente Utrechtse Heuvelrug.
Noem betreffende plant- en/of diersoorten	Poelkikker
Is er een eerdere ontheffing verleend?	Nee
Gewenste startdatum ontheffing	01-03-2023
Gewenste einddatum ontheffing	01-01-2028
Vraagt u een ontheffing met spoed aan om zwaarwegende redenen?	Nee
Bevat uw Activiteitenplan alle gevraagde informatie?	Ja

BIJLAGEN

Upload hieronder de benodigde bijlagen.
De volgende bestandstypen kunt u uploaden: doc, docx, xls, xlsx, ppt, pptx, pdf, jpg, jpeg, gif, png, tif, tiff.

Let op: de totale omvang van alle bijlagen die u bij deze aanvraag upload mag maximaal 20 MB bedragen.
Is dit hoger dan 20 MB dan kan de verzending mis gaan.

Wij adviseren u in dit geval grote bijlagen apart te mailen maar servicebureau@provincie-utrecht.nl onder vermelding van o.a het kenmerk dat u ontvangt in de ontvangstbevestiging na het verzenden van uw aanvraag.

LET OP: U kunt geen aanvraag namens een ander doen voor de hoofdstukken Soortenbescherming van de Wet natuurbescherming zonder daartoe gemachtigd te zijn door de rechthebbende. Upload hieronder een ondertekend formulier waaruit blijkt dat de intermediair gevolmachtigd is namens de aanvrager. U kunt hiervoor [het format van het machtigingsformulier](#) gebruiken.

Bijlagen

Activiteitenplan	90312950_8167954_012539-RAP-22603.pdf
Kaartmateriaal van plangebied(en). Waarvan minimaal één duidelijke kaart met daarop de contouren van het plangebied. Bij voorkeur heeft deze kaart een schaal van 1:25.000.	90312950_8167457_Bijlage_is_te_groot.pdf
Rapportage(s) van ecologische onderzoek(en)	90312950_8167459_Achtergrondrapport_Natuur_012539-RAP-21452.pdf
Machtigingsformulier	90312950_8167460_012539-BRF-22529.pdf

Aanvullende bijlagen

Hier kunt u extra informatie toevoegen zoals niet-openbare bronnen (bijvoorbeeld vertrouwelijke stukken) of documenten die het wettelijk belang of de alternatievenafweging onderbouwen.

Aanvullende bijlage 1	90312950_8167461_012539-MEM-22659.pdf
Aanvullende bijlage 2	90312950_8167462_Bijlage_1_Soortenonderzoek_012539-RAP-21139.pdf

Ondertekening en verklaring

☒ De aanvrager verklaart dat:

- Het de aanvrager bekend is dat eventuele wijzigingen in de omstandigheden die van belang zijn bij de beoordeling van de aanvraag zo spoedig mogelijk doorgegeven moeten worden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht onder vermelding van het zaaknummer waaronder de aanvraag in behandeling is.
- Het de aanvrager bekend is dat alle gewenste inlichtingen met betrekking tot de voor de beoordeling en controle benodigde gegevens terstond en naar waarheid verstrekt dienen te worden aan de met behandeling en controle van de aanvraag belaste ambtenaar.
- Het de aanvrager bekend is dat de ontheffing Wet natuurbescherming, dan wel Omgevingsvergunning met VVGB, onverwijld mag worden ingetrokken indien hij/zij één of meer uit zijn/haar ontheffing voortvloeiende verplichtingen niet nakomt, dan wel in het kader van deze aanvraag onjuiste gegevens heeft verstrekt.
- Alle gegevens naar waarheid zijn verstrekt.
- Het de aanvrager bekend is dat er mogelijk leges verschuldigd zijn voor het in behandeling nemen van aanvragen in het kader van de Wet natuurbescherming. De geldende legeskosten kunt u vinden op www.provincie-utrecht.nl of opvragen via servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Datum ondertekening	14-10-2022
Plaats ondertekening	Amsterdam
Naam ondertekenaar	Niels Samson
Functie ondertekenaar	Vergunningencoördinator

Handtekening

U kunt uw aanvraag nu verzenden. Na het verzenden ontvangt u van ons een e-mail met een kopie van dit formulier.

U moet deze kopie van dit formulier afdrukken en hierboven met de hand ondertekenen en inscannen.

Het ondertekende gescande formulier moet u dan per e-mail sturen aan: servicebureau@provincie-utrecht.nl onder vermelding van het in de mail vermelde kenmerk. De bijlagen hoeft u niet meer bij de mail te voegen.

Stuur uw formulier alleen ondertekend per post als sturen per e-mail niet lukt of kan.

Postadres:

Gedeputeerde Staten van Utrecht
t.a.v. Domein Landelijke Leefomgeving,
Team Vergunningverlening Natuur en Landschap
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

veilige dijken • droge voeten • schoon water

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Dijkversterkingsproject Wijk bij Duurstede -
Amerongen
3990 GJ
Postbus 550 Houten

Datum 1 september 2022	Contactpersoon Freek Visser	Telefoonnummer +3130 634 5835
Uw brief d.d.	Uw kenmerk	Ons kenmerk 1905315
Onderwerp Machtiging aanvragen vergunningen WAM		Bijlage(n)

Geachte heer/mevrouw ,

Het hoogheemraadschap werkt sinds 1 mei 2017 aan het dijkversterkingsproject Wijk bij Duurstede – Amerongen. Na de verkenningsfase – die goedgekeurd werd op 1 juli 2020 door het Algemeen Bestuur – is besloten de samenwerking aan te gaan met een marktpartij voor de nadere uitwerking van het voorkeursalternatief die ook realisatie ter hand kan nemen. Voor Wijk bij Duurstede – Amerongen is de combinatie Lekenseemble de partner geworden om het voorkeursalternatief verder uit te werken tot detailontwerp, in wat het waterschap bestempeld als de planuitwerkingsfase. Samen met Lekenseemble worden voor het dijkversterkingsproject Wijk bij Duurstede – Amerongen meerdere vergunningen opgesteld en ingediend. Deze brief regelt de machtiging om namens het project de vergunningen in te dienen.

Machtiging indienen vergunningen

Namens het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden machtig ik hierbij de navolgende personen om namens het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden ten behoeve van het project Sterke Lekdijk, onderdeel Dijkversterking Wijk bij Duurstede – Amerongen de noodzakelijke vergunningen en ontheffingen aan te vragen en meldingen te doen.

Het betreft hier de volgende personen:

Mevr. P. van Veen (Bureau Merite, KvK: 30206970)

Dhr. N. Samson (Aannemingsmaatschappij De Vries & van de Wiel, KvK: 37061883)

Vragen

Wij vertrouwen erop deze machtiging op een transparante wijze de hebben vastgelegd. Mochten er naar aanleiding van deze machtiging nog vragen zijn dan kunt u contact opnemen met de heer Freek Visser, projectmanager dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen (Freek.Visser@hdsr.nl of 030 634 5835).

Met vriendelijke groet,
Namens Dijkgraaf en hoogheemraden

F. Visser,
Sr. Projectleider, Ingenieursbureau.

Poldermolen 2
Postbus 550
3990 GJ Houten
T (030) 634 57 00
post@hdsr.nl
www.destichtserijnlanden.nl

Datum : 12 oktober 2022
 Aan : Provincie Utrecht
 Van : Projectteam WAM
 Betreft : **Toelichting op aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming**
 DMS-nummer : 012539-MEM-22659
 Bijlagen : -

Korte beschrijving project Dijkversterking WAM

In het programma Sterke Lekdijk werkt Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) aan het versterken van de Lekdijk tussen Amerongen en Schoonhoven. Het deelproject Wijk bij Duurstede –Amerongen (WAM) is onderdeel van dit programma en ligt tussen de rand van de kern Amerongen en de Prinses Irenesluizen bij Wijk bij Duurstede. Het deelproject bestrijkt daarmee elf kilometer aan primaire kering. Het dijktraject tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen voldoet niet aan de in 2017 aangescherpte veiligheidsnormen voor hoogte, piping, macrostabiliteit, microstabiliteit en de grasbekleding binnenwaarts en buitenwaarts. Versterking is daarom noodzakelijk.

In de verkenningsfase (periode 2018 -medio 2020) is een voorkeursalternatief uitgewerkt voor de Dijkversterking WAM. Als eerste is de nota van uitgangspunten Wijk bij Duurstede-Amerongen opgesteld. Hierin zijn de opgaven, de uitgangssituatie en het werkproces beschreven. Het tweede product uit de verkenningsfase was de nota kansrijke oplossingen. De kansrijke oplossingen in deze nota zijn voortgekomen uit een ontwerpproces dat overheden, omwonenden en belanghebbenden gezamenlijk hebben doorlopen. In de nota is gemotiveerd waarom uit alle mogelijkheden is gekozen voor uiteindelijk drie kansrijke oplossingen. In de conceptnota Voorkeursalternatief zijn vervolgens de drie kansrijke oplossingen (op basis van nader onderzoek en van overleg met de omgeving), verder uitgewerkt tot vier kansrijke alternatieven. De kansrijke alternatieven zijn op hun effecten beoordeeld en vergeleken. Op basis hiervan is de nota voorkeursalternatief Wijk bij Duurstede-Amerongen 'Een krachtig en beleefbaar plan' op 1 juli 2020 vastgesteld door het algemeen bestuur van HDSR.

In de planuitwerkingsfase is het voorkeursalternatief verder uitgewerkt in het vergunningenontwerp. Het vergunningenontwerp vormt de basis voor het Projectplan Waterwet met bijbehorende Mer en de aanvragen om de hoofdvergunningen.

Coördinatieprocedure Projectplan Waterwet

De planuitwerkingsfase eindigt met een door de provincie goedgekeurd Projectplan waterwet en de beschikkingen op de hoofdvergunningen. Onder de hoofdvergunningen vallen vergunningen die noodzakelijk zijn op de dijkversterking te realiseren. Vooruitlopend op en tijdens de realisatiefase worden vervolgens de uitvoeringsvergunningen aangevraagd. Bij een Projectplan Waterwet geldt dat deze de zogenaamde gecoördineerde procedure volgt. Deze wettelijke regeling bepaald dat het Projectplan Waterwet en bijbehorende Mer, samen met de hoofdvergunningen de zelfde procedure volgen. Dat houdt in dat de ontwerpbesluiten en later ook de definitieve besluiten, gelijktijdig en gezamenlijk worden gepubliceerd en ter visie worden gelegd, zodat belanghebbende de mogelijkheid hebben hun zienswijzen en bezwaren kenbaar te maken. Het is de provincie Utrecht, zijnde het bevoegd gezag voor het projectplan Waterwet, die de taak heeft deze coördinatie uit te voeren.

Ontheffing Wet natuurbescherming

Eén van de hoofdvergunningen die in de planuitwerkingsfase meegaat in de bovengenoemde coördinatieprocedure is de ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot de poelkikker. De provincie Utrecht is het bevoegd gezag voor deze ontheffing.

Activiteitenplan Poelkikker

Ten behoeve van Ontheffing Wet natuurbescherming

STERKE LEKDIJK

Wijk bij Duurstede - Amerongen

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Colofon

Rapportgegevens	
Rapporttitel	Activiteitenplan Poelkikker
Ondertitel	Ten behoeve van Ontheffing Wet natuurbescherming
DMS nummer:	12539-RAP-22603
Versie:	1.0
Datum:	14 oktober 2022

Vrijgave:

Verantwoordelijkheid	Functie	Naam	Paraaf
Opsteller:	Ecoloog	Marc Grutters	
Verificateur:	Vergunningencoordinator	Niels Samson	
Autorisator	Omgevingsmanager	Margreet van Zee	
Vrijgever	Projectmanager	Freek Visser	

Documenthistorie:

Versie	Datum	Toelichting
V0.1	06-10-2022	Versie voor interne review
V1.0	14-10-2022	Definitief voor aanvraag ontheffing

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Poldermolen 2
030 634 57 00 **T**
sterkelekdijk@hdsr.nl **E**
hdsr.nl/sterkelekdijk **W**

**STERKE
LEKDIJK**

Inhoudsopgave

Algemeen	4
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en context	5
1.2 Relevante verbodsbepaling en soort	5
1.3 Contactgegevens initiatiefnemer	6
1.4 Contactgegevens aanvrager	6
2 Projectbeschrijving	7
2.1 Plangebied	7
2.2 Voorgenomen activiteit	8
2.3 Planning en uitvoering werkzaamheden	9
2.4 Ontheffingsperiode	9
3 Ecologische inventarisatie	11
3.1 Soortenonderzoek	11
3.2 Methode inventarisatie	11
4 Resultaten	12
4.1 Voortplantingswater	13
4.2 Landbiotoop	14
5 Effectbepaling	15
5.1 Effect werkzaamheden	15
5.2 Gunstige staat van instandhouding	15
6 Maatregelen	17
6.1 Algemeen	17
6.2 Compenserende maatregelen	17
6.3 Mitigerende maatregelen	18
7 Zorgvuldig handelen	20
7.1 Zorgvuldig handelen	20
7.2 Ecologisch werkprotocol	20
8 Alternatieven en wettelijk belang	22
8.1 Alternatieve locatie & inrichting	22
8.2 Alternatieve werkwijze	22
8.3 Alternatieve planning	22
8.4 Wettelijk belang	22
Literatuur	
Bijlage 1 Inrichtingseisen compensatiepoel	

Algemeen

Projectnaam : Dijkversterking WAM
Aanvrager : Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden

Betreft: : Ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming (Wnb)
Relevante soort: Poelkikker (Pelophylax lessonae)

Als onderdeel van project Sterke Lekdijk is Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden voornemens om een dijkversterking uit te voeren op het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen (WAM), gelegen in de provincie Utrecht. Uit de uitgevoerde ecologisch onderzoeken blijkt dat het plangebied een functie heeft als leefgebied voor poelkikker. Voor poelkikker gaat het om een poel met functie als voortplantingswater en de oeverzone als bijbehorend landbiotoop. Ander leefgebied (overwinteringslocaties) worden niet aangetast. Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling worden (mogelijk) verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden (Habitatrichtlijn art. 3.5, lid 1, 2 en 4). Door het tijdig nemen van maatregelen in de vorm van het aanleggen van een nieuwe voortplantingspoel en functioneel leefgebied, blijft de ‘gunstige staat van instandhouding’ van poelkikker te allen tijde gewaarborgd.

Onderhavig activiteitenplan is opgesteld voor het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming voor de relevante soort poelkikker.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Vanuit het project Sterke Lekdijk is Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden voornemens om een dijkversterking uit te voeren op het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen (WAM). Het deeltraject WAM maakt onderdeel uit van het project Sterke Lekdijk. Het deeltraject tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen heeft een lengte van 11 kilometer en loopt vanuit het westen bij de Prinses Irenesluis tot oostelijk net buiten de bebouwde kom van Amerongen. Het gehele deeltraject voldoet thans niet aan de in 2017 aangescherpte veiligheidsnormen voor macrostabiliteit, piping en/of hoogte. Versterking van de dijk bij het traject Wijk bij Duurstede – Amerongen is daarom noodzakelijk, onder andere om de stad Utrecht de komende jaren te kunnen blijven beschermen tegen overstromingen.

Bij werkzaamheden in het kader van de dijkversterking moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten (flora en fauna) in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Ten behoeve van deze dijkversterking hebben Sweco Nederland B.V. en Arcadis een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om in beeld te brengen welke potentiële natuurwaarden op en rond het tracé van de dijkversterking Wijk bij Duurstede – Amerongen aanwezig zijn. Tevens is er aanvullend onderzoek uitgevoerd naar diverse soorten in 2020. De inventarisaties van poelkikker zijn uitgevoerd conform het Kennisdocument Poelkikker van BIJ12 en de aanwezigheidsprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Dit is gerapporteerd in de Rapportage Soortenonderzoek (DMS 012539-RAP-21139, 2021).

In het Milieueffectrapport Dijkversterking Wijk bij Duurstede – Amerongen zijn de effecten van de dijkversterking op natuurgebieden en soorten in kaart gebracht. Uit deze onderzoeken blijkt dat de beoogde ontwikkeling in het plangebied leidt tot aantasting van het leefgebied van poelkikker. Derhalve wordt een ontheffing aangevraagd. Voorliggend activiteitenplan dient als toelichting op de ontheffingsaanvraag. In dit plan zijn onder andere het planvoornemen, het belang, de afweging, effectbepaling en de maatregelen nader toegelicht.

1.2 Relevante verbodsbepaling en soort

Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling wordt leefgebied van poelkikker aangetast. Het betreft de aantasting van voortplantingswater met oeverzone. Het verdere landbiotoop, zoals weilanden, bossen en overwinteringsplaatsen worden niet aangetast. Hiermee worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, Habitatrichtlijn artikel 3.5, lid 1, lid 2 en lid 4, overtreden. Door het tijdig aanleggen van een alternatieven poel met geschikte oeverzone, blijft te allen tijde (voldoende) leefgebied aanwezig. Omdat de aanwezige poelkikkers weggevangen en verplaatst worden naar de nieuwe poel, wordt zekerheidshalve ook ontheffing aangevraagd voor het overtreden van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5 lid 1 (Wnb) aangevraagd.

Voor het overtreden van onderhavige verbodsbepalingen wordt ontheffing aangevraagd: Artikel 3.5 (Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage I Verdrag van Bern);

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;

- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

1.3 Contactgegevens initiatiefnemer

Naam initiatiefnemer: Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Naam contactpersoon: Mevr. M.J.S. van Zee
E-mailadres contactpersoon: margreet.van.zee@hdsr.nl
Straatnaam en huisnummer: Poldermolen 2
Postcode en plaats: 3994 DD Houten

1.4 Contactgegevens aanvrager

Gemachtigd bedrijf: De Vries & van de Wiel
Naam contactpersoon: Dhr. N. Samson
Telefoonnummer contactpersoon: 06-55683066
E-mailadres contactpersoon: samson.niels@deme-group.com
Straatnaam en huisnummer: Toetsenbordweg 11
Postbus en plaats: 1033 MZ Amsterdam

2 Projectbeschrijving

2.1 Plangebied

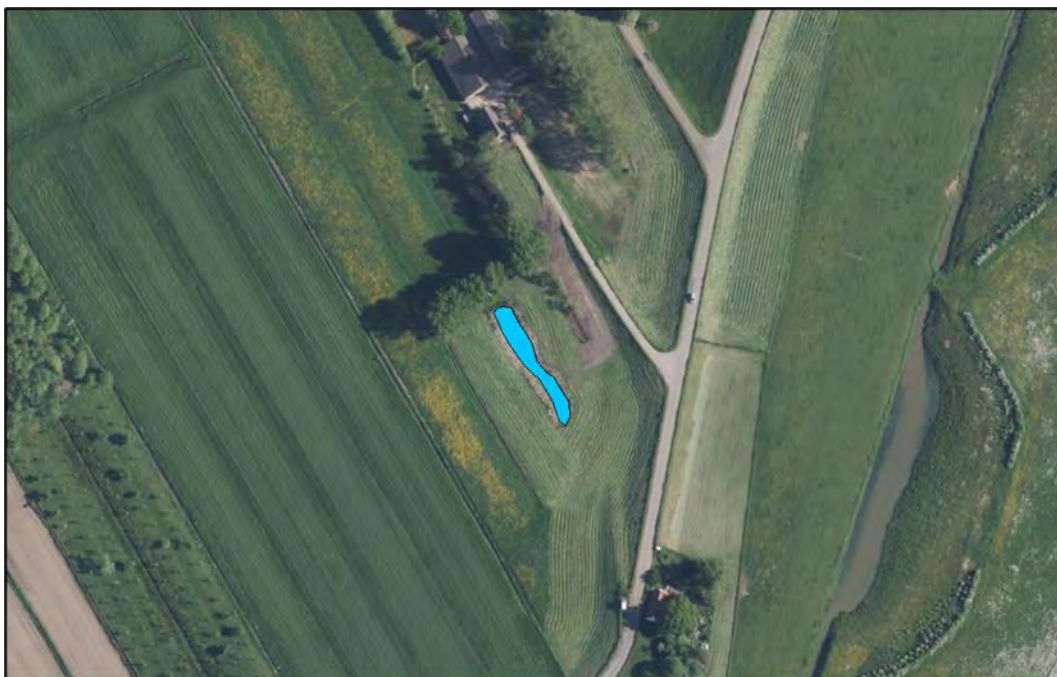
Het dijktraject Amerongen - Wijk bij Duurstede is een deelproject binnen het dijkversterkingsprogramma Sterke Lekdijk en omvat de circa 11 kilometer lange dijk tussen Wijk bij Duurstede – Amerongen (WAM). Het dijktraject ligt in twee gemeenten: Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede. Het dijktraject loopt vanaf de rand van de bebouwde kom van Amerongen in het oosten tot de Prinses Irenesluis in het westen. Het dijktraject is gelegen langs de Neder-Rijn welke overgaat in de Lek ter hoogte van Wijk bij Duurstede.

Het gebied waar dit activiteitenplan betrekking of heeft is het perceel ter hoogte van Lekdijk 7A te Amerongen, gemeente Utrechtse Heuvelrug (Figuur 2.1). Een detailkaart met de huidige poelkikkerpoel wordt in Figuur 2.2 gegeven.

Figuur 2.1 Globale ligging te dempen poel en compensatiepoel

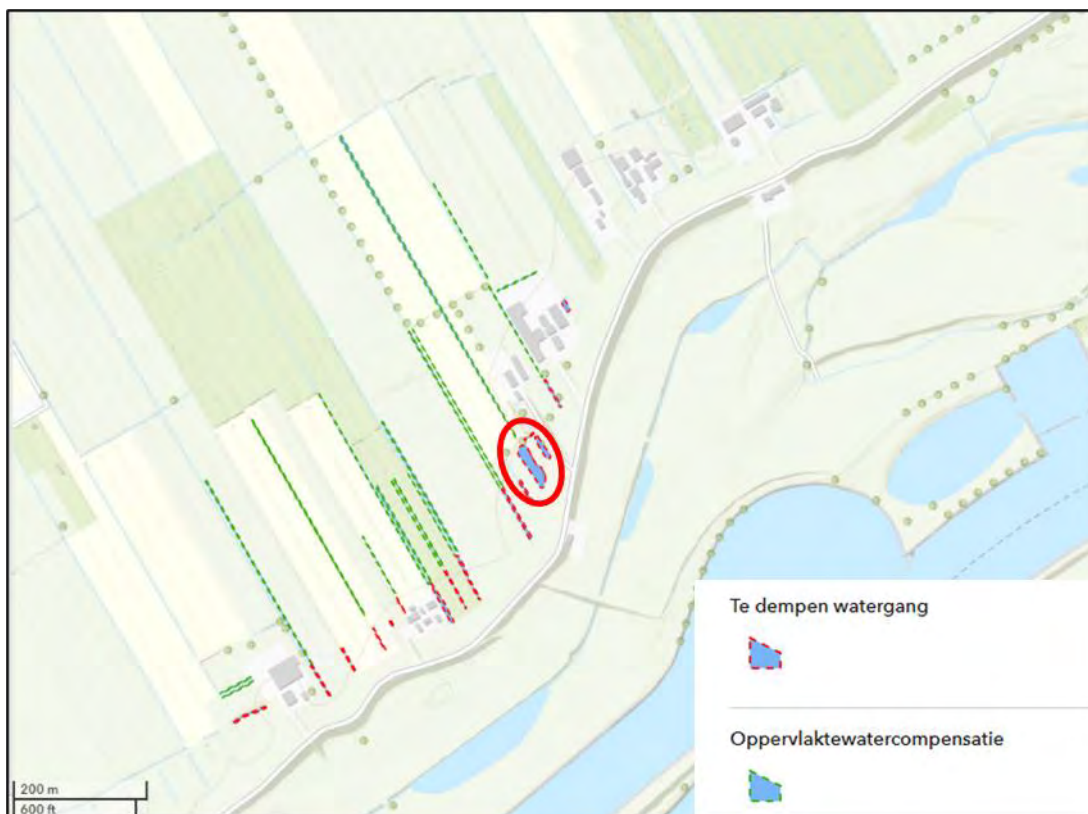

Figuur 2.2 Locatie van voortplantingswater poelkikker dat door de dijkversterking wordt aangetast

2.2 Voorgenomen activiteit

De deelproject bestrijkt elf kilometer aan primaire waterkering. Het dijktraject tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen voldoet niet aan de in 2017 aangescherpte veiligheidsnormen voor hoogte, piping, macrostabiliteit, microstabiliteit en de grasbekleding binnenwaarts en buitenwaarts. Verreweg de grootste opgave is het voldoen aan de normen voor piping. Versterking is daarom noodzakelijk.

Voor de versterking van het dijktraject is een voorkeursalternatief uitgewerkt. De kern van het voorkeursalternatief is het oplossen van de pipingopgave met zowel buitendijkse maatregelen (horizontale oplossing zoals ingraven van klei of een bentonietmat) als binnendijkse oplossingen. In het voorkeursalternatief is ook het dempen van enkele (kop)sloten als maatregel tegen piping opgenomen. Door het dempen van sloten en oppervlaktewater nabij de dijk (binnendijks) kan in hoogwatersituatie de binnendijkse kwel worden verminderd. In Figuur 2.3 zijn de te dempen poel en de overige te dempen sloten in de omgeving van de poel weergegeven, met tevens de oppervlaktewatercompensatie die zal worden uitgevoerd.

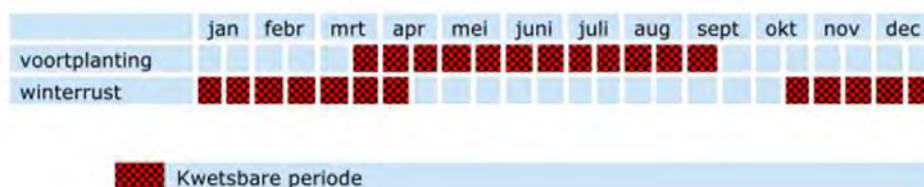

Figuur 2.3 Ligging van te dempen sloten (rode stippellijn), poel met poelkikker (rode cirkel) en compensatiesloten (groene stippellijn)

2.3 Planning en uitvoering werkzaamheden

De globale planning is om de compensatiemaatregelen, te weten het graven van een nieuwe poel, vóór half maart 2024 uit te voeren. De huidige poel en de nieuwe poel dienen ca. één jaar beiden aanwezig te zijn. Daarna kan de huidige poel omheind worden met amfibieënschermen in de winterperiode, vóór maart 2025. Er zal gecontroleerd worden of zich onverhoopt poelkikkers bevinden binnen de schermen, deze worden dan weggevangen en overgeplaatst. Als zeker is dat er geen poelkikkers meer aanwezig zijn in de poel kunnen de werkzaamheden, zoals het dempen van de huidige poel, plaats gaan vinden. Alle maatregelen moeten voor het aflopen van de ontheffing gerealiseerd zijn.

Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met kwetsbare periode(n) van de poelkikker, zie Figuur 2.4.

Figuur 2.4 Kwetsbare periode poelkikker (Bij12, 2017)

2.4 Ontheffingsperiode

Een ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 5 jaar (1 maart 2023 tot en met 1 maart 2028). Hierbij is rekening gehouden met voorbereidende werkzaamheden en een eventuele uitloop van werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden. Wanneer

de werkzaamheden niet binnen de ontheffingstermijn afgerond kunnen worden, wordt een wijzigingsverzoek bij provincie Utrecht ingediend om de termijn te verlengen.

3 Ecologische inventarisatie

Op basis van een verkennend natuuronderzoek is aanvullend soortgericht veldonderzoek uitgevoerd, waarbij leefgebied van de poelkikker is vastgesteld. Dit onderzoek is uitgevoerd door een ter zake kundige ecooloog van Sweco. De methodiek, resultaten en effectbepaling zijn in voorliggende paragrafen verwerkt.

3.1 Soortenonderzoek

Er is aanvullend soortenonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten langs de dijk. Dit is gerapporteerd in de Rapportage Soortenonderzoek (DMS 012539-RAP-21139, 2021). Uit het aanvullend soortgericht onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het MER is gebleken dat voor andere beschermde soorten, met uitzondering van de poelkikker, geen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zullen worden overtreden. Voor deze overige soorten hoeft dan ook geen ontheffing te worden aangevraagd.

Uitgevoerde inventarisaties zijn uitgevoerd conform de Kennisdocumenten van BIJ12 en/of Soorteninventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB), van betreffende soort. Op deze manier is voldaan aan vereist protocollair onderzoek ten behoeve van de vergunningenprocedure en resulteert het onderzoek in een vlakdekkend beeld van de verspreiding van betreffende beschermde soorten.

3.2 Methode inventarisatie

Voor de inventarisatie van de poelkikker zijn eerst op basis van habitatkenmerken de meest kansrijke plekken voor de soort bepaald. De inventarisaties zijn uitgevoerd conform het Kennisdocument Poelkikker van BIJ12 en de aanwezigheidsprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Gedurende twee veldbezoeken zijn (adulte) groene kikkers op zicht en middels handvangsten geïnventariseerd. Daarnaast is op passende momenten geluisterd naar kooractiviteit. De handvangsten zijn uitgevoerd gedurende geschikte weersomstandigheden (overdag, zonnig en weinig wind) en kooractiviteiten zijn beluisterd op een geschikte dag met een temperatuur vanaf 10 à 12 graden Celsius en weinig wind. Het onderzoek naar poelkikker is uitgevoerd door amfibiedeskundigen van Sweco. Tabel 3-1 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken naar poelkikker, met bijbehorende weersomstandigheden en de gebruikte methode van het onderzoek.

Tabel 3-1 Overzicht uitgevoerd veldonderzoek poelkikker

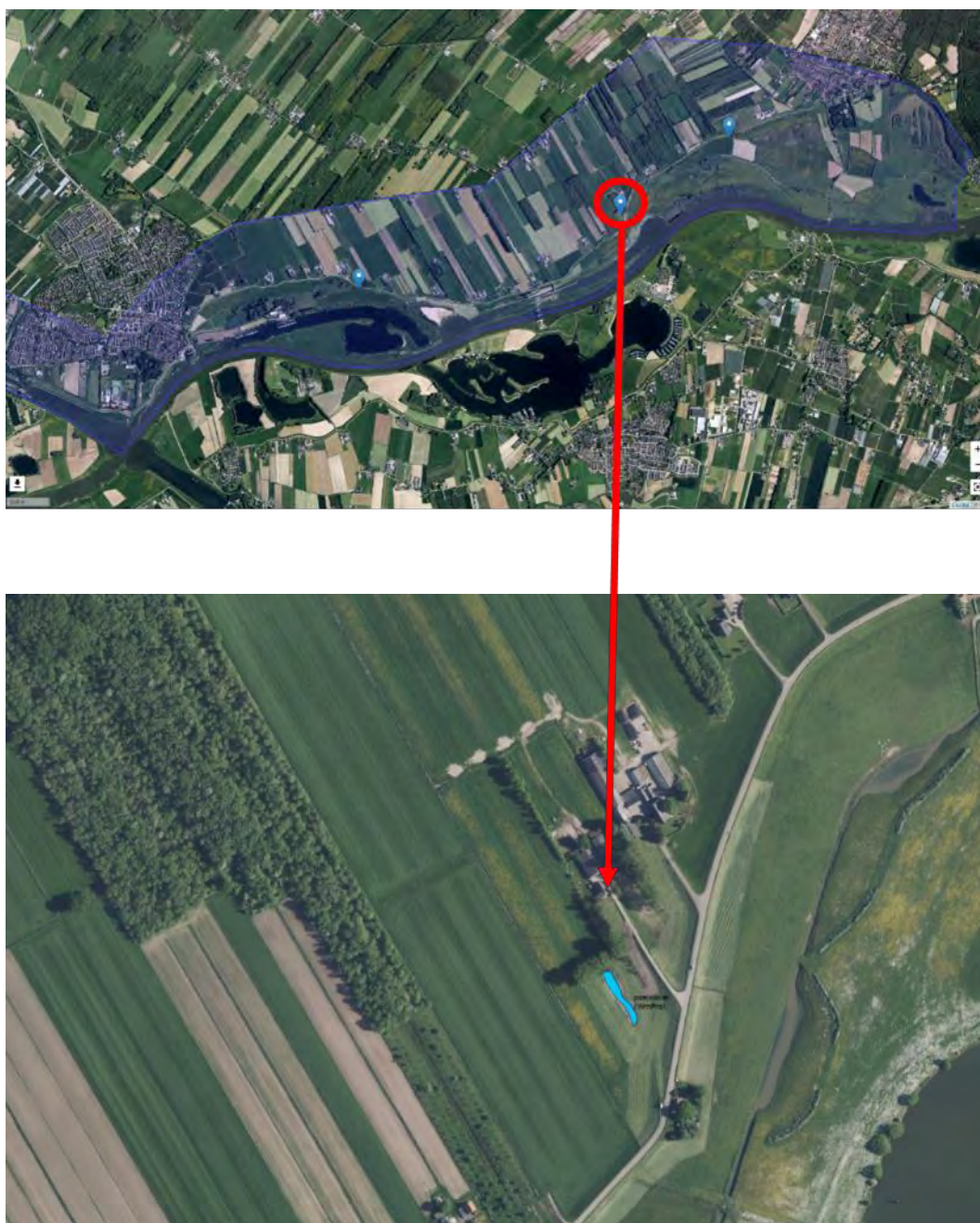
Datum	Doelsoort	Doel en middel	Weer
19 juni 2020	Poelkikker	Voortplantingswater handvangst	22,4 °C, droog, zonnig, 2 Bft
3 mei 2020	Poelkikker	Voortplantingswater handvangst en koor	11,0 °C, droog, bewolkt, 2 Bft

4 Resultaten

Op basis van het veldonderzoek is leefgebied van de poelkikker vastgesteld. Specifiek gaat het om één poel in het plangebied die geschikt voortplantingswater vormt voor poelkikker en aangetast zal worden door het planvoornemen. Er zijn op nog twee andere plaatsen poelkikkers aangetroffen, maar deze voortplantingswateren zullen niet worden aangetast door het dijkversterkingsproject.

Daarnaast vormt het omliggende terrein geschikt landbiotoop van de poelkikker en maakt het onderdeel uit van het overwinteringsbiotoop.

Figuur 4.1 Boven: locaties waarnemingen van poelkikker (blauwe ballons), poel die wordt aangetast (rode cirkel). Onder: poel die wordt aangetast (blauw gearceerd)

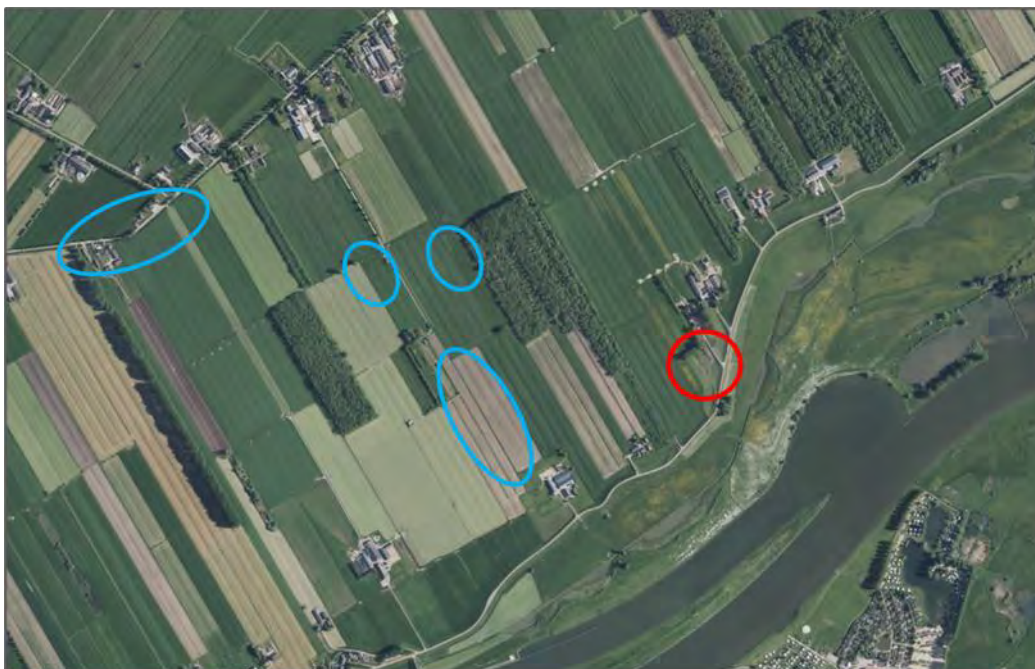

Naast de waarnemingen tijdens de uitgevoerde soortinventarisaties, geven de waarnemingen die bekend zijn bij NDFF tevens een breed verspreidingsgebied aan in het binnendijkse agrarische landschap. De verwachting is dat de poelkikkers in de omgeving in geschikte oppervlaktewateren en bredere sloten in het binnendijkse agrarische gebied wijd verspreid zullen voorkomen. Het landschap betreft veelal weilanden met verspreid meerdere bosjes, struwelen en houtwallen dat geschikt landbiotoop betreft voor de poelkikker en waarin mogelijk winterverblijfplaatsen aanwezig zijn.

4.1 Voortplantingswater

In de poel is een poelkikker aangetroffen (op basis van handvangsten). De poel inclusief oeverzone heeft een oppervlakte van circa 0,04 ha/400m².

Op basis van expert judgement is de populatiegrootte binnen het plangebied beoordeeld op zeer klein, bestaande uit 1-10 adulte exemplaren. Poelkikkers leven in netwerkpopulaties. Overige bekende populaties (NDFF) bevinden zich op een afstand (circa 560-700 meter) ten westen van het plangebied (Figuur 4.2). Hier zijn meerdere waarnemingen bekend. Ook in sloten noordelijk hiervan zijn diverse waarnemingen bekend. Deze afstand is net te ver voor dispersie (geschikt oppervlaktewater tot 500 meter van bestaand voortplantingswater), maar de tussengelegen sloten met geschikte eigenschappen kunnen daar wel voor worden gebruikt. Dispersie is de ongerichte verspreiding of uitzwerven van een individu dat op zoek is naar een vestigingsplaats. Vaak betreft het juvenielen of sub-adulten die als ze zelfstandig zijn geworden op zoek zijn naar een nieuw leefgebied, maar dispersie kan ook optreden bij volwassen dieren. De poel maakt een onderdeel uit van een netwerk van voortplantingswateren en deelpopulaties van het binnendijkse gebied. Het gebied ligt niet geïsoleerd van andere geschikte locaties en het hele binnendijkse gebied met bosjes, graspercelen en sloten is geschikt als leefgebied van (kleine) deelpopulaties, die samen een grote populatie kan vormen.

Figuur 4.2 Bekende waarnemingen van poelkikker uit NDFF (blauwe cirkels) en de poel met poelkikker in het plangebied (rode cirkel)

Ten noorden van Leersum is een grotere populatie poelkikkers aanwezig, op circa 5,5 km afstand van de huidige poel binnen het plangebied. Deze afstand is zo groot dat de populatie poelkikkers nabij Leersum met zekerheid een andere (deel)populatie betreft.

4.2 Landbiotoop

Houtwallen, struwelen, dijkhellingen, singels met een ruige ondergroei en ruig grasland binnen een straal van circa 100 tot 200 meter rondom de voortplantingspoel maken onderdeel uit van het land- en overwinteringsbiotoop van poelkikker. Dit betreffen de hoger gelegen delen, zoals te vinden op het erf van Lekdijk 7a, en de houtwallen en bosjes ten noordoosten en (noord)westen van de poel.

5 Effectbepaling

5.1 Effect werkzaamheden

Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling wordt leefgebied van de poelkikker aangetast. De ontwikkeling leidt tot aantasting van voortplantingswater (poel). Hiermee worden verbodsbepalingen, zoals genoemd in artikel 3.5, lid 2 en 4, van de Wet natuurbescherming overtreden. Er worden mitigerende maatregelen genomen om schade aan individuen te voorkomen. Aansluitend worden compenserende maatregelen getroffen om de gunstige staat van instandhouding van de soort te kunnen waarborgen. Desbetreffende maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 6.

De poel valt binnen de begrenzing van de ontwikkelingslocatie en gaat hierdoor verloren. Ter compensatie wordt tijdig een vervangende poel aangelegd, elders nabij het plangebied, op circa 200 meter van de huidige poel vandaan. Deze poel zal worden gerealiseerd binnen het bereik van de huidige zomer- en overwinteringsgebieden, waardoor het landbiotoop nog steeds kan worden gebruikt als zomer- en overwinteringsplaats (binnen afstand van 200 meter van het nieuwe voortplantingswater).

De compenserende maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 6. De functionaliteit van dit nieuwe voortplantingswater blijft gewaarborgd doordat, als gevolg van de ontwikkeling, het bestaande landbiotoop niet zal verdwijnen. Daarnaast is er op een iets grotere afstand (tussen 200-300 meter) tevens voldoende land- en overwinteringsbiotoop over in de omliggende bospercelen, ruigten en tuinen. De overgang tussen voortplantingsbiotoop en potentieel land- en overwinteringsbiotoop in de nabijheid blijft gehandhaafd.

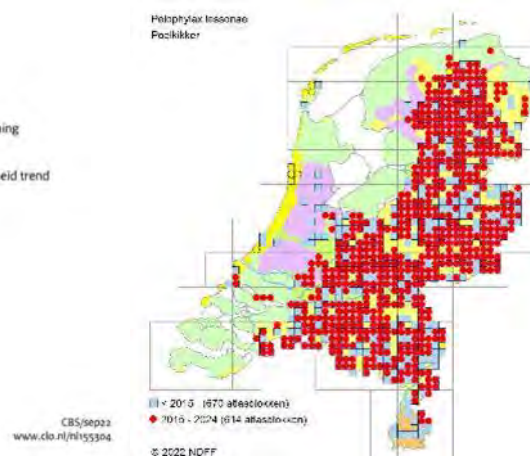
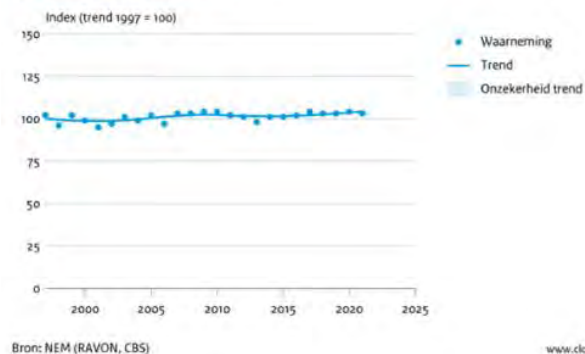
5.2 Gunstige staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding van de poelkikker wordt beoordeeld als 'gunstig' en de trend in verspreiding van de soort vertoont een stabiel voorkomen (CLO, 2021; RAVON, 2021). Poelkikkers worden sinds midden jaren '70 van de vorige eeuw als aparte soort erkend in Nederland. De ontwikkelingen in de aantallen en in de verspreiding is lastig weer te geven. Hier bovenop komt ook nog het moeilijke onderscheid met de andere twee soorten groene kikkers. De poelkikker is volgens NDFF waarnemingen en gegevens volgens de verspreidingsatlas relatief wijdverspreid over het gebied nabij de dijk en de Neder-Rijn binnen de provincie Utrecht aanwezig. De lokale staat van instandhouding wordt daarom als gunstig beoordeeld. Afbreuk aan de (lokale) gunstige staat van instandhouding (GSVI) is niet aan de orde, omdat maatregelen worden genomen om effecten op exemplaren van poelkikker te ontzien. Daarnaast wordt tijdig een nieuwe voortplantingspoel in directe nabijheid aangelegd die, in tegenstelling tot de huidige poel, niet vroeg in het voorjaar/zomer zal droogvallen.

Tabel 5-1 Beoordeling Landelijke en Regionale Staat van Instandhouding poelkikker

Soort	Landelijke Staat van Instandhouding	Staat van Instandhouding Utrecht	Lokale trend
Poelkikker	Gunstig	Gunstig	Stabiel

Verspreiding van poelkikker

Figuur 5.1 Links: verspreiding en trend van poelkikker (Bron: NEM, RAVON, CBS, CLO) Rechts: Waarnemingen van poelkikker in Nederland in de periode 2015-2022 (Bron: verspreidingsatlas.nl)

6 Maatregelen

Om de gunstige staat van instandhouding (GSVI), te kunnen waarborgen en negatieve effecten uit te sluiten, worden mitigerende en compenserende maatregelen genomen. Deze maatregelen worden in het voorliggend hoofdstuk nader beschreven.

6.1 Algemeen

- 1) **Ecologisch deskundige**
De maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van desbetreffende soort (zie kader hoofdstuk 3, ter zake kundige ecooloog).
- 2) **Werken buiten kwetsbare periode en broedseizoen**
Activiteiten worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode (voortplantingsperiode en/of winterslaap), van betreffende doelsoort.
- 3) **Aanpassen werkwijze of werkvolgorde**
De werkwijze of de werkvolgorde wordt aangepast zodat aantasting en/of verstoring wordt voorkomen.
- 4) **Werkprotocol**
Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd en de wijze waarop ecologische begeleiding moet worden geboden. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en de inhoud is onder alle betrokken partijen/werknemers bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.
- 5) **Logboek**
Door de begeleidende ecooloog wordt een logboek bijgehouden. Hierin wordt gerapporteerd welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie, inclusief de betrokken partijen.

6.2 Compenserende maatregelen

Vanuit de noodzaak tot ontheffingsaanvraag is een compensatieopgave voor poelkikker berekend. Deze wordt meegenomen in het projectplan waterwet. Binnen het plan is voorzien in de aanleg van een vervangende voortplantingspoel, binnen 100-200 meter van de huidige landbiotoop. De poel wordt aangelegd.

- 1) **Realiseren nieuwe voortplantingspoel**
Het verlies aan areaal leefgebied wordt gecompenseerd door tijdig geschikt leefgebied voor de poelkikker terug te brengen in de vorm van een voortplantingspoel (binnen bereik van bestaand geschikt landbiotoop).
- 2) **Ontwikkelingstijd**
De vervangende poel wordt aangelegd, ruim voorafgaand het aantasten van de bestaande voortplantingspoel. Rekening houdende met de benodigde ontwikkeltijd van de oever- en onderwatervegetatie, dient de vervangende poel minimaal één bloeiseizoen vooraf gerealiseerd te zijn. De planning is dat het nieuwe voortplantingspoel in de winter van 2023-2024 wordt aangelegd, vóór half maart 2024.
- 3) **Inrichtingseisen**
Compensatie leefgebied wordt aangelegd volgens de voorwaarden en eisen, zoals gesteld in Bijlage 2. De nieuwe poel zal minimaal even groot zijn als de huidige poel, namelijk minimaal 0,04 ha/400m². Deze nieuwe poel is op circa 200 meter ten noorden van de huidige poel gelegen. De poel zal minimaal 6 meter breed zijn als een brede sloot of smalle poel, en zal een vergelijkbare vorm krijgen als de huidige poel, met

verschillende bredere en smallere delen, tot circa 10 meter breed. De locatie van de nieuwe poel betreft een vergelijkbare locatie, in een weiland met veel zon. De poel wordt aangelegd met een natuurvriendelijke oever. In de directe omgeving binnen 100 - 200 meter is voldoende geschikt landbiotoop aanwezig, zoals houtwallen en het erf van Lekdijk 2a. Dit betreft hetzelfde geschikte landbiotoop dat binnen 200 meter van de huidige poel gelegen is en wordt verwacht dat door de poelkikkers als overwinteringshabitat wordt gebruikt. In onderstaande Figuur 6.1 is globaal het huidige overwinteringshabitat weergegeven, dat gelegen is tussen de huidige poel en de nieuw te realiseren poel.

Figuur 6.1 Afstand tussen de huidige poel (rood omcirkeld) en de nieuwe poel (geel omcirkeld) met de geschikte overwinteringslocaties (blauw gearceerd) tussen beide poelen in

6.3 Mitigerende maatregelen

1) Werken buiten kwetsbare periode

Werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de (meest) kwetsbare perioden van poelkikker.

- Werkzaamheden aan het voortplantingswater (poel), wordt uitgevoerd gedurende de overwinteringsperiode en buiten de voortplantingsperiode van poelkikker (half september – half maart).
- Werkzaamheden aan het overwinteringsbiotoop worden uitgevoerd gedurende de voortplantingsperiode van poelkikker (half maart – half september).

2) Ontoegankelijk maken

De bestaande poel dient tijdig, voordat poelkikkers (en overige amfibieën) van het landhabitat richting de voortplantingspoel trekken (vóór half maart), te worden afgeschermd met een amfibiescherm.

3) Wegvangen en verplaatsen

- poelkikkers worden weggevangen in de periode maart tot en met begin mei, tijdens de voorjaarsstrek naar het water (en voordat de afzet van de eitjes plaatsvindt, tweede helft mei).
- poelkikkers worden gevangen door aan de buitenzijde van het amfibiescherm emmers in te graven om de dieren te vangen.
- Gevangen exemplaren van poelkikker worden direct verplaatst naar de nieuwe poel.
- Voorafgaand aan het dempen van de poel, wordt deze met een schepnet leeggevist (zorgplicht).
- Aangetroffen waterfauna (met uitzondering van vis) wordt direct verplaatst en uitgezet in de vervangende poel binnen de projectlocatie.

4) Uitzoeken slib

Vervolgens wordt de waterbodem van de poel tot een diepte van circa 20 cm afgeschept met een graafmachine. Vrijkomend slib en waterplanten wordt op de oever uitgelegd waarna het door de begeleidende ecooloog wordt gecontroleerd op aanwezige waterfauna.

5) Tegengaan van zwerfgedrag

- De huidige poel dient na het wegvangen en verplaatsen, en na het uitzoeken van slib ongeschikt worden gemaakt voor de poelkikker. Er dient geen oppervlaktewater meer aanwezig te zijn en dient tevens voorkomen te worden dat dit ontstaat door bijvoorbeeld regenval, waardoor de soort kan terugkeren binnen het werkveld van de dijkversterking.
- Om te voorkomen dat de poelkikkers weer terug gaan naar de locatie van de voormalige voortplantingspoel (binnen het werkterrein) wordt tijdelijk het nieuwe water inclusief een ruime strook van de oever uitgerasterd om de dieren binnen hun nieuwe locatie te houden.
- Deze afrastering dient tijdig weer te worden verwijderd (vóór half september) om migratie naar het overwinteringsbiotoop niet te belemmeren.

7 Zorgvuldig handelen

7.1 Zorgvuldig handelen

In het kader van zorgvuldig handelen worden de volgende maatregelen genomen:

- Door uitvoering van tijdelijke en permanente mitigerende maatregelen vindt er geen permanente afname plaats van geschikte verblijfplaatsen en leefgebied voor poelkikker, waardoor de instandhouding van de soort niet in het geding is. Ook wordt daarmee voorkomen dat dieren worden gedood of verwond.
- Vanuit de zorgplicht moet er tijdens de werkzaamheden steeds gelet worden op de aanwezigheid van (beschermd) planten en dieren. Bij aantreffen van dieren moet worden voorkomen dat deze worden gedood, verwond of onnodig aangetast worden. Wanneer werkzaamheden toch uitgevoerd moeten worden op een plek met (beschermd) soorten, worden er maatregelen getroffen. In overleg met een ecooloog moet naar een andere oplossing voor de werkzaamheden gezocht worden, bijvoorbeeld door het werk gefaseerd in tijd en ruimte uit te voeren.
- Dieren die tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen en niet uit zichzelf kunnen vluchten, worden waar nodig en mogelijk, op zorgvuldige wijze gevangen en verplaatst naar een vergelijkbare locatie in de omgeving door een ecooloog.
- Als aanvulling vanuit de zorgplicht wordt rekening gehouden met mogelijke vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels in bestaande bomen en gebouwen buiten het plangebied. Om verstoring (door bijvoorbeeld geluid en licht) te voorkomen, dienen de werkzaamheden overdag uitgevoerd te worden en dient tussen zonsondergang en zonsopgang geen directe werkverlichting of strooiverlichting (m.u.v. voertuigen) toegepast te worden, die op bosjes, bomen en gebouwen in de omgeving van het werkgebied kan schijnen.
- Een ecooloog zal in samenspraak met de toezichthouder van het werk hier adequaat op toezien.

7.2 Ecologisch werkprotocol

- Voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. In dit werkprotocol worden concrete maatregelen opgenomen met betrekking tot specifiek uit te voeren werkzaamheden. Veelal betreft het de specifieke voorwaarden die door het bevoegd gezag in de ontheffing die noodzakelijk is voor de aantasting van de verblijfplaatsen zijn opgenomen.
- Voordat het ecologisch werkprotocol gebruikt kan worden door de aannemer dient het goed gekeurd te worden door de opdrachtgever.
- Na overdracht van het werkprotocol is de uitvoerder verantwoordelijk voor de juiste naleving van het ecologisch werkprotocol.
- Het werkprotocol dient tijdens de eerste bouwvergadering, voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden, besproken te worden. Hierbij dienen alle bij het werk betrokken partijen aanwezig te zijn.
- Het werkprotocol dient altijd in het directieverblijf op het werk aanwezig te zijn, alsmede in het verblijf van de uitvoerder van de aannemer van het werk en onder betrokken werknemers bekend te zijn en ondertekend te worden door de uitvoerende organisatie.
- Tijdens de uitvoering van werkzaamheden wordt rekening gehouden met het broedseizoen van vogels. Bij werkzaamheden in de periode tussen 1 maart en 15 augustus wordt altijd eerst onderzocht of op of nabij het terrein broedende vogels of eieren aanwezig zijn voordat deze werkzaamheden doorgang mogen vinden.

- Als er broedsels aanwezig zijn, dan moet gewacht worden totdat het nest niet meer in gebruik is. Dit op aanwijzen van een ecologische begeleider.
- De werkzaamheden moeten constant voortduren op dezelfde locatie. Als de werkzaamheden tussentijds stoppen, voor meer dan 2 dagen of als het werkgebied wordt uitgebreid dan wordt opnieuw een inspectie uitgevoerd.
- De ecologische begeleiding wordt uitgevoerd door een ecooloog. De ecooloog is verantwoordelijk voor het opstellen van het werkprotocol, uitvoering van ecologische inspecties, controle op uitvoering mitigatie, overleg met opdrachtgever, etc.
- Alle werkzaamheden die voortkomen uit het werkprotocol, zoals het schouwen, worden in een logboek bijgehouden. Indien de ecooloog werkzaamheden uitvoert, stelt deze van zijn/haar activiteiten een verslag op (met ten minste inzicht in plaats, tijd, waarnemingen, activiteiten, afspraken). Bij elke bouwvergadering komt de verslaglegging aan de orde.

8 Alternatieven en wettelijk belang

8.1 Alternatieve locatie & inrichting

Een alternatieve locatie en inrichting voor de ingreep (slootdemping) is geen optie, aangezien dit niet het gewenste resultaat zal opleveren. De slootdemping is noodzakelijk omdat de kopsloten nabij de dijk de waterveiligheid van de dijk in gevaar brengen. Dit houdt verband met het faalmechanisme piping. Een alternatieve locatie voor de demping is niet aan de orde.

8.2 Alternatieve werkwijze

Het dempen van de kopsloten is het enige redelijke alternatief voor het oplossen van het waterveiligheidsprobleem op deze locatie van de dijk.

8.3 Alternatieve planning

De planning is aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor de beschermde soort poelkikker. De vervangende voortplantingspoel wordt tijdig aangelegd. Daarnaast worden de werkzaamheden die raken aan het voortplantingswater, uitgevoerd in de ecologisch meest gunstige periode voor poelkikker. Hierdoor treedt er geen verstoring op in de meest kwetsbare periode van de betreffende soort. Het hanteren van een andere planning heeft voor poelkikker dan ook geen voordelen.

8.4 Wettelijk belang

De voorgenomen ontwikkeling is volgens de aanvraag nodig in het volgende belang uit de Habitatrichtlijn (artikel 16 lid 1 sub c Habitatrichtlijn): 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (belang 3, art. 3.8 lid 5 sub b Wnb).

Met de wijziging van de Waterwet op 1 januari 2017 is er een nieuwe veiligheidsnormering voor hoogwaterveiligheid in werking getreden, welke gebaseerd is op het overstromingsrisico. Dit overstromingsrisico, waarmee iedereen in Nederland eenzelfde bescherming geniet, is vertaald naar een overstromingskans voor een dijktraject, die het achterliggende gebied beschermt. Voor het dijktraject waarbinnen de dijkversterking tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen is gelegen, geldt dat de overstromingskans is vastgesteld op 1/10.000 per jaar. Aan deze eis dient de waterkering nu en in de toekomst te voldoen. De primaire opgave van de dijkversterking Wijk bij Duurstede-Amerongen is te zorgen dat het traject aan deze waterveiligheidsnormering voldoet. De waterveiligheidsopgave is in de MER beschreven.

Literatuur

BIJ12. (2017). Kennisdocument Poelkikker, Rana lessonae, Versie 1.0, juli 2017.
Leidseveer 2 3511 SB Utrecht.

CLO. (2022). Amfibieën van de Habitarichtlijn, 1990 - 1995. Verspreiding van poelkikker.
15 september 2022. [Amfibieën van de Habitatrichtlijn, 1997-2020 | Compendium voor de Leefomgeving \(clo.nl\)](#) nl)

RAVON. (2022). Poelkikker, Rana lessonae.
<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/poelkikker>

van Delft, J. J. C. W. (2007). Basisrapport Rode Lijst Amfibieën en Reptielen volgens
Nederlandse en IUCN-criteria. Nijmegen.

Bijlage 1 Inrichtingseisen compensatiepoel

Biotoopeisen

De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in de uiterwaarden. De soort is afhankelijk van zowel goed landbiotoop (overwintering) als waterbiotoop (voortplanting). Deze dienen in de directe nabijheid van elkaar te liggen.

De landbiotoop wordt gebruikt voor overwintering, foerageren en dispersie. Zomerbiotoop, buiten de voortplantingstijd, betreft graslanden of bos tot op 500 meter van het water, waar de soort, met name 's nachts foerageert. Overwintert voornamelijk op het land, op vorstvrije plaatsen ingegraven in de grond, in muizenholletjes of onder stronken in bossen en struwelen, dijkhellingen en hoge gelegen wegbermen.

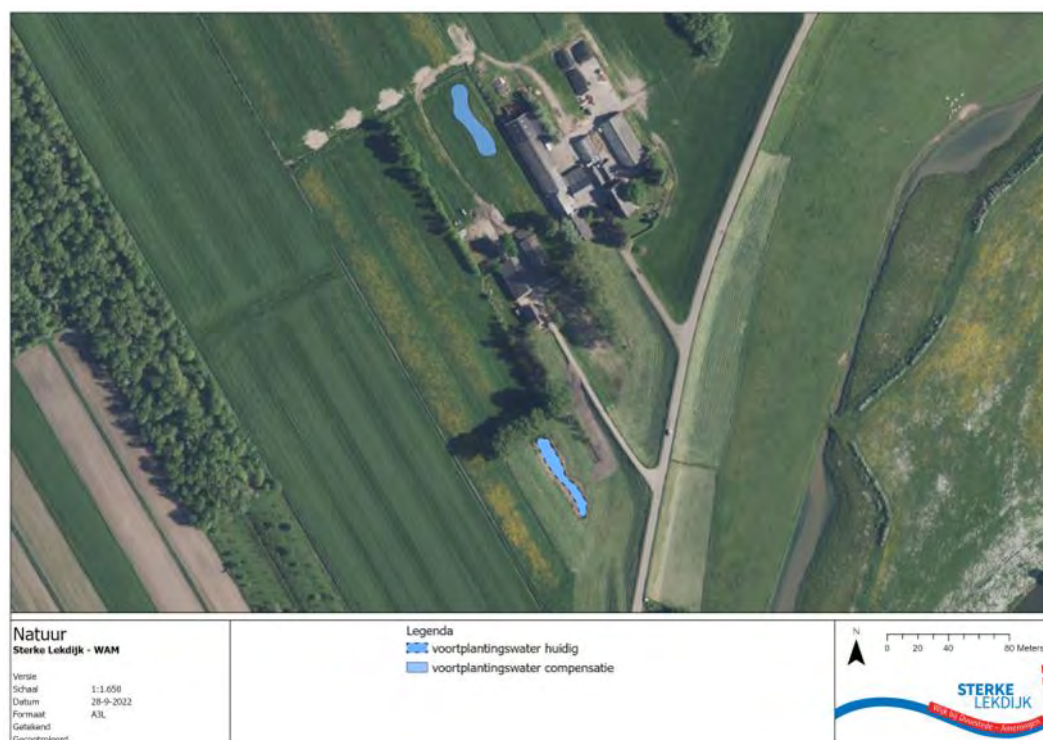
De waterbiotoop wordt gebruikt voor de voortplanting en de larven groeien erop tot gemetamorfoseerde juveniele dieren. De voorkeur gaat uit naar voedselarm of matig voedselrijke, zonbeschenen vegetatierijke wateren, zoals poelen en vennen. De poel mag niet rijk zijn aan vis en moet permanent water bevatten. De kenmerken/ karakteristieken van een optimaal waterbiotoop en landbiotoop voor de poelkikker zijn als volgt:

- stilstaand water (poel, ven of sloot);
- voldoende groot in verband met het risico van een te snelle verlanding (bijvoorbeeld poel met een doorsnede van 20 meter);
- permanent waterhoudend;
- goede waterkwaliteit;
- niet bereikbaar voor vee en afwezigheid watervogels in verband met eutrofiëring, algengroei, vraatschade en vertroebeling;
- voedselarm tot matig voedselrijk;
- niet te zuur (pH > 4,8);
- ondiepe oeverzones aanwezig (0 – 0,5 meter diep) die snel opwarmen in de zon;
- extra lage natuurvriendelijke oever (1:5 / 1:10) gericht op het zuiden;
- diepe delen aanwezig (1 – 2 meter diep) in verband met risico bevriezing, met modder en plantenresten op de bodem;
- voldoende onderwater- en oevervegetatie (tot 80% van het wateroppervlak) in verband met ei-afzet en schuilmogelijkheden;
- goed begroeide oever (landgedeelte), minimaal 30%, met kruidachtigen en grasachtigen, met een kalere zonnige zuidelijke oever;
- (water)plantensoorten mogelijk geschikt voor poelkikkerleefgebied: gewone waterbies, waterpest, liesgras, waterviolier, gele lis, kleine egelskop, fonteinkruid, zwanebloem, holpijp, gewone waterranonkel, witte waterlelie, gele plomp, sterrekroos, kranswier, kleine lisdodde en kikkerbeet;
- plantensoorten die ongeschikt zijn, en dus niet in de sloot of poel horen: kroos, hoornblad, aarvederkruid, gewoon blaasjeskruid, schedefonteinkruid en lidsteng ;
- onbeschaduwd in verband met voldoende zoninstraling;
- geen vis aanwezig en niet direct in verbinding met ander water;

- geschikte andere waterbiotopen op minder dan 500 meter afstand;
- geschikt landbiotoop (bos, struweel, houtwal) binnen 100-200 meter van het water;
- zomerlandhabitat; kleinschalige inrichting met voldoende structuurvariatie (schuilmogelijkheden) en afwisseling tussen bosjes, struweel, houtwallen, singels, hagen, ruigten en extensief grasland;
- zomerlandhabitat; voorzien van een soortenrijke vegetatie, waardoor de continue aanwezigheid van voldoende ongewervelde dieren (voedsel) gegarandeerd is;
- winterhabitat: vorstvrije locaties buiten de invloed van het grondwater in holletjes, onder stammen, takkenstapels, steenhopen;
- schuilplaatsen voorzien van dood hout en ruigten.

Locatie aanleg vervangende voortplantingspoel

In onderstaand figuur is een inrichtingsschets weergegeven van de locatie van de vervangende voortplantingspoel, aansluitend aan geschikt landbiotoop. De nieuwe voortplantingspoel heeft een minimale oppervlakte van 0,04 ha/400m².

Figuur 8.1 Locatie van de vervangende voortplantingspoel (blauw gearceerd) en de huidige poel (onderbroken omlijnd)

Achtergrondrapport Natuur

HOOGHEEMRAADSCHAP
**DE STICHTSE
RIJNLANDEN**

Colofon

Rapportgegevens	
Rapporttitel	Achtergrondrapport Natuur
Ondertitel	Dijkversterking Wijk bij Duurstede
DMS nummer:	012539-RAP-21452
Versie:	Definitief
Datum:	22 september 2022

Vrijgave:

Verantwoordelijkheid	Functie	Naam
Opgesteld door:	Adviseur ecologie SWECO	Anne Paulusse
Gecontroleerd door:	Adviseur ecologie SWECO	Mark Grutters
Vrijgegeven door:	Teamleider ecologie SWECO	Maarten Mouissie
Autorisator Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	Omgevingsmanager	Margreet van Zee
Vrijgever Hooheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	Projectmanager	Freek Visser

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Poldermolen 2
3994 DD Houten

030 634 57 00 T
sterkelekdijk@hdsr.nl E
hdsr.nl/sterkelekdijk W

Documenthistorie:

Versie	Datum	Toelichting
v0.1	01-03-2022	Concept
v0.2	01-08-2022	Review
Reviewversie	10-08-2022	
1.0	22-09-2022	Versie voor programmteam Sterke Lekdijk en ambtelijke werkgroep

Inhoud

1 Inleiding 7

- 1.1 Aanleiding en context 7
- 1.2 Doelstelling 7
- 1.3 Leeswijzer 7

2 Randvoorwaarden en uitgangspunten 9

- 2.1 Begrenzings en gebiedsindeling 9
- 2.2 Verantwoording informatie en onderzoek 10
- 2.3 Wettelijk en beleidsmatig kader 11

3 Natura 2000-gebieden 23

- 3.1 Huidige situatie 23
- 3.2 Autonome ontwikkeling 33

4 Soortenbescherming 39

- 4.1 Huidige situatie 39
- 4.2 Autonome ontwikkeling 44

5 Natuurnetwerk Nederland 45

- 5.1 Huidige situatie 45
- 5.2 Autonome ontwikkeling 47

6 Houtopstanden 49

- 6.1 Huidige situatie 49

7 Overig provinciaal beleid 51

- 7.1 Huidige situatie 51

8 Beoordelingscriteria milieueffecten 55

- 8.1 Natura 2000-gebieden 55
- 8.2 Soortenbescherming 57
- 8.3 Natuurnetwerk Nederland en overig provinciaal beleid 58
- 8.4 Houtopstanden en bomen 59

Literatuurlijst 61

Bijlage 1. Soortenonderzoek 63

Bijlage 2. Bomeninventarisatie 65

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

In het programma Sterke Lekdijk werkt Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) aan het versterken van de Lekdijk tussen Amerongen en Schoonhoven. De Lekdijk strekt zich uit langs de noordelijke oever van de Lek en Nederrijn van Amerongen tot Schoonhoven over een lengte van 55 kilometer. De dijk is bijna 1000 jaar oud en beschermt een groot deel van Midden- en West-Nederland tegen hoge waterstanden op de Lek en Nederrijn. HDSR heeft de taak om de dijk aan de nieuwe norm van de Waterwet te laten voldoen.

Het programma Sterke Lekdijk is onderdeel van het Hoogwaterbeschermingsprogramma en is verdeeld in zes deelprojecten van oost naar west:

- Wijk bij Duurstede – Amerongen
- Irenesluis – Culumborgse Veer
- Culemborgse Veer – Beatrixsluis
- Jaarsveld – Vreeswijk
- Salmsteke
- Salmsteke – Schoonhoven

Het deelproject Wijk bij Duurstede – Amerongen ligt tussen de rand van de kern Amerongen en de Prinses Irenesluizen bij Wijk bij Duurstede. Het deelproject bestrijkt daarmee elf kilometer aan primaire kering.

Het dijktraject tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen voldoet niet aan de in 2017 aangescherpte veiligheidsnormen voor hoogte, piping, macrostabiliteit, microstabiliteit en de grasbekleding binnenwaarts en buitenwaarts. Versterking is daarom noodzakelijk. Op 1 juli 2020 heeft het bestuur van HDSR het voorkeursalternatief vastgesteld

1.2 Doelstelling

Na het vaststellen van het voorkeursalternatief is het dijkontwerp uitgewerkt. Dit wordt vastgelegd in een Projectplan Waterwet en doorloopt daarmee een openbare besluitvormingsprocedure. Daarbij is ook een Milieueffectrapport (MER) opgesteld waarin de milieueffecten van het dijkontwerp in kaart zijn gebracht. Het beoordelingskader voor het MER is eerder vastgelegd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Sterke Lekdijk. Omgevingsaspecten krijgen daarmee een volwaardige rol in de totstandkoming van het dijkontwerp.

Dit achtergrondrapport natuur is onderdeel van het MER en heeft als doel het beschrijven van de randvoorwaarden, uitgangspunten en het beoordelingskader voor de effectbeoordeling. De effectbeoordeling zelf is opgenomen in het MER. De achtergrondrapporten per thema zijn als bijlage opgenomen bij het MER.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 'Randvoorwaarden en uitgangspunten' worden het wettelijk kader, de huidige situatie, autonome ontwikkelingen en eerdere onderzoeken beschreven. In hoofdstuk 3 'Natura 2000-gebieden' wordt een beschrijving gegeven van de bestaande natuurwaarden in de huidige situatie op en rond de dijk. In hoofdstuk 4 'soortenbescherming' worden de middels Wet natuurbescherming beschermde soorten waarvoor geen instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd in Natura 2000-gebied

Rijntakken behandeld. In hoofdstuk 5 'Natuurnetwerk Nederland' worden de huidige situatie en ontwikkelingen van Natuurnetwerk Nederland beschreven. Hoofdstuk 6 'Houtopstanden' laat zien waar in het gebied rond de dijk zich houtopstanden bevinden. Hoofdstuk 7 beschrijft het overige provinciaal beleid. Hoofdstuk 8 laat de beoordelingscriteria van de milieueffecten van de dijkversterking op de natuur zien.

In bijlage 1 is het soortenonderzoek toegevoegd, en in bijlage 2 is de bomeninventarisatie te vinden.

2 Randvoorwaarden en uitgangspunten

2.1 Begrenzings en gebiedsindeling

2.1.1 Plangebied

Het plangebied van het dijkversterkingsproject ligt tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen. Het plangebied is aangegeven met de onderzoek grens (Figuur 2-1). Alle dijkversterkingsmaatregelen zullen binnen deze onderzoek grens plaatsvinden. Het dijkversterkingstraject Wijk bij Duurstede - Amerongen ligt in de provincie Utrecht en heeft een totale lengte van 11 km.

Figuur 2-1 Onderzoeksgrens (rode stippellijn)

2.1.2 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied, waarvan in dit rapport de natuurwaarden worden beschreven, is het gebied waar door de dijkversterking effecten op kunnen treden. Het is gebaseerd op de onderzoek grens (vastgesteld 11-11-2021). Dit is de begrenzing van het maximale ruimtebeslag van de mogelijke ingrepen voor de dijkversterking in alle varianten, uitgebreid met de reikwijdte van mogelijke effecten op relevante natuurwaarden.

Het onderzoeksgebied kan per aspect verschillen. Zo zal het onderzoeksgebied voor effecten van gewijzigde kwelstomen als gevolg van de dijkversterking een groter gebied omvatten dan dat van direct ruimtebeslag op leefgebieden. Het onderzoeksgebied omvat het gehele gebied waar effecten kunnen optreden.

2.1.3 Dijkvakken

Het dijktraject is opgedeeld in negen dijkvakken (Figuur 2.2). Elk dijkvak is vernoemd naar het gebied dat hierbinnen ligt of wat hier nabij ligt. In het onderzoeksgebied liggen de volgende dijkvakken:

1. Buitenpolder
2. Oud Kolland
3. Kolland
4. Sluis Amerongen
5. Lunenburgerwaard Oost
6. Lunenwaard West
7. Waterfront
8. Kasteel
9. Kanaaldijk

Figuur 2-2 Dijkvakken op het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen

2.2 Verantwoording informatie en onderzoek

2.2.1 Onderzoeken

Verkenkend onderzoek

In de eerdere planfase is op basis van een oriënterend veldbezoek op 16 mei 2018 de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Aan de hand van deze beoordeling is samen met het bronnenonderzoek een beeld gevormd van de beschermde soorten(groepen) die in het plangebied voor kunnen komen [9]. De benodigde aanvullende onderzoeken zijn vervolgens alle uitgevoerd.

Bronnenonderzoek

Het doel van het bronnenonderzoek was een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving.

Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Landelijke (digitale) verspreidingsatlassen (waaronder de NDFF);
- Regionale verspreidingsatlassen;
- Beschikbare gegevens terreinbeheerders (gegevens vegetatie, flora en broedvogels SBB 2008- 2021);
- Resultaten van andere onderzoeken in het gebied [1-3].

In het rapport van het soortenonderzoek worden deze bronnen verder gespecificeerd.

Natura 2000-gebieden

De beschrijving van de huidige natuurwaarden, binnen de Natura 2000-gebieden Rijntakken en Kolland & Overlangbroek, is gebaseerd op bestaande gegevens uit diverse openbare bronnen, zoals de habitattypen- en natuur(beheer)typenkaarten van de Provincie Utrecht en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De beschrijving is gebaseerd op het soortenonderzoek in bijlage 1.

Deze bevat o.a. de tellingen uit het Meetnet Watervogels van het NEM/Sovon en (broed)vogelkarteringen door de lokale vogelwerkgroep.

Soortenbescherming

Naar aanleiding van het verkennend onderzoek zijn diverse aanvullende onderzoeken uitgevoerd om een compleet beeld te krijgen van het daadwerkelijk voorkomen van wettelijk beschermde soorten, en om hiermee de mogelijke effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming.

In de periode van 2018 tot en met 2021 heeft gericht veldonderzoek plaatsgevonden naar aanwezigheid van op grond van de Wet natuurbescherming beschermde (en niet-vrijgestelde) soorten planten en dieren waarvan werd verondersteld dat deze in het plangebied aanwezig

konden zijn. De veldinventarisaties en resultaten van het soortenonderzoek zijn in voorliggend achtergrondrapport natuur verder uitgewerkt in hoofdstuk 4.

2.2.2 Leemten in kennis

Aan de hand van de hiervoor genoemde onderzoeken is veel informatie beschikbaar gekomen. Toch kan nooit volledige zekerheid gegeven worden over de aan- of afwezigheid van soorten. Soorten kunnen in de tussenliggende periode nieuwe leefgebieden bezetten of soorten kunnen gemist zijn in de onderzoeken. Zo kan de bezetting van jaarrond beschermde nesten van jaar tot jaar variëren. Nesten kunnen worden verlaten of er worden nieuwe locaties in gebruik genomen, waarmee een nieuwe, jaarrond beschermde situatie ontstaat.

Bij het onderzoek naar kamsalamander en waterspitsmuis met eDNA zijn monsters genomen op een selectie van geschikt ogende locaties. Het is niet uit te sluiten dat de soorten elders aanwezig zijn in suboptimaal habitat of op onverwachte plekken, of dat hun verspreiding sinds het onderzoek is veranderd.

Naar vleermuizen is geen aanvullend veldonderzoek gedaan in het kader van deze MER. Met de dijkversterking worden geen leefgebieden van vleermuizen aangetast, zoals vliegroutes of verblijfplaatsen. Sloop van gebouwen met mogelijk verblijfplaatsen is niet aan de orde bij de dijkversterking. Wel zijn de mogelijk te kappen bomen onderzocht op geschiktheid voor verblijfplaatsen (holten) voor vleermuizen. Deze waren niet aanwezig. Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij diverse bomen loshangend schors aanwezig is, waar mogelijk ook tijdelijk vleermuizen zich achter kunnen ophouden. Het gaat in deze gevallen om kleine stukken loshangend schors die als tijdelijke (zomer- of paar) verblijfplaats voor een enkel individu kan dienen. Door de beperkte geschiktheid en het

tijdelijke karakter (schors kan makkelijk afscheuren) en het feit dat dergelijk loshangend schors door de gehele boomopstand voorkomt, is besloten bij deze locaties geen aanvullend vleermuisonderzoek uit te voeren.

2.3 Wettelijk en beleidsmatig kader

2.3.1 Natura 2000-gebieden

De bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming. Natura 2000-gebieden zijn aangewezen gebieden op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn.

Instandhoudingsdoelstellingen

De gebieden worden beschermd zodat de duurzame instandhouding van soorten en habitatten binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitatten en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitatten en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- respectievelijk verbeterdoelstellingen voor habitatten en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Goedkeuringsvereiste en vergunningsplicht

Om dit toetsbaar te maken, kent de wet natuurbescherming een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid) en een vergunningsplicht voor projecten en andere handelingen die (significante) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid).

De Wet stikstofreductie en natuurverbetering voorziet sinds 1 juli 2021 in een partiële vrijstelling van de vergunningplicht voor stikstofemissies afkomstig van bouw- en sloopwerkzaamheden en eenmalige aanlegactiviteiten (de bouwvrijstelling).

De aanlegfase kan vanaf die datum buiten beschouwing gelaten worden voor de beoordeling van de vergunningplicht. De goedkeuring of de vergunning met betrekking tot stikstofemissies in de gebruiksfase wordt alleen verleend, wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn.

ADC-toets

In de wet natuurbescherming staat dat wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project wordt verleend, als de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid).

Dat betekent dat het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op Natura 2000 en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

De te nemen stappen zijn de voortoets, de passende beoordeling en de ADC toets. De voortoets geeft inzicht in de mogelijke negatieve effecten van een plan of project op Natura 2000-gebieden. Uit de voortoets volgt ook of en welke vervolgstappen nodig zijn. Soms blijkt uit de voortoets dat er zeker geen significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden zijn. Dan is er geen vergunningplicht en de initiatiefnemer hoeft verder niets te doen. Als er wel mogelijke significant negatieve effecten zijn volgt een passende beoordeling.

De beoordeling of significante gevolgen van het plan of project zijn uit te sluiten rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. In een passende beoordeling mag rekening gehouden worden met mitigerende maatregelen. Als significante gevolgen niet zijn uit te sluiten volgt een ADC-toets.

Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

2.3.2 Soortenbescherming

Wet natuurbescherming

De soortenbescherming is in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming. In deze wet worden verschillende beschermingsregimes gehanteerd met verschillende verbodsbepalingen:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

- Lid 1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- Lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- Lid 3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- Lid 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- Lid 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

- Lid 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- Lid 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- Lid 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Lid 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- Lid 5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten (artikel 3.10)

- Lid 1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
De voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wet Natuurbescherming een algemeen geldende zorgplicht (artikel 1.11). Deze zorgplicht is te allen tijde van toepassing, en geldt ook voor niet-beschermde flora en fauna.

- Lid 1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving;
- Lid 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: Dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
- Lid 3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten

Voor Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden, en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. In gebruik zijnde nesten van vogels zijn te allen tijde, gedurende het broedseizoen beschermd.

Jaarrond beschermde vogels

Van een aantal vogelsoorten geniet de vaste rust- en verblijfplaats een aanvullende jaarronde bescherming. Deze soorten worden genoemd in een beleidsdocument dat onder de Flora- en faunawet is opgesteld. Ook onder de Wet natuurbescherming is deze lijst van kracht, maar provincies hebben de mogelijkheid deze aan te passen (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke Dienst Regelingen, brief 26 augustus 2009, kenmerk ffw2009.corr.046).

Voor provincie Utrecht is de landelijke lijst ongewijzigd van toepassing. Soorten waarvan de nesten altijd jaarrond beschermd zijn, zijn de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

De soorten zijn ingedeeld in categorieën. De genoemde soorten vallen in categorie 1 tot en met 4. Van een aantal andere soorten zijn de nesten alleen beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn. Deze soorten vallen in categorie 5.

Onderzoeken naar het voorkomen vanuit de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn hebben een geldigheidsduur van drie jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Andere beschermde soorten

Voor andere beschermde soorten geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden, en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Verbodsbepalingen, ten aanzien van de verstoring, zijn niet van toepassing op deze soorten. Het bevoegd gezag (provincies, c.q. ministerie van LNV) heeft de vrijheid om soorten binnen deze categorie, onder voorwaarden vrij te stellen. Hiervoor zijn de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (art 3.10) van toepassing.

In provincie Utrecht geldt voor ruimtelijke ingrepen een vrijstelling voor een aantal zoogdieren (aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat) en amfibieën (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en bastaardkikker).

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de Wet natuurbescherming geldt een ontheffingsplicht.

Een ontheffing kan alleen worden verleend als de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, als de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorieën soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

Onderzoeken naar het voorkomen van andere beschermde soorten hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

2.3.3 Natuurnetwerk Nederland

De basis van het natuurbeleid in de provincie Utrecht is het Natuurnetwerk Nederland. De planologische bescherming hiervan is geregeld via de Omgevingsvisie en de bijbehorende Interim Omgevingsverordening die per 1-4-2021 van kracht is.

Hierin zijn regels opgesteld die het Natuurnetwerk Nederland beschermen, een robuust netwerk van natuurgebieden in stand houden en versterken en de biodiversiteit behouden en versterken. Uitgangspunt bij deze regels is dat de kwaliteit en oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan en dat de samenhang tussen de Natuurnetwerkgebieden behouden blijft.

In de bestaande regels staat dat er in beginsel geen nieuwe bestemmingen mogelijk zijn, die ontwikkelingen mogelijk maken die nadelige gevolgen kunnen hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte, kwaliteit en samenhang van het Natuurnetwerk Nederland.

Uitzonderingen hierop zijn:

- Ruimtelijke ontwikkelingen ten behoeve van een groot openbaar belang waarvoor geen alternatieven zijn die het natuurnetwerk niet of minder aantasten.
- Ontwikkelingen die, binnen een samenhangend gebied, binnen 10 jaar leiden tot een meerwaarde voor het natuurnetwerk (kwaliteit, oppervlakte en samenhang).
- Ontwikkelingen die beperkt worden gewijzigd of worden toegevoegd, waarbij die wijziging of toevoeging noodzakelijk is voor de instandhouding van de bestaande bestemming.

Aantasting is slechts mogelijk, als deze zo veel mogelijk wordt beperkt en tijdig wordt gecompenseerd. Bij het vaststellen van een bestemmingsplan of omgevingsplan met negatieve gevolgen voor het natuurnetwerk, en waarop de uitzonderingsvoorwaarden van toepassing zijn, dient de compensatie een meerwaarde voor het natuurnetwerk op te leveren.

De meerwaardebenadering is in de Omgevingsverordening geformuleerd in artikel 6.3 'Instructieregel geen aantasting natuurnetwerk Nederland'. Het houdt in dat ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot aantasting moeten worden gecompenseerd binnen een met die ruimtelijke ontwikkeling samenhangend gebied en met dusdanige activiteiten dat de uitvoering van die activiteiten gezamenlijk binnen 10 jaar resulteert in een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor het natuurnetwerk Nederland voor wat betreft kwaliteit, oppervlakte en samenhang.

Bij ontwikkelingen binnen het Natuurnetwerk Nederland bij een nieuw bestemmingsplan is een toets nodig. Hierin wordt de aantasting beoordeeld op de aspecten oppervlakte, kwaliteit, wezenlijke kenmerken en waarden en samenhang. Ook wordt hierin onderbouwd of voldaan wordt aan de voorwaarden bij de uitzonderingen die ontwikkelingen mogelijk maken.

De wezenlijke kenmerken en waarden kunnen worden beschreven aan de hand van vier aspecten:

1. Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem;
2. De robuustheid en aaneengeslotenheid van het Natuurnetwerk Nederland;
3. De aanwezigheid van bijzondere soorten;
4. De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen.

In hoofdstuk 5 wordt inzicht gegeven in de ligging van Natuurnetwerkgebieden binnen en in de omgeving van het onderzoeksgebied.

2.3.4 Houtopstanden

Houtopstanden buiten de bebouwde kom, als zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die bestaat uit een rijbeplanting van meer dan 20 bomen of die een oppervlakte grond beslaat van 10 are (1.000 m²) of meer, zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming.

Bij het vellen van houtopstanden, zoals gedefinieerd in de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij de provincie Utrecht (maar bij projecten van nationaal belang is dit de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Voor het vellen van houtopstanden die niet onder het beschermingsregime vallen van de Wet natuurbescherming kan het noodzakelijk zijn dat hiervoor een vergunning moet worden aangevraagd bij de gemeente.

Ook geldt bij kap een herbeplantingsplicht: de eigenaar van grond is in beginsel verplicht tot het herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaren na de kap. Indien niet op dezelfde grond (hetgeen niet hetzelfde is als hetzelfde kadastrale perceel) kan worden herbeplant dient ontheffing te worden aangevraagd om op andere grond te mogen compenseren voor de gevelde houtopstanden. Bij compensatie vereist de provincie Utrecht een compensatietoeslag, waardoor er meer terug geplant moet worden dan dat er geveld is.

De Wet natuurbescherming ziet niet op:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;

- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
  1. wegbeplantingen;
  2. beplantingen langs waterwegen, en
  3. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
  3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Het bepaalde in de Wet natuurbescherming geldt reeds bij een velling van een (klein) deel van dergelijke beplantingen.

In hoofdstuk 6 wordt inzicht gegeven in de ligging van grenzen bebouwde kom in de omgeving van het plangebied. Daarnaast wordt weergegeven welke bomen binnen de onderzoek grens onder het onderdeel houtopstanden vallen van de Wet natuurbescherming.

2.3.5 Overig provinciaal beleid

Zowel binnen als buiten het Natuurnetwerk Nederland komen plant- en diersoorten voor die in hun duurzaam voortbestaan bedreigd worden. Provincie Utrecht wil de biologische diversiteit van het Natuurnetwerk Nederland behouden en, waar mogelijk vergroten.

In de Interim Omgevingsverordening staat het beleid ten aanzien van bepaalde beschermde gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland. Hieronder vallen de groene contour, weidevogelkerngebieden, ganzenrustgebieden, beschermde kleine landschapselementen, oude bosgroeiplaatsen en oude boskernen.

A-locatie bos, natuurparels en waterparels worden niet in de Interim Omgevingsverordening benoemd, maar staan wel in het het Beleidskader Wet Natuurbescherming van de provincie Utrecht en/of in de natuurvisie van de provincie. In provincie Utrecht is de externe werking op gebieden buiten het Natuurnetwerk niet van toepassing.

2.3.5.1 Groene contour

Binnen de Groene contour liggen gebieden die van belang worden geacht voor het functioneren van het Natuurnetwerk Nederland, maar (nog) niet onder het Natuurnetwerk zelf vallen.

Het doel van de Groene contour is het realiseren van nieuwe natuur op deze locaties. Dit gebeurt op vrijwillige basis. Na realisatie wordt deze nieuwe natuur onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland.

Ontwikkelingen die de mogelijkheden kunnen belemmeren om nieuwe natuur binnen de Groene contour te realiseren, zijn in principe niet toegestaan.

Op dit verbod wordt een uitzondering gemaakt wanneer er sprake is van groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken, het verlies aan mogelijkheden zoveel mogelijk wordt beperkt en het resterend verlies aan mogelijkheden wordt gecompenseerd door de aanleg van nieuwe natuur. Het verbod geldt niet voor de uitbreiding van agrarische bouwblokken.

2.3.5.2 Weidevogelkerngebieden

Buiten het Natuurnetwerk zijn een aantal gebieden met veel weidevogels, aangewezen als weidevogelkerngebied. De weidevogelkerngebieden zijn internationaal van groot belang voor de bescherming van weidevogels.

Voor weidevogelkerngebieden is in de Interim Omgevingsverordening een instructieregel opgenomen voor gemeenten voor ontwikkeling van windturbines en zonnevelden. Deze kunnen negatieve gevolgen hebben voor de weidevogelkerngebieden. Vanwege het belang van de energietransitie worden windturbines en zonnevelden echter niet uitgesloten binnen de weidevogelkerngebieden. Voorwaarde is wel dat er tegelijkertijd sprake is van aantoonbaar per saldo minimaal behoud van de kwaliteit van het leefgebied.

De regel heeft betrekking op weidevogelkerngebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland. Voor de weidevogelkerngebieden binnen het Natuurnetwerk gelden de Natuurnetwerkregels.

Bepalend voor de geschiktheid van een gebied als leefgebied van weidevogels, zijn een voldoende omvang van het gebied (met daarbinnen zo mogelijk een reservaat als harde kern), openheid, rust, relatief hoge waterpeilen, agrarisch natuurbeheer gericht op weidevogels, een goede inrichting (zoals plas-dras, natuurvriendelijke oevers en microreliëf) en het voorkomen van predatie.

2.3.5.3 Ganzenrustgebieden

In de Interim Omgevingsverordening (Artikel 6.45) zijn ganzenrustgebieden opgenomen. Deze rustgebieden moeten voldoende rust-, maar ook en foerageergebied bieden aan trekkende en overwinterende ganzen.

Door de aanwijzing van ganzenrustgebieden zijn op grond van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht (2014), bijlage I, tweede lid en bijlage II, lid 1 b de soorten Grauwe gans, Kolgans, Kleine rietgans, Toendra-/Taigarietgans, Brandgans en Rotgans in de periode van 1 november tot 1 maart uitgezonderd (Brandgans tot 1 mei) van opzettelijk verontrusten.

In deze gebieden is het niet toegestaan handelingen te verrichten of toe te laten die de foerageer- en rustfunctie van het gebied voor beschermde ganzen negatief beïnvloeden. Dit houdt in dat er in principe geen handelingen mogen worden verricht waarmee beschermde ganzen worden geweerd of opzettelijk verontrust, als bedoeld in artikel 10 van de Flora- en faunawet.

Een incidentele verstoring van de ganzen doet geen afbreuk aan de functie van het gebied. De volgende handelingen zijn daarom toegestaan, mits de rust- of foerageerfunctie van de aangewezen gebieden niet wordt aangetast en geen sprake is van opzettelijk verontrusten: normale agrarische werkzaamheden, natuurbeheer en in beperktere mate jacht, beheer en schadebestrijding.

De volgende verbodsbepalingen zijn van toepassing op ganzenrustgebied:

- Schadeveroorzakende ganzen opzettelijk te verstoren en verjagingsactiviteiten met ondersteunend doding door afschot te ondernemen;
- De foerageerfunctie van het gebied opzettelijk teniet te doen;
- Jacht, beheer en schadebestrijding te verrichten tot 12:00 uur, met uitzondering van jacht maximaal drie dagen per jachtveld per seizoen, mits deze acties niet in hetzelfde gebied plaatsvinden en een afstand

in acht wordt genomen van minimaal 300 meter tot groepen foeragerende ganzen van minimaal 100 stuks;

- Jacht, beheer en schadebestrijding te verrichten vanaf 12:00, mits een afstand in acht wordt genomen van minimaal 300 meter tot groepen foeragerende ganzen van minimaal 100 stuks.

2.3.5.4 Beschermde kleine landschapselementen

Kleine landschapselementen bestaan onder meer uit knotwilgen, geriefbosjes, pestbosjes en historische ringsloten. In de provincie Utrecht hebben deze een beschermde status wanneer ze zijn opgenomen op het informatieobject Beschermde klein landschapselement. De provincie beschermt deze kleine landschapselementen op grond van de Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht. Deze beschermde kleine landschapselementen zijn vaak van zeer grote betekenis voor het landschap, de cultuurhistorische waarde van een plek en de biodiversiteit.

Degene die een activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit kan leiden tot het beschadigen of vernielen van een Beschermde klein landschapselement, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om deze beschadiging of vernieling te voorkomen.

Voor beschermde kleine landschapselementen geldt een onderhoudsverplichting en verbod op aantasting:

- Het is verboden om aan een beschermd klein landschapselement onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is;
- Het is verboden een beschermd klein landschapselement boven- of ondergronds te beschadigen, te vernielen, te vernietigen, te bewerken

of te gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of het voortbestaan direct of op de langere termijn in gevaar wordt gebracht;

- Het is verboden een beschermd klein landschapselement te vellen of te rooien.

De verboden, bedoeld in het tweede en derde lid, gelden niet voor:

- Het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud gericht op kwaliteitsverbetering of duurzame instandhouding van het landschapselement;
- Het periodiek vellen van vriend- en hakhout voor onderhoud; en
- Het vellen of rooien van een houtopstand op grond van de Plantenziektenwet en ter bestrijding van boomziekten.

Het kan voorkomen dat de eigenaar/beheerder van een beschermd klein landschapselement om dringende redenen één of meer schadelijke handelingen moet uitvoeren. Dit is bijvoorbeeld het geval als een werk van groot maatschappelijk belang wordt uitgevoerd, zoals een dijkversterking. Gedeputeerde staten kunnen hierover maatwerkvoorschriften stellen. De schadelijke handelingen mogen pas worden uitgevoerd nadat het besluit tot acceptatie van de melding onherroepelijk is.

Degene die de handelingen wil gaan uitvoeren, moet dit ten minste acht weken en ten hoogste vierentwintig weken voorafgaand aan de voorgenomen uitvoering melden.

De zakelijke gerechtigde van de grond is verplicht om het landschapselement te herstellen binnen een jaar na de uitgevoerde handelingen die tot gedeeltelijke, of gehele vernietiging van het elementen hebben geleid. Hiermee wordt zeker gesteld dat het element in ieder geval op dezelfde locatie wordt hersteld. Hierbij kan het gaan om herplanten, maar ook om grondwerk en dergelijke.

2.3.5.5 A-locatie bos

Deze bossen kunnen op grond van hun ecologische kwaliteit beschouwd worden als de beste voorbeelden van natuurlijke bosgemeenschappen. A-locatie bos wordt niet genoemd in de interim Omgevingsverordening, maar worden wel genoemd in het Beleidskader Wet natuurbescherming van de provincie Utrecht.

Het betreft oud rijksbeleid. Het rapport met de aanwijzing en beschrijving van de A-locaties is van 1997. In het provinciale natuurbeleid spelen ze geen rol, behalve dat ze genoemd worden als bijzondere natuurgebieden (samen met oude boskernen en bosreservaten): 'Deze bossen hebben een hoge waarde, omdat er bomen en struiken aanwezig zijn die nog afstammen van de oorspronkelijke inheemse bosflora of al heel lang een ongestoorde ontwikkeling hebben kunnen doormaken met de daarbij typerende biodiversiteit. Zoals verwacht liggen ze dikwijls binnen de begrenzing van de natuurparels.

De provincie gaat gelet op de biodiversiteitsdoelstellingen zeer terughoudend om met het toestaan van vellingen. Het beleid is hier gericht op het behoud, het realiseren van natuurdoelen en op de bescherming van deze bossen'. In het Beleidskader Wet natuurbescherming van de provincie Utrecht staat dat Gedeputeerde Staten kunnen krachtens artikel 4.2, derde lid van de Wet natuurbescherming, het vellen of doen vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden voor A-locaties.

2.3.5.6 Oude bosgroeiplaatsen

Oude bosgroeiplaatsen zijn locaties die sinds het midden van de negentiende eeuw onafgebroken een boslocatie zijn geweest. Voor oude bosgroeiplaatsen geldt geen ontheffingsmogelijkheid van de herplantplicht op dezelfde grond.

Bij oude oude bosgroeiherplant is het verplicht om dit op dezelfde grond te herplanten (Wijziging van de Beleidsregels natuur en landschap 2017, provinciaal blad Nr. 7438, 9 oktober 2018). Op oude bosgroeiplaatsen wordt compensatie ter plekke verlangd, omdat anders de ecologische kwaliteit van de bosgrond in het geding komt.

Bij boscompensatie geldt een toeslag, afhankelijk van de tijd dat het natuurbeheertype (het bos) dat verloren gaat, ter plaatste aanwezig is geweest (c.q. de ouderdom van het bos op de bosgroeiplaats). Sommige locaties die op kaart als oude bosgroeiplaats zijn aangegeven, voldoen niet aan deze definitie. Als dit overtuigend aangetoond kan worden, is de bescherming niet van toepassing.

Er wordt gewerkt aan een Bossenstrategie. Hierin worden de waardevolle houtopstanden nader bezien. En wordt de kaart verbeterd, zodat alleen locaties die voldoen aan de definitie voor oude bosgroeiplaats hierop komen te staan (interim omgevingsverordening).

2.3.5.7 Oude boskernen

Oude boskernen zijn actuele groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken die afstammelingen zijn van de oorspronkelijk inheemse flora die na de ijstijd op eigen kracht Nederland hebben bereikt. De groeiplaats kan zowel een bos betreffen als een houtwal of een enkele boom of struik die als relict van het oorspronkelijk bos te beschouwen is. Voor Oude boskernen kan door de provincie een kapverbod worden opgelegd, net als voor A-locaties bos.

2.3.5.8 Natuurparels

De provincie Utrecht heeft in de natuurvisie 2017 acht leefgebieden benoemd die onderscheidend zijn voor de provincie. In deze leefgebieden

komen aandachtsoorten voor, dit zijn soorten waarvoor Utrecht een bijdrage levert aan de duurzame staat van instandhouding. Natuurparels zijn gebieden waar een relatief groot aantal aandachtsoorten (in Utrecht bedreigde soorten) voorkomt of waar hoge potenties zijn voor deze soorten, en waar maatregelen, die bijdragen aan het duurzaam voortbestaan van bedreigde soorten, geconcentreerd ingezet kunnen worden.

De aanwijzing van dergelijke 'natuurparels' vindt plaats in overleg met natuurorganisaties. De grenzen van de natuurparels zijn echter niet hard. De meeste natuurparels vallen binnen de NNN-begrenzing en vallen daarmee binnen de beleidskaders voor NNN. Voor de natuurparels die niet binnen dergelijke begrenzing vallen, zijn in het beleidskader van provincie Utrecht geen specifieke beleidsregels opgenomen.

De status van natuurparel heeft vooralsnog geen aparte planologische betekenis en de grenzen ervan zijn niet hard maar indicatief. Mogelijk wordt het beschermingsniveau van natuurparels opgeschaald in de toekomstige omgevingsverordening, als uit monitoringsactiviteiten blijkt dat dit vereist is. Tot die tijd zijn er dus geen 'harde' regels/kaders welke gericht zijn op de bescherming van natuurparels.

2.3.5.9 Waterparels

Waterparels zijn gebieden met hoge potenties qua waternatuur die deels binnen en deels buiten het natuurnetwerk liggen. In deze gebieden - die deels overlappen met de natuurparels - zet de provincie Utrecht zich in om de aanwezige kwaliteiten te beschermen en hun potentiële waarden te verwezenlijken.

Deze waterparels, ook wel 'ecologisch waardevolle wateren', zijn op basis van het voorkomen van bijzondere soorten geïdentificeerd. Deze gebieden met hoge potenties op het gebied van waternatuur en –kwaliteit liggen deels binnen en deels buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000. Ook voor waterparels geldt dat de status vooralsnog geen aparte planologische betekenis heeft, en zijn enkel opgenomen in de natuurvisie van de provincie.

3 Natura 2000-gebieden

Dit hoofdstuk behandelt de Natura 2000-gebieden. Van de natuurwaarden wordt eveneens aangegeven wat de verwachte autonome ontwikkelingen zijn. Het onderzoeksgebied ligt buitendijks (deels in en deels tegen) de begrenzing van het Natura 2000-gebied Rijntakken (deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn) en binnendijks nabij Kolland & Overlangbroek.

Het grootste deel van het Natura 2000-gebied Rijntakken, bij het onderzoeksgebied, is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. Daarnaast is een deel van het gebied (Amerongse Bovenpolder) ook aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn (Figuur 3-1).

De huidige natuurwaarden en autonome ontwikkelingen van dit gebied worden beschreven in respectievelijk paragraaf 3.1.1 (Rijntakken) en paragraaf 3.1.2 (Kolland & Overlangbroek).

Het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek is geheel aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn (Figuur 3-1). De huidige natuurwaarden en autonome ontwikkelingen van dit gebied worden beschreven in respectievelijk paragraaf 3.1.2 en paragraaf 3.2.2.

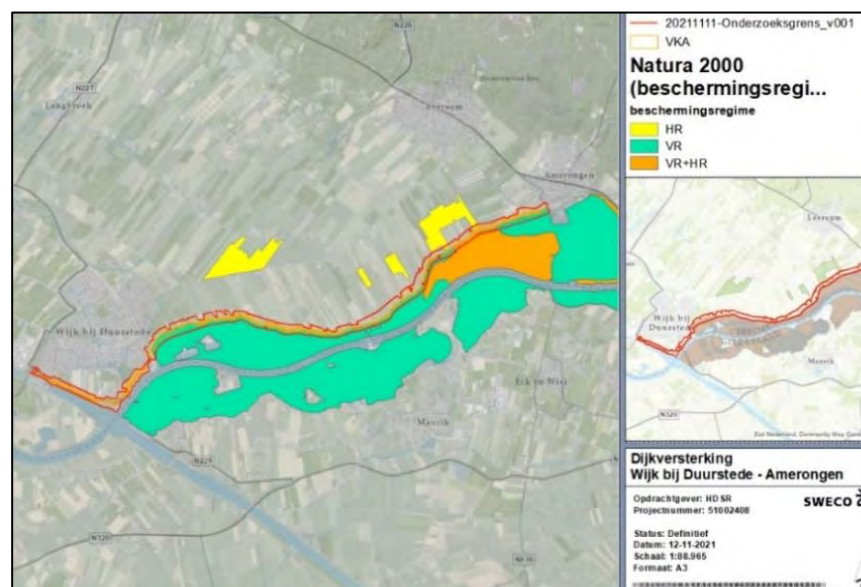
3.1 Huidige situatie

3.1.1 Rijntakken

Het deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn beslaat de uiterwaarden van de Nederrijn tussen Heteren en Wijk bij Duurstede. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. De Neder-Rijn moet in perioden met hoge rivierafvoer 1/6 van de Rijnaafvoer voor haar rekening nemen. In perioden met lage rivierafvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw bij Amerongen. De uiterwaarden zijn gevarieerd in breedte en hoogteligging.

In het aanwijzingsbesluit voor het Natura 2000-gebied Rijntakken zijn in 2014 de instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld. Hierbij geldt als ijkpunt de doeluitwerking in het beheerplan [4]. Nederland is verplicht tot herstelopgaven als natuurwaarden achteruitgaan t.o.v. de instandhoudingsdoelen.

In het deel van het Natura 2000-gebied ter hoogte van het onderzoeksgebied, uiterwaarden Neder-Rijn komen diverse kwalificerende habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten voor. In de volgende paragrafen worden de habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten beschreven waar instandhoudingsdoelen voor zijn geformuleerd.

Figuur 3-1 Begrenzing van de Natura 2000-gebieden Rijntakken (groen en oranje) en Kolland & Overlangbroek (geel). (Geel= Habitatrichtlijngebied, groen=Vogelrichtlijngebied en oranje= Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied)

De uiterwaarden bestaan hier voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, meidoornhagen, knotwilgen, bosjes, moerasgebiedjes, ontgrondingsgaten en geïsoleerde oude riviertakken.

De rivierbedding heeft een breedte van 200 tot 250 meter. Het winterbed varieert in breedte van 500 meter bij Rhenen tot maximaal twee kilometer bij Amerongen.

Karakteristiek voor dit gebied is de overgang van het rivierenlandschap naar de hogere gronden: de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Enkele voorbeelden zijn de Blauwe Kamer onder aan de Grebbeberg, de Elster buitenwaarden die grenst aan Plantage Willem III en de Amerongse Bovenpolder aan de voet van de Amerongse Berg.

Op deze overgangen komen restanten van hardhoutooibossen voor. Door kwel vanuit de rivier, en vanuit de hogere gronden, kan het water in poelen en plassen in de uiterwaarden van goede kwaliteit zijn.

De Amerongse Bovenpolder is een relatief hooggelegen uiterwaard waar soortenrijke glanshaverhooilanden voorkomen. Het is een geaccidenteerd terrein met hoge, droge ruggen en vochtige laagten die incidenteel geïndeerd worden.

3.1.1.1 Habitattypen

Voor de Rijntakken zijn 14 habitattypen met instandhoudingsdoelen aangewezen, waaronder kruidenrijke graslanden, diverse typen ooibossen, (<) ruigten en zomen, slikkige rivieroeveren en waterplantvegetaties (Tabel 3-1).

Tabel 3-1 Habitattypen met instandhoudingsdoelstelling in Rijntakken.

Code	Habitatype	LSvl	Doelstelling ¹ Oppervlakte	Kwaliteit
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>
H3260B	Beken en rivieren en fonteinkruiden	-	>	=
H3270	Slikkige rivieroeveren	-	>	>
H6120*	Stroomdalgraslanden	--	>	>
H6430A	Ruigten en zomen - moerasspirea	+	=	=
H6430C	Ruigten en zomen - droge bosranden	-	>	>
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarhooilanden – glanshaver	-	>	>
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarhooilanden - grote vossenstaart	--	>	>
H91E0A*	Vochtige alluviale bossen - zachthoutooibossen	-	=	>
H91E0B*	Vochtige alluviale bossen – essen- iepenbossen	--	>	>
H91F0	Droge hardhoutooibossen	--	>	>
H6430B	Ruigten en zomen – harig wilgenroosje		=	=
H9120	Beuken-eikenbos met hulst		>	>
H91E0C	Vochtige alluviale bossen – beekbegeleidende bossen		=	=

¹ doelstelling:

= behoud
 > uitbreiding
 = (>) uitbreiding met behoud van de goed ontwikkelde locaties
 < vermindering is toegestaan, ten gunste van met name genoemde habitatype
 = (<) achteruitgang ten gunste van ander habitatype toegestaan
 oppervlakte heeft een uitbreidingsdoelstelling, maar mag achteruitgaan ten gunste van ander habitatype

NB de grijs gedrukte habitattypen zijn opgenomen in het veegbesluit, formeel gelden hier geen doelstellingen voor.

Rijntakken herbergt het grootste deel van het Nederlands areaal glanshaverhooiland. Het areaal van Glanshaver- en vossenstaarthooilanden in de Rijntakken bedraagt ca. 211 ha. Het areaal van vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen) in Rijntakken bedraagt ca. 424 ha, en heeft een wat betreft oppervlakte een gunstige staat van instandhouding.

Tabel 3-2 Tabel 3 2 Oppervlakten habitattypen en leefgebieden in Rijntakken en Kolland & Overlangbroek binnen de onderzoeksgrens

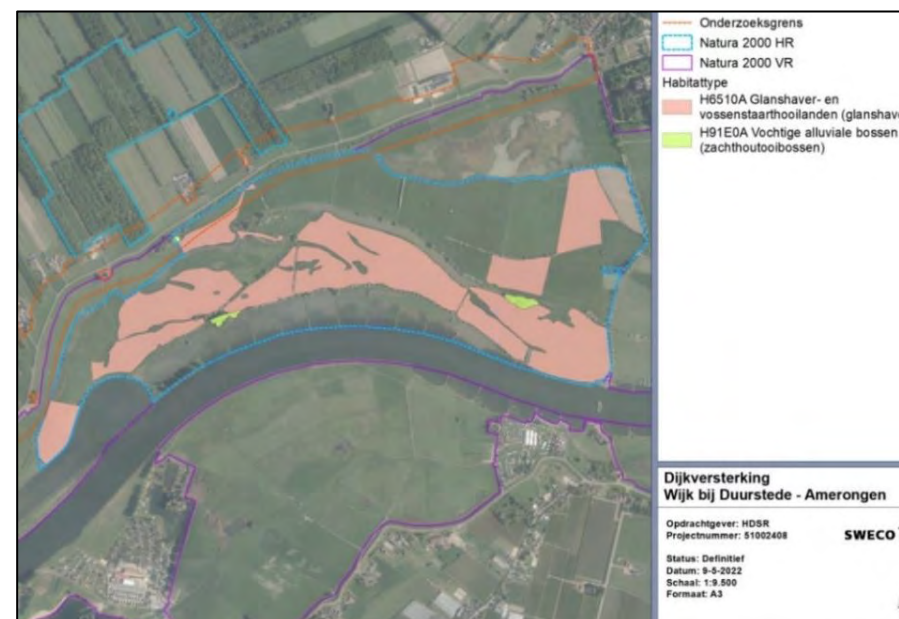
Habitatype	Oppervlakte (ha)	Naam
H6510A	0,63	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)
H91E0A	0,01	Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)
H91E0C	1,27	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)
L91E0	0,29	Leefgebied Vochtige alluviale bossen
Lg11	15,55	Leefgebied Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekeleigebied
ZGLg07	0,61	(zoekgebied voor leefgebied)
ZGLg08	1,62	(zoekgebied voor leefgebied)
ZGLg11	5,33	(zoekgebied voor leefgebied)

Van de habitattypen waarvoor Rijntakken is aangewezen komen Glanshaverlandhooiland en Zachthoutoibossen voor in de omgeving van het onderzoeksgebied (Figuur 3-2).

De grootste oppervlakken van Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (H6510A) binnen het onderzoeksgebied liggen ten zuiden van de oude Rijnstroomgeul de Hank. Binnen de onderzoeksgrens en binnen Habitatrichtlijngebied ligt een hooiland met dit habitatype met een oppervlakte van 6.327 m² (Tabel 3.2).

Van vochtige alluviale bossen (H91E0A) liggen enkele kleinere oppervlakten in de Amerongse Bovenpolder. Een bosje ligt direct aan de dijk. Hiervan vallen enkele vierkante meters binnen het Habitatrichtlijngebied, en binnen het onderzoeksgebied. Dit betreft een oppervlakte van ongeveer 118 m² Tabel 3.2).

Van zowel glanshaver en zachthoutoibossen liggen beperkte oppervlakten binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied (binnen het maximaal te verwachten ruimtebeslag). Dit is het geval ter hoogte van de Amerongse Bovenpolder.

Figuur 3-2 Arealen glanshaverhooiland en zachthoutoibos in HR-gebied in Amerongse Bovenpolder

Droge hardhoutooibossen wordt aangetroffen langs de noordrand van de oostelijke Amerongse Bovenpolder. Deze liggen buiten het onderzoeksgebied.

De habitattypen H6430B, H9120 en H91E0C zijn in 2018 in een wijzigingsbesluit (veegbesluit) opgenomen, omdat ze ten tijde van de aanwijzing wel voorkwamen in het gebied, maar er nog geen doelen voor geformuleerd waren. Het veegbesluit is bedoeld om deze situatie te herstellen en heeft ook voor deze drie habitattypen doelen opgesteld om deze in stand te houden.

Tabel 3-3 Totale arealen van habitattypen in Kolland & Overlangbroek en het deelgebied van Rijntakken tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen.

Habitatype	Naam	Oppervlakte (ha)	Gebied
H0000	Geen habitatype	55,1	Kolland & Overlangbroek
H91E0C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	51,6	Kolland & Overlangbroek
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	54,9	Rijntakken
H91E0A	Vochtige alluviale bossen (Zachthoutooibossen)	0,8	Rijntakken
H91F0	Droge hardhoutooibossen	6,4	Rijntakken
L0000		455,7	Rijntakken
L91E0		0,3	Rijntakken
Lg02		2,5	Rijntakken
Lg07		2,1	Rijntakken
Lg08		3,0	Rijntakken

Habitatype	Naam	Oppervlakte (ha)	Gebied
Lg11		79,8	Rijntakken
ZGLg0		28,6	Rijntakken
ZGLg1		21,6	Rijntakken

3.1.1.2 Habitatsoorten

In Rijntakken zijn voor enkele habitatsoorten instandhoudingsdoelen geformuleerd. Tot de aangewezen soorten (niet vogels) behoren vissen (zowel trekvisen als poldervissen), zoogdieren (bever, meervleermuis) en een amfibie (kamsalamander).

De binnen het onderzoeksgebied aanwezige beschermde habitatsoorten, beschermd, zijn onderzocht en worden toegelicht in hoofdstuk 4 Soortenbescherming.

Kamsalamander en bever

Kamsalamander is in een onderzoek van Viridis [1] in het Habitatrichtlijngebied aangetroffen binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.

De bever is ook op verschillende plekken in het onderzoeksgebied aangetroffen, maar binnen de onderzoek grens is geen geschikt relevant leefgebied voor bever aanwezig.

Een autonome ontwikkeling die mogelijk effecten kan hebben op de kamsalamander en bever is de herontwikkeling van de Lunenburgerwaard. Hierbij is ook gekeken naar de mogelijkheid er om wandelroutes aan te leggen in de Lunerwaard, en wat mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden hiervan kunnen zijn [3].

Meervleermuis

Meervleermuis is in het verleden boven de recreatieplas Gravenbol en omgeving waargenomen [2]. Deze plas en beschutte oeverdelen van de Lek vormen het belangrijkste foerageergebied voor meervleermuis in de omgeving van het dijktracé.

De kans is klein dat delen van het onderzoeksgebied belangrijke functies vervullen voor meervleermuis. Ze hebben verblijven in gebouwen en foerageren en vliegen voornamelijk boven watergangen.

Vissoorten

Van de vissoorten zijn kleine modderkruiper en bittervoorn te verwachten binnen de onderzoeksgrens.

Volgens bestaande gegevens is de kleine modderkruiper met name aangetroffen in Gravenbol en de kwelgeul op de locatie Amerongse Bovenpolder [5].

De bittervoorn komt in hoge dichtheden voor in de kwelgeul. De kwelgeul ligt binnen de onderzoeksgrens.

Van de grote modderkruiper, die rondom het plangebied enkel eenmalig in Kolland is vastgesteld, is op basis van het uitgevoerde soortenonderzoek uitgesloten dat deze voorkomt in de wateren langs het dijktraject.

De overige beschermde vissoorten zijn vissen van stromend water. Deze worden niet verwacht in Habitatrichtlijngebied binnen de onderzoeksgrens. Dit met uitzondering van een gedeelte van het Inundatiekanaal en de haven bij Wijk bij Duurstede, welke deels wel binnen de onderzoeksgrens liggen.

Tabel 3-4 Habitatsoorten met instandhoudingsdoelstelling in Rijntakken.

Code	Soort	LSvl ¹	Doelstelling ²	
			Oppervlakte	Kwaliteit
H1095	Zeeprik	-	>	>
H1099	Rivierprik	-	>	>
H1102	Elft	--	=	=
H1106	Zalm	--	=	=
H1134	Bittervoorn	-	=	=
H1145	Grote modderkruiper	-	>	>
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=
H1166	Kamsalamander	-	>	>
H1318	Meervleermuis	-	=	=
H1337	Bever	-	=	>

¹ Landelijke Staat van Instandhouding

² doelstelling voor omvang en kwaliteit leefgebied:

= Behoud

> Uitbreiding/verbetering

< Vermindering is toegestaan

= (<) Achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan

+ Ontwikkeling nieuw leefgebied

3.1.1.3 Vogels

Broedvogels

Rijntakken kent 12 broedvogelsoorten met instandhoudingsdoelen (Tabel 3-5). Dit zijn veelal soorten van moerassen, oevers en (vochtige) graslanden. Geschikt biotoop voor een aantal van deze soorten in de uiterwaarden in het plangebied reikt op veel locaties tot aan de dijk. Van onder andere kwalificerende soorten porseleinhoen, kwartelkoning, dodaars en blauwborst zijn waarnemingen bekend van dicht aan de dijk.

In ieder geval blauwborst broedt ook nabij de dijk. In 2017 werden nog vijf territoria van vastgesteld in de oeverzone onder aan de dijk ter hoogte van Gravenbol (Vogelwerkgroep van Vereniging Natuur en Milieu Wijk bij Duurstede/Sovon).

Ook in de Amerongse Bovenpolder broeden blauwborsten. Hier broeden ze ook dicht bij de dijk, in struweel in de moeraszone. De dijk zelf vormt geen leefgebied voor deze soorten.

Wel liggen territoria van meerdere soorten binnen de onderzoeksgrens en ook binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bij versterking, zoals van blauwborst en dodaars.

Kwartelkoning broedt onregelmatig in de glanshaverhooilanden in Kolland en Amerongse Bovenpolder. De dichtheden zijn erg laag, het gaat dan meestal om een enkel territorium.

Watersnip is een schaarse broedvogel. In de Amerongse bovenpolder zijn in de afgelopen jaren elk jaar 0-2 broedparen aanwezig. Verder zijn verschillende waarnemingen bekend van met name de omgeving Sandenburgerwaard, met de hoogste aantallen in maart en april. Dit betreffen waarschijnlijk doortrekkende vogels die hier foerageren. Geschikt broedbiotoop zijn zeer vochtige schrale graslanden, deze zijn schaars binnen het onderzoeksgebied.

IJsvogel wordt verspreid over het hele gebied waargenomen, met de meeste waarnemingen in de oostelijke Amerongse Bovenpolder, de Sandenburgerwaard. In ieder geval in Kolland en Amerongse Bovenpolder gaat het ook om territoria.

Oeverzwaluw wordt -evenals ijsvogel- veel waargenomen bij de wateren in de oostelijke Amerongse Bovenpolder en Sandenburgerwaard. Dit zijn

veelal foeragerende vogels. Broeden doen ze in kolonieverband in zandige steilwanden, vaak langs oevers. Kolonies zijn in ieder geval aanwezig in Lunenburgerwaard (Sandenburgerwaard). Ze kunnen snel inspringen op tijdelijk geschikte situaties, waardoor het voorkomen enigszins onvoorspelbaar is.

Van roerdomp, aalscholver, woudaap, zwarte stern en grote karekiet zijn geen recente broedgevallen bekend uit het onderzoeksgebied.

Tabel 3-5 Broedvogels met instandhoudingsdoelstelling in Rijntakken.

Code	Soort	Doelstelling ¹		Doelstelling ²	Gemiddeld aantal vogels (2016-2020)	Trend sinds 2008
		Oppervlakte	Kwaliteit	Aantal paren		
	<i>Broedvogels</i>					
A004	Dodaars	=	=	45	94*	~
A017	Aalscholver	=	=	660	638	~
A021	Roerdomp	>	>	20	9	~
A022	Woudaap	>	>	20	1	-
A119	Porseleinhoen	>	>	40	14	~
A122	Kwartelkoning	>	>	160	5	--
A153	Watersnip	=	=	17	5*	-
A197	Zwarte stern	=	=	240	170	~
A229	IJsvogel	=	=	25	62	~
A249	Oeverzwaluw	=	=	680	1.358	~
A272	Blauwborst	=	=	95	257*	+
A298	Grote karekiet	>	>	70	8	~

¹ doelstelling voor omvang en kwaliteit leefgebied:

= Behoud
> Uitbreiding/verbetering
< Vermindering is toegestaan
= (<) Achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan

² Instandhoudingsdoelstelling voor populatie in het gebied: langjarige gemiddelde van het aantal overwinterende of doortrekkende individuen

* gemiddelde aantal vogels minder dan de in de laatste vijf jaar gemeten aantallen door ontbrekende gegevens

Niet-broedvogels

Voor de Rijntakken zijn 22 niet-broedvogels aangewezen als doelsoort. Het betreffen met name watervogels zoals ganzen en eenden. In Tabel 3.8 worden de niet-broedvogels weergegeven, waarvoor in de Rijntakken instandhoudingsdoelen zijn opgesteld.

Voor alle niet-broedvogels in Rijntakken geldt een doelstelling voor het behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied.

Tabel 3-6 Niet-broedvogels met instandhoudingsdoelstelling in Rijntakken.

Code	Soort	Instandhou dingsdoelst elling	Doelstelling ₂	Doelstelling ₃	Populatie waarde ⁴	Gemiddeld aantal ⁵ (‘15/’16- ‘19/’20)	Trend sinds 2007
Niet- broedvogels		Functie van het gebied ¹	Opperv lakte	Kwali -teit	Aantal vogels		
A005	Fuut	Sr en F	=	=	570	Gem. 658	+
A017	Aalscholver	F	=	=	1.300	Gem. 1.190	+
A017	Aalscholver	Sr				Max. 3.866	0
A037	Kleine zwaan	F	=	=	100	Gem. 1	--
A037	Kleine zwaan**	Sr				Max. 32*	
A038	Wilde zwaan	F	=	=	30	Gem. 2	-
A038	Wilde zwaan**	Sr				Max. 42*	
A041	Kolgans	F	=	=	35.400	Gem. 36.179	0
A041	Kolgans	Sr			180.100	Max. 119.860	0
A043	Grauwe gans	F	=	=	8.300	Gem. 12.839	-
A043	Grauwe gans	Sr			21.500	Max. 12.984	~
A045	Brandgans	F	=	=	920	Gem. 4.792	~
A045	Brandgans**	Sr			5.200	Max. 7.113*	
A048	Bergeend	Sr en F	=	=	120	Gem. 96	0
A050	Smient	Sr en F	=	=	17.900	Gem. 3.735	--
A051	Krakeend	F	=	=	340	Gem. 2.331	++
A052	Wintertaling	F	=	=	1.100	Gem. 1.149	0
A053	Wilde eend	F	=	=	6.100	Gem. 4.087	0
A054	Pijlstaart	F	=	=	130	Gem. 43	-

Code	Soort	Instandhou dingsdoelst elling	Doelstelling ₂	Doelstelling ₃	Populatie waarde ⁴	Gemiddeld aantal ⁵ (‘15/’16- ‘19/’20)	Trend sinds 2007
Niet- broedvogels		Functie van het gebied ¹	Opperv lakte	Kwali -teit	Aantal vogels		
A056	Slobeend	F	=	=	400	Gem. 431	0
A059	Tafeleend	F	=	=	990	Gem. 221	-
A061	Kuifeend	F	=	=	2.300	Gem. 1.935	0
A068	Nonnetje	F	=	=	40	Gem. 22	-
A125	Meerkoet	F	=	=	8.100	Gem. 5.213	0
A130	Scholekster	F	=	=	340	Gem. 146	-
A130	Scholekster	Sr				Max. 689	-
A140	Goudplevier	F	=	=	140	Gem. 31	--
A142	Kievit	F	=	=	8.100	Gem. 2.489	-
A151	Kemphaan	F	=	=	1.000	Gem. 12	--
A156	Grutto	F	=	=	690	Gem. 82	--
A156	Grutto**	Sr				Max. 1.007	
A160	Wulp	F	=	=	850	Gem. 652	0
A160	Wulp**	Sr				Max. 2.596	
A162	Tureluur	Sr en F	=	=	65	Gem. 20	-
A702	Toendra- rietgans	F	=	=	125	Gem. 82	~
A702	Toendra- rietgans	Sr	=	=	2.800	Max. 1.465	--

¹ Sr: Slaap- en rustplaats, F: foerageergebied

² doelstelling:

Doelstelling voor leefgebied en/of omvang populatie:

= behoud

> uitbreiding/verbetering

< vermindering is toegestaan

= (<) achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan

³ Instandhoudingsdoelstelling voor populatie in het gebied: langjarige gemiddelde van het aantal overwinterende of doortrekkende individuen

⁴ Het aantal voor de in de kolom 'doelstelling' betreft het gemiddelde seizoensmaximum (gemiddelde van de maximale aantallen die in een periode van meerdere jaren zijn geteld, meestal in januari) of het gemiddelde seizoensgemiddelde (per jaar wordt een gemiddelde berekend over de gehele verblijfsperiode, dat wordt vervolgens gemiddeld over meerdere jaren).

⁵ Gemiddeld aantal individuen gemeten in de laatste vijf seizoenen

**: geen trends bekend van deze niet-broedende soorten in Rijntakken

trend:

- ++ significante sterke toename van >5% per jaar
- + significante matige toename van < 5% per jaar
- 0 stabiel, geen significante trend
- matige significante afname van < 5% per jaar
- sterke significante afname van >5% per jaar
- ~ onzeker, geen trend aantoonbaar
- ? geen exacte aantallen bekend, geen trend te bepalen

Op basis van de Sovon-tellingen van de recente jaren zijn seizoensgemiddelden bepaald van het telgebied RG3230 (NDFF). Dit telgebied beslaat het buitendijkse gebied tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen. Niet vermelde soorten hadden als aantal 0.

Tabel 3-7. Seizoensgemiddelden van niet-broedvogels in de uiterwaarden WAM (SOVON-telgebied RG3230).

Soort	Seizoensgemiddelde
Aalscholver	24
Fuut	27
Tafeleend	0,2
Kuifeend	26
Slobeend	4
Wilde eend	101
Krakeend	54
Wintertaling	26
Bergeend	4
Smient	148
Brandgans	589
Grauwe gans	438
Kolgans	955
Toendrarietgans	0,1
Tureluur	1
Wulp	65
Grutto	0,1

Soort	Seizoensgemiddelde
Kievit	165
Scholekster	9
Meerkoet	189

Viseters: fuut, aalscholver, nonnetje

Deze visetende soorten foerageren vooral in nevengeulen, stilstaande wateren en in rietmoeras. De fuut en aalscholver vertonen een positieve trend in Rijntakken. Dit is anders bij het nonnetje, deze soort laat een negatieve trend zien. Dit is vergelijkbaar met de landelijke trend.

Deze negatieve trend is echter afhankelijk van externe factoren, buiten invloed van het beheerplan voor de Rijntakken. In het onderzoeksgebied foerageren deze soorten voornamelijk in het aanwezige oppervlaktewater buitendijks.

Ze worden ook soms waargenomen binnen de onderzoeksgrens (NDFF), in de directe omgeving van de dijk, maar dit betreft geen foerageergebied of ander belangrijk leefgebied voor deze soorten.

De uitbreiding van foerageergebied voor deze soorten kan meeliften met de aanleg van nevengeulen en andere wateren in het kader van Ruimte voor de Rivier, Kaderrichtlijn Water en Natuurnetwerk Nederland. Volgens het beheerplan van de Rijntakken zijn er geen vaste maatregelen voorzien.

Duikeenden: tafeleend, kuifeend

Deze twee soorten leven vooral op grote, rustige wateren. De doelstelling voor beide soorten betreft het behoud van de omvang en kwaliteit van leefgebied. Er zijn enkele waarnemingen bekend binnen de onderzoeksgrens (NDFF), in de directe omgeving van de dijk, maar dit betreft geen foerageergebied voor deze soorten.

Voor de tafeleend en kuifeend is het volgens het beheerplan niet zinvol maatregelen te treffen binnen Rijntakken.

Grondeleenden

Wintertaling, wilde eend, pijlstaart, slobbeend en kraakeend foerageren in ondiep voedselrijk en waterplantenrijk water. Ook in ondergelopen graslanden kunnen ze foerageren.

De waarnemingen van deze soorten binnen de onderzoeksgrens betreffen vooral in de ondiepe waterplantenrijke wateren van de Lunenburgerwaard en in de Amerongse Bovenpolder.

In het beheerplan zijn geen specifieke maatregelen opgenomen.

Zwanen: Kleine zwaan en wilde zwaan

Beide soorten foerageren op waterplanten en oogstresten en gras. Deze soorten hebben een voorkeur voor plas-dras gebieden. In het onderzoeksgebied komen deze soorten maar zeer beperkt voor. De enkele waarnemingen zijn met name gedaan in Amerongse Bovenpolder en Gravenbol. Binnendijs zijn ook meerdere waarnemingen van de wilde zwaan.

De uitbreiding en verbetering van het leefgebied voor beide soorten, met name foerageergebied, lift mee op de ontwikkeling van open water, en het langer vasthouden van water in geïnundeerde gebieden.

In het beheerplan zijn geen specifieke maatregelen opgenomen.

Ganzen: toendrarietgans, kolgans, grauwe gans, brandgans

Doelstelling voor deze soorten betreft het behoud van de omvang en kwaliteit van het foerageergebied met een draagkracht voor een specifiek aantal vogels en behoud van omvang en kwaliteit van rust- en slaappleatsfunctie van een specifiek aantal vogels (voor een regionale populatie).

Binnen de onderzoek grens is met name foerageergebied aanwezig voor deze soorten. De rust- en slaappleatsen zijn doorgaans grote waterplassen (zandplassen) met voldoende grasland als foerageergebied

in de nabije omgeving. In de omgeving van de dijk zijn het vooral de gebieden Gravenbol en de Amerongse Bovenpolder die dienen als rust- en slaappleats.

De kwaliteit van de rust- en slaappleatsen wordt met name bepaald door een voldoende omvang en het ontbreken van verstoring. Ganzen leven voornamelijk van gras en foerageren zowel binnen als buiten het Natura 2000-gebied. Daarnaast zijn plas-draslocaties geschikt foerageergebied voor de ganzen. De gemiddelde aantallen van enkele ganzensoorten liggen ver boven de doelstelling.

Met name brandgans laat hoge aantallen zien. De toendrarietgans is daarentegen een soort die ver onder de doelstelling zit. Deze soort komt echter ook in veel mindere mate voor in het onderzoeksgebied.

De foerageercapaciteit voor de graseters wordt bepaald door de hoeveelheid, kwaliteit en beschikbaarheid van gras. Ten tijde van de vaststelling van het beheerplan is voldoende gras beschikbaar binnen Rijntakken beschikbaar [6].

Afname van de oppervlakte aan gras kan de instandhoudingsdoelen negatief beïnvloeden. In hoofdstuk 6 is nog verder uitgewerkt welke ganzen in het plangebied voorkomen en hoe ze van het gebied gebruik maken.

Smient

De doelstelling in Rijntakken betreft het behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met draagkracht voor een populatie van gemiddeld 17.900 vogels (seizoen gemiddelde) volgens het beheerplan. De smient behaalt de instandhoudingsdoelen niet en er is in Rijntakken sprake van een afname van de soort.

Afname van de oppervlakte aan gras kan de instandhoudingsdoelen negatief beïnvloeden. Voor de smient zijn zeker ook de plas-draslocaties van belang als foerageergebied, naast grasland. Met name voor de smient is uitbreiding van plas-drasgebied gewenst.

Steltlopers: scholekster, goudplevier, kievit, kemphaan, grutto, tureluur, wulp

Deze steltlopers hebben een matige tot ongunstige staat van instandhouding in Nederland. In Rijntakken liggen de aantallen van deze soorten alle onder de instandhoudingsdoelen.

Ze komen met name voor in de slikkige rivieroever, plas-drasgebieden en vochtige graslanden, welke van belang zijn als foerageer, rust en slaapplek. Dit betreft met name de Amerongse Bovenpolder, het natuurontwikkelingsgebied in de Lunenburgerwaard, en voor sommige soorten (zoals de wulp en kievit) ook de dijkvakken Sluis Amerongen, Oud Kolland en Kolland.

Er zijn voor deze soorten geen specifieke maatregelen voorzien in het beheerplan. De soorten kunnen meeprofiteren van realisatie van nevengeulen, en plas-drasgebied voor het porseleinhoen.

3.1.2 Kolland & Overlangbroek

Kolland en Overlangbroek zijn twee landgoederen, gelegen op de overgang van de hooggelegen zandgronden van de Utrechtse heuvelrug naar laaggelegen rivierkleigronden van het stroomgebied van de Kromme Rijn.

Deze landgoederen zijn onderdeel van een kleinschalig cultuurlandschap waar actief beheerde essenhakhoutbosjes voorkomen. Door de ondoorlatende kleibodem is het van oorsprong een nat gebied, met kwelinvloed vanuit de rivier en vanuit de Utrechtse Heuvelrug.

Het essenhakhout op voedselrijke kleigronden in het rivierengebied vormt een in Europees opzicht zeldzaam bostype, met een grote rijkdom aan paddenstoelen en epifytische mossen en korstmossen.

3.1.2.1 Habitattypen

In Kolland & Overlangbroek is één habitatype aanwezig met instandhoudingdoelstelling: Vochtige alluviale bossen, habitatsubtype: beekbegeleidende bossen (Tabel 3-8). Hiervan is de doelstelling om de oppervlakte van het habitatype uit te breiden en de kwaliteit te behouden.

Tabel 3-8 Habitattypen met instandhoudingsdoelen in Kolland & Overlangbroek

Code	Soort/Type	LSvi	Doelstelling ¹ Oppervl. Kwaliteit
<i>Habitattypen</i>			
H91E0C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	> =

Het areaal van beekbegeleidende bossen in Kolland & Overlangbroek bedraagt voor Overlangbroek 15 ha., voor Oud Kolland 13 ha. en voor Kolland 24,4 ha [7].

Beekbegeleidende bossen binnen de onderzoeksgrens van WAM liggen vooral binnendijs en zijn onderdeel van het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek.

Op twee plekken staan deze bossen tot aan de teen van de dijk. Hier overlappen ze met het onderzoeksgebied rond het dijktracé. Het betreft ongeveer 1,3 ha. dat binnen de onderzoeksgrens is gelegen (Figuur 3-3).

Figuur 3-3 Ligging habitatype H91E0C, Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) in Kolland & Overlangbroek.

3.2 Autonome ontwikkeling

Bij autonome ontwikkelingen wordt de toekomstige verwachte ontwikkeling van het gebied bedoeld, zonder de realisatie van de voorgenomen activiteit.

Het gaat daarbij om ontwikkelingen waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden (en waarvoor de financiering is geregeld), demografische ontwikkelingen, klimaatveranderingen en dergelijke.

Voor het plangebied zijn vooral de herinrichting van de Lunenburgerwaard en de herstelmaatregelen in Oud Kolland belangrijk.

3.2.1 Rijntakken

3.2.1.1 Habitattypen

Glanshaver- en vossenstaarthooiland

De ambitie van het areaal van het Glanshaver- en vossenstaarthooiland in de Amerongse Bovenpolder ligt op 60 ha in totaal. In de huidige situatie is er 54,9 ha van dit habitatype aanwezig in het gebied tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen.

De Amerongse Bovenpolder is het enige kerngebied voor droge graslanden in de Neder-Rijn. Het westelijke deel van deze uiterwaard wordt door Staatsbosbeheer beheerd, gericht op behoud, verbetering en uitbreiding van het glanshaverhooiland.

Voortzetting van het al ingezette beheer is hier van belang. Verdere maatregelen zijn hier niet nodig vanuit het beheerplan.

Vochtige alluviale bossen

Het areaal van vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen) in Rijntakken bedraagt ca. 424 ha.

Voor een goede instandhouding van dit bosstype is de huidige oppervlakte voldoende, echter is het voorkomen gefragmenteerd en daardoor is de kwaliteit van het bosstype beperkt.

Voor de verbetering van de kwaliteit van het bosstype is in het beheerplan gekozen voor het ontwikkelen van boskernen. De kernen dienen minstens een omvang te hebben van 25 ha. om aan de minimale eisen voor een eigen bosklimaat te voldoen.

Om een vergroting van de omvang per eenheid te kunnen realiseren (> 25 ha) wordt ingezet op het samenvoegen van verspreid gelegen stukjes bos zodat grotere boskernen ontstaan (herverkaveling).

Volgens het beheerplan zijn er boskernen voorzien in de Gelderse Poort, langs de Waal en de IJssel. Voor wat betreft habitatrichtlijngebied van de Neder-Rijn is een zachthoutoiboskern voorzien in het oostelijke deel van de Blauwe Kamer (Rhenensche Buitenwaarden). Het gaat hier om uitbreiding van bestaand bos. Er zijn verder geen boskernen gepland in het Habitatrichtlijngebied tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen.

3.2.1.2 Habitatsoorten

Kamsalamander

Kamsalamander heeft voortplantingswateren in de Lunenburgerwaard. Recent onderzoek in deze leefgebieden wees uit dat deze wateren het risico lopen te verslechteren.

De kleiputten doordat zij op termijn door invallend blad geheel opgevuld raken en verondiepen en door verdere groei van bomen nog meer schaduwwerking optreedt, wat essentiële onderwater- en oevervegetaties negatief beïnvloed [1].

Zonder maatregelen neemt de kwaliteit en areaal van huidige voortplantingswateren af. Ook is de geïsoleerde ligging een knelpunt. Hierdoor is er weinig aansluiting is met andere (binnen- of buitendijkse) populaties.

3.2.1.3 Vogels

De herinrichting van de Lunenburgerwaard lijkt voor wat betreft vogelsoorten met instandhoudingsdoelen vooral bij te kunnen dragen aan de broedvogels porseleinhoen en watersnip en de niet-broedvogels kuifeend, meerkoet, fuut, aalscholver en tureluur [8].

De Sandenburgerwaard is recent ontwikkeld tot natuurgebied met rivierbegeleidend moeras, voorheen bestond dit uit agrarisch grasland. Verlaging van het winterbed zorgt voor een natte situatie in de winter, waarna het in de zomer langzaam opdroogt. De aangelegde moerasgeul is met name in trek bij vogels buiten broedtijd, waaronder krakeend, wulp en lepelaar.

Broedvogels

Dodaars

De landelijke trend van de dodaars is positief, en vanaf 1990 is er geen significante aantalsverandering in de Rijntakken van broedparen, maar de populatieomvang kan wel sterk schommelen van jaar tot jaar. Verbetering kwaliteit van leefgebied van de dodaars lift mee op maatregelen voor leefgebied van rietmoerasvogels en het habitatype meren en krabbenscheer.

Deze maatregelen zijn van toepassing op andere deelgebieden in de Rijntakken, voornamelijk in de Gelderse Poort, en niet in het gebied tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen. Er zijn volgens het beheerplan geen verdere maatregelen nodig. De dodaars heeft wel leefgebied binnen het onderzoeksgebied van het dijktracé, in het dijkvak Lunenburgerwaard Oost.

De herinrichting van de Lunenburgerwaard zou effect kunnen hebben op het leefgebied van de soort, doordat bij het terugzetten van de verlanding in de kleiputten er meer geschikt broedgebied ontstaat.

Aalscholver

De trend in het aantal broedende aalscholvers in de Rijntakken is voor de periode 1990-2013 positief. In de laatste twaalf jaar is een trend niet aantoonbaar. Uitbreiding van broedgelegenheid voor de aalscholver zal meeliften met de realisatie van de doelstelling voor zachthoutoibossen (realisatie van boskernen).

Deze maatregelen zijn echter niet opgesteld voor het gebied tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen. Er zijn geen aanwijzingen dat de beschikbaarheid van foerageergebied (viswater) een knelpunt vormt.

Moerasvogels

De opgave voor roerdomp, woudaap, grote karekiet zal vooral in de Gelderse Poort ingevuld moeten worden. De soorten zijn gebonden aan overjarige brede waterrietzones met veel randlengte langs water of nat grasland. Al een groot aantal jaren wordt in de Rijntakken de omvangsdoelstelling voor deze soorten bij lange na niet gehaald.

De oorzaak moet worden gezocht in verslechtering van de kwaliteit van het broedhabitat. Naast de maatregelen die worden genomen in het gebied Gelderse Poort, wordt ook in de Amerongse Bovenpolder ontwikkeling van moeras in het kader van NURG project, 20-25 ha als maatregel meegenomen.

Porseleinhoen

Het doelaantal van 40 broedparen voor het porseleinhoen is al sinds lange tijd niet meer gehaald. Waarschijnlijk vormt het areaal aan geschikt habitat de beperkende factor. Aangezien het porseleinhoen zich al kan vestigen in geringe oppervlakten met geschikt habitat, kunnen maatregelen op kleine schaal al effect hebben.

Echter op veel plaatsen zijn maatregelen op grotere schaal nodig om de gewenste waterhuishouding te kunnen realiseren. Vooralsnog wordt gestreefd naar de realisatie van 100 ha geschikt leefgebied voor het porseleinhoen.

In het Natura 2000-beheerplan wordt als maatregel voor herstel van het leefgebied van het porseleinhoen in Amerongse Bovenpolder het vasthouden van water en/of kleinschalig herstel over een oppervlakte van 2-5 ha genoemd.

Kwartelkoning

De kwartelkoning maakt in de Rijntakken gebruik van het habitattypen Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) (H6510B), het leefgebied Nat, matig voedselrijk grasland (Lg08) en het leefgebied Kamgrasweide en Bloemrijk weidevogelgrasland (Lg11) [9].

Langs de Rijntakken vinden diverse projecten plaats die kunnen ingrijpen op de beschikbaarheid van leefgebied voor de kwartelkoning. Een extensiever beheer en een grotere verstoringsdruk zijn daarbij de belangrijkste factoren. Toename van deze factoren wordt in deze beheerplanperiode verwacht door o.a. Ruimte voor de Rivier en natuurontwikkelingsprojecten.

In andere delen van het Rijntakkengebied zal daarom een extra inspanning geleverd moeten worden om de draagkracht voor de Kwartelkoning op het gewenste niveau te brengen. Op dit moment zijn geen gegevens beschikbaar over het oppervlak leefgebied (van een bepaalde kwaliteit) die nodig is voor een paartje kwartelkoning. Het is daarom niet mogelijk om de doelstelling op dit moment te kwantificeren. De indruk bestaat echter dat met het nemen van maatregelen in het leefgebied van de kwartelkoning er de komende jaren voldoende potentieel vestigingsgebied is voor de soort.

Watersnip

Behoud en versterking van het leefgebied voor de watersnip lift mee met maatregelen voor het porseleinhoen (plas-dras). Deze voorzieningen worden verspreid over de Rijntakken uitgevoerd in het kader van NURG, Kaderrichtlijn water en GNN/Ecologische Hoofdstructuur/Natuurnetwerk Nederland.

Zwarte stern

De zwarte stern broedde oorspronkelijk op drijvende delen van waterplanten (waaronder krabbenscheer) in uiterwaardplassen en in de Rijnstrangen. Tegenwoordig ontbreken dit soort begroeiingen en broedt de soort op uitgelegde nestvlotjes.

De soort komt voor in de Gelderse Poort, Uiterwaarden Waal, en IJssel. Hier wordt uitbreiding of verbetering van leefgebied benoemd om de populatie te kunnen laten groeien. Er zijn geen specifieke maatregelen langs de Neder-Rijn aan de orde.

IJsvogel

Het doelaantal van ijsvogel wordt recentelijk nog steeds gehaald, met 62 broedparen in 2020. De ijsvogel broedt in steile, afgekalfde oevers bij visrijke wateren en is gebaat bij stromend water aangezien dat in de winter niet dicht vriest.

De strengheid van de winters is de bepalende factor voor het voorkomen. De decimering van het aantal ijsvogels gedurende strenge winters laat dit zien. Na een aantal zachte winters herstelt de populatie zich weer. Speciale maatregelen zijn niet nodig voor de ijsvogel.

Oeverwaluw

Het doelaantal van 680 broedparen is de afgelopen jaren ruim overschreden. Het ontstaan van meer natuurlijke nestlocaties lift mee met maatregelen in het kader van Ruimte voor de Rivier en de Kaderrichtlijn water waarin (mee stromende) nevengeulen worden gerealiseerd. Daarnaast broedt een groot deel in kunstmatige nestlocaties zoals zandwinningen en zanddepots.

Naast bescherming tijdens de broedtijd zijn speciale maatregelen niet voorzien. Met de maatregelen die in het kader van Ruimte voor de Rivier en de Kaderrichtlijn Water worden genomen ontstaan natuurlijke nestlocaties.

Blauwborst

De broedbiotoop van de blauwborst bestaat uit structuurrijke moerassen met een combinatie van kale bodem (voedselplek), dichte vegetatie (nestplaats) en opgaande elementen (zang en uitkijkpost). Het gewenste aantal broedparen werd in de afgelopen periode in de Rijntakken steeds gehaald. De trend van het aantal broedparen betreft ook een toename.

Er zijn geen aanwijzingen dat het aantal broedparen blauwborsten in de toekomst af zal nemen. Specifieke maatregelen gericht op de blauwborst zijn niet nodig.

Niet-broedvogels

Kwalificerende niet-broedvogelsoorten zijn veelal watervogels, die rusten op het open water in de uiterwaarden en foerageren op de graslanden in de uiterwaarden of binnendijks. Dit betreffen voornamelijk eenden- en ganzensoorten en verschillende weidevogels.

Ook deze rust- en foerageergebieden grenzen lokaal aan de dijk en liggen hiermee binnen de verstoringssafstand van de werkzaamheden bij versterking. Bij deze soorten zijn het enkel de uitvoeringswerkzaamheden die tijdelijke verstoring teweeg kunnen brengen.

De ganzensoorten zijn echter in verband met de aanwezigheid van provinciaal beleid, aangewezen ganzenrustgebied in de uiterwaarden Neder-Rijn nader besproken in hoofdstuk 6.

3.2.2 Kolland & Overlangbroek

3.2.2.1 Habitattypen

Er is voor Overlangbroek (15 ha), Oud Kolland (13 ha) en Kolland (24,4 ha) vochtig alluviaal bos (beekbegeleidende bossen, subtype C) aangewezen.

Het hakhoutbos in Kolland en in Overlangbroek heeft sterk te lijden onder essentaksterfte. Door aanplant van andere inheemse soorten wordt getracht het hakhoutbosklimaat in stand te houden.

De maatregelen van het inrichtingsplan zijn recent uitgevoerd. Het gebied heeft nu een eigen waterhuishouding, herstel van de vegetatie moet nog op gang gaan komen [10].

Herstelmaatregelen

De uit te voeren herstelmaatregelen die in het beheerplan genoemd worden voor Kolland, Oud Kolland en Overlangbroek zijn onder te verdelen in beheermaatregelen en hydrologische maatregelen.

Versterken van ontsluitingswegen en eventueel aanbrengen (semi)verharding

Deze maatregelen zijn in 2016-2017 uitgevoerd in Kolland. In Overlangbroek is dat in 2018-2019 tijdens de uitvoering van de hydrologisch maatregelen gebeurt.

Behoud vochtig alluviaal soortenrijk bos, met de es als dragende boomsoort

- Zorg voor sluiting kroondek;
- Inboeten na sluiting of op locaties met veel leeggevallen plaatsen ten gevolge van de essentaksterfte. Er wordt ingeboet met de soorten van het habitattype zoals resistente es, linde, iep, populier, kers, wilg en esdoorn;
- Verbetering beheer (financiering uit beheergelden). Voor percelen die ernstig zijn aangetast door essentaksterfte kan gekozen worden voor ontwikkeling naar opgaand, middenbos of de stoven op enen zetten, waarin de es behouden blijft en ook toekomst biedt voor de karakteristieke mosflora.

Hydrologische maatregelen (alle deelgebieden)

- Verondiepen van sloten die nu het kwelwater te snel afvoeren;
- Natuurlijk peilbeheer in alle sloten die van invloed zijn op het habitattype. In de winter zijn de waterpeilen hoog en in de zomer lager. Hiervoor komt er een verschil in peil voor natuur- en agrarisch gebied;
- Greppels binnen de hakhoutpercelen weer watervoerend maken waardoor de zure neerslaglens van de percelen afgevoerd kan worden. Hierdoor kan het kwelwater uit de rivier en de heuvelrug weer tot in de wortelzone komen en ontstaat een vochtiger klimaat, dat gunstig is voor karakteristieke mossen, flora en fauna;
- Realiseren ministuwten voor peilregulatie in de bospercelen.

Zowel de hydrologische herstelmaatregelen als de beheeraanpassingen zijn al in uitvoering of worden in deze beheerplanperiode (2015-2021) uitgevoerd. Deze herstelmaatregelen worden in alle drie de deelgebieden in min of meer gelijke mate over de gehele oppervlakte uitgevoerd.

Maatregelenplan Kolland

De grondwatersituatie in Kolland is op basis van de provinciale beoordelingsmethode voor TOP-gebieden in 2016-2017 als matig tot goed beoordeeld. De hydrologische situatie zou in de recente periode zijn verslechterd.

Recent zijn maatregelen uitgevoerd om dit te verbeteren. De natuurpercelen hebben recent een eigen waterhuishouding gekregen, de nieuwe natuurpeilen moeten echter nog doorwerking krijgen [10].

Het maatregelenplan voor Kolland is grotendeels gereed. Op termijn zal dit nog worden geoptimaliseerd. De planning is dat de maatregelen in najaar 2022 worden uitgevoerd (mondelinge mededeling provincie Utrecht). Deze maatregelen betreffen met name verondiepen van bestaande sloten.

4 Soortenbescherming

4.1 Huidige situatie

In deze paragraaf worden de beschermde soorten behandeld (Wet natuurbescherming). Voor deze soorten zijn geen instandhoudingsdoelen geformuleerd in Natura 2000-gebied Rijntakken. De soorten zijn beschermd door:

- Habitatrichtlijn: Artikel 3.5 (soorten Habitatrichtlijn, bijlage IV, inclusief Verdrag van Bern, Bijlage I en II voor zover van toepassing);
- Artikel 3.10 (Andere soorten);
- Alle vogelsoorten zijn beschermd volgens artikel 3.1 Wet natuurbescherming (soorten Vogelrichtlijn).

Ook worden de Rode Lijst-soorten behandeld.

Uit het verkennend natuuronderzoek blijkt dat verschillende niet-vrijgestelde beschermde soort(groep)en aanwezig kunnen zijn binnen de invloedssfeer van het dijktracé Wijk bij Duurstede – Amerongen [11]. Het veldonderzoek is toegespitst op de soorten uit het verkennend natuuronderzoek. In Tabel 4-1 wordt een overzicht gegeven van de soorten die aanwezig aangetroffen zijn in het onderzoeksgebied. Naar Rode Lijst-soorten is geen uitputtend veldonderzoek gedaan. Op basis van biotoop en bekende verspreidingsgegevens kunnen verschillende soorten van de Rode Lijst worden verwacht op en rond de dijk.

Het gaat hier vooral dan om soorten van grazige ruigten, zoals kleine ratelaar en kattendoorn. Verder komen in de gebieden, direct grenzend aan de dijk, plantensoorten als beemdkroon, kamgras, ruige leeuwentand, gewone agrimonie en kruisbladwalstro voor. Op enkele stenige terreinen, grenzend aan de dijk, zijn absintalsem en muurbloem aangetroffen.

In Tabel 4.1 wordt een overzicht gegeven van de aanwezige beschermde soorten, volgens de gegevens uit het Soortenonderzoek [12], de NDFF en onderzoeken van andere adviesbureaus. In onderstaande paragrafen wordt per soort besproken wat de huidig bekende verspreiding in en rond het onderzoeksgebied is en welke functies het onderzoeksgebied heeft voor de soorten.

De resultaten van het soortgerichte veldonderzoek naar beschermde soorten zijn hieronder samengevat. De volledige informatie is te vinden in de rapportage Soortenonderzoek dijkversterking Wijk bij Duurstede-Amerongen [12].

Tabel 4-1 Samenvatting van de binnen de invloedssfeer van het project aanwezige niet-vrijgestelde beschermde soorten op basis van het soortenonderzoek

Soort(groep)	Geschikt habitat binnen onderzoeksgebied?
Reptielen	
Ringslang	Ja
Amfibieën	
Rugstreeppad	Ja
Kamsalamander	Ja
Poelkikker	Ja
Vogels	
Buizerd	Ja
Steenuil	Ja
Ransuil	Ja
Kerkuil	Ja
Huisemus	Ja
Ooievaar	Ja
Zoogdieren	
Das	Ja
Boommarter	Ja
Bever	Ja

4.1.1 Vogels

Langs het dijktraject komen zes soorten broedvogels voor waarvan de vaste rust- en nestplaats jaarrond beschermd is. De steenuil en huismus zijn verspreid waargenomen over het dijktraject en kunnen binnen het werkgebied nestlocaties met bijbehorende leefgebied hebben. Dit geldt ook voor de buizerd, ransuil en kerkuil. Ooievaar heeft binnendijs een nest op een paal nabij Amerongen. Foerageren doen ze op graslanden verspreid over het gebied.

Steenuil

De boerderijen met omliggende erfbeplanting, cultuurlandschap en daar aanwezig kleinschalige landschapselementen zijn in veel gevallen geschikt als leefgebied voor de steenuil. Leefgebied bevindt zich vaak op en rondom kleinschalige erven en percelen nabij boerderijen met open schuren, fruitbomen, oude knotwilgen en graspercelen met extensieve begrazing door paarden of schapen.

Vastgestelde territoria zijn weergegeven in de bijlage. Bij het veldonderzoek naar de steenuil zijn er in totaal 12 territoria vastgesteld binnen het onderzoeksgebied. De territoria met daarbinnen de rust- en nestplaatsen zijn aanwezig in de nabijheid van de weergegeven adressen in Tabel 4-2. Een deel van de aangetroffen steenuilen broedt in nestkasten. Andere nestplaatsen bevinden zich in bebouwing zoals schuurtjes of in oude fruitbomen of knotwilgen.

Tabel 4-2 Adressen met vastgestelde territoria van steenuil langs het dijktraject Wijk bij Duurstede-Amerongen

		Dijkvak	Opmerkingen
Rijndijk 2b	Wijk bij Duurstede	75	Nestkast
Rijndijk 3	Wijk bij Duurstede	74	
Rijndijk 4	Wijk bij Duurstede	71	
Rijndijk 5	Wijk bij Duurstede	69	
Rijndijk 6	Wijk bij Duurstede	68	
Lekdijk 19a	Amerongen	50	
Lekdijk 18a	Amerongen	49	
Lekdijk 17a	Amerongen	46	
Lekdijk 15	Amerongen	42	
Lekdijk 12	Amerongen	33	
Lekdijk 6	Amerongen	24	
Kersweg 26	Amerongen	2	

Huismus

Vrijwel alle woningen bieden geschikte broedplaatsen voor huismus vanwege de aanwezigheid van een pannendakconstructie of toegankelijke nokpannen op een rieten dakconstructie.

De woningen/ boerderijen langs het dijktraject zijn tijdens het onderzoek gecontroleerd op territoriale huismussen. Hierbij zijn naar schatting tussen de 30 en 86 territoria vastgesteld in 30 van de onderzochte gebouwen. Vastgestelde territoria zijn weergegeven in Tabel 4-3.

Tabel 4-3 Adressen met vastgestelde territoria van huismus langs het dijktraject
Wijk bij Duurstede Amerongen

Straat + nr.	Plaats	Aantal	Dijkvak
Rijndijk 2	Wij bij Duurstede	6	80
Rijndijk 2a	Wij bij Duurstede	4	76
Rijndijk 2b	Wij bij Duurstede	4	75
Rijndijk 3	Wij bij Duurstede	3	74
Rijndijk 4	Wij bij Duurstede	6	71
Rijndijk 5	Wij bij Duurstede	2	69
Rijndijk 6	Wij bij Duurstede	8	68
Rijndijk 7	Wij bij Duurstede	14	65
Rijndijk 8	Wij bij Duurstede	6	59
Lekdijk 25	Amerongen	3	56
Lekdijk 23	Amerongen	6	53
Lekdijk 19a	Amerongen	10	50
Lekdijk 18a	Amerongen	6	49
Lekdijk 17a	Amerongen	4	46
Lekdijk 16a	Amerongen	8	44
Lekdijk 13a-h	Amerongen	20	41-43
Lekdijk 12	Amerongen	3	33
Lekdijk 10a	Amerongen	4	31
Lekdijk 8	Amerongen	6	28
Lekdijk 7	Amerongen	10	26
Lekdijk 6	Amerongen	3	24
Lekdijk 6a	Amerongen	6	23
Lekdijk 5	Amerongen	4	22
Lekdijk 5a	Amerongen	6	22
Lekdijk 4	Amerongen	8	17
Lekdijk 2	Amerongen	1	15
Lekdijk 1a	Amerongen	4	11
Lekdijk 1	Amerongen	6	6-7
Donkerstraat 29	Amerongen	2	0

Buizerd, ransuil, kerkuil, havik, sperwer en bosuil

In de directe omgeving van het dijktracé zijn weinig bomen van voldoende omvang (hoogte en diameter) aanwezig, waar roofvogels of uilen in kunnen nestelen.

Tijdens het veldonderzoek zijn in (de omgeving van) het onderzoeksgebied enkele nesten van roofvogels en uilen met een jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen.

Het betreft een bezet buizerdnest dat is aangetroffen in een bosje in de Amerongse Bovenpolder (Lekdijk 4 en 5a), op korte afstand van de dijk. Tijdens het veldonderzoek zijn een roepende (jonge) ransuil, bosuil en kerkuil waargenomen in (de omgeving van) het dijktraject. De roepende ransuil en kerkuil zijn waargenomen in de bosschages nabij de sportvelden, buiten de onderzoeksgrens.

De mogelijke nesten van deze uilensoorten bevinden zich hier buiten het onderzoeksgebied. Er zijn geen nestplaatsen van deze uilensoorten aangetroffen binnen het onderzoeksgebied.

Verder is een kerkuil gehoord (nabij de boerderij aan de Lekdijk 23), waar hij waarschijnlijk een nestplaats heeft, in een van de gebouwen op het erf. Er zijn geen nesten van andere roofvogelsoorten zoals havik, sperwer en boomvalk aangetroffen binnen het onderzoeksgebied.

4.1.2 Amfibieën, reptielen en vissen

Kamsalamander, alpenwatersalamander, heikikker

Met e-DNA onderzoek zijn de in potentie geschikte wateren langs het dijktraject bemonsterd. Daarnaast is in deze waterlichamen met een schepnet gezocht naar adulte en/of larven van de soorten.

Op basis van dit onderzoek werd het voorkomen van kamsalamander, alpenwatersalamander en heikikker in de betreffende wateren uitgesloten.

Er is echter wel een ander recent onderzoek bekend, waarbij met behulp van e-DNA, aanwezigheid van kamsalamander is vastgesteld in de kleiputten in een hardhoutoibos in de Lunenburgerwaard en in een rietput in de Sandenburgerwaard (Figuur 4-1) [1].

De locatie in de Sandenburgerwaard ligt nabij de dijk, en binnen het onderzoeksgebied. De kleiputten liggen op enige afstand van de dijk, en buiten het onderzoeksgebied.

De verwachting is dat de kamsalamanders uit deze poelen in nabijgelegen bosjes, houtsingels of ruigten zullen overwinteren. Mogelijk overwinteren ook dieren op geschikte locaties binnendijs.

Poelkikker

Tijdens het veldonderzoek is de aanwezigheid van poelkikker (op basis van handvangsten) vastgesteld, binnen het onderzoeksgebied. Het betreft hier de binnendijs gelegen poel (nabij de woning aan de Lekdijk 7a, dijkvak 28).

Op basis hiervan is te stellen dat deze poel een functie heeft als voortplantingswater voor de poelkikker. In andere poelen en watergangen in het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldonderzoek geen exemplaren van de poelkikker vastgesteld.

Rugstreeppad

Tijdens het veldonderzoek zijn op één locatie roepende rugstreeppadden waargenomen in de omgeving van het dijktraject. Dit was in de plas-dras zone van de Amerongse Bovenpolder, die buiten het onderzoeksgrens liggen.

Binnen de onderzoeksgrens zijn geen onbegroeide pionier milieus, waar rugstreeppadden in ondiepe plassen voort kunnen planten, aanwezig.

Ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis

Op basis van het verkennende natuuronderzoek worden amfibieënrijke teensloten langs het dijktraject, gezien als kansrijk foerageergebied voor de mogelijk aanwezige reptielen.

Kansrijke zonplekken zijn visueel onderzocht op aanwezigheid van de ringslang. Ook zijn reptielenplaten (tapijtegels 40x40) ingezet.

Figuur 4-1 locaties waar met e-DNA aanwezigheid van kamsalamander is vastgesteld

Op en direct nabij de dijk zijn geen waarnemingen verricht van ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis. Zowel tijdens visuele inspecties als tijdens het controleren van de reptielenplaten zijn geen waarnemingen gedaan van de betreffende soorten.

Op basis van bestaande gegevens uit de NDFF, en andere beschikbare verspreidingsgegevens van de terrein beherende organisatie van deze percelen, is het voorkomen van de ringslang op enkele plaatsen langs de dijk bevestigd.

Het overgrote deel van deze waarnemingen zijn binnendijsk gedaan. De buitendijsk waarnemingen zijn gedaan nabij de steenfabriek bij Wijk bij Duurstede en in de Amerongse Bovenpolder.

4.1.3 Zoogdieren

(Kleine) marterachtigen en das

Ten aanzien van de (kleine) marterachtigen bunzing, wezel, hermelijn en boommarter, is verspreid langs het tracé onderzoek verricht.

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat de boommarter en das binnen, en in de directe omgeving, van het onderzoeksgebied voorkomen. In Tabel 4.4 is per cameraval aangegeven welke soorten ter plaatse zijn vastgesteld.

Tabel 4-4 Vastgestelde soorten per cameraval

Camera nr.	Soort	Kenmerk
Cameraval 2	Boommarter	Binnendijsk Kolland
Cameraval 4	Boommarter	Buitendijsk Steenfabriek
Cameraval 5	Boommarter & das	Buitendijsk oost Lunenburgerwaard
Cameraval 6	Boommarter	Buitendijsk west Lunenburgerwaard

Van de das zijn, zowel binnendijsk als buitendijsk, langs het dijktracé sporen in de vorm van wissels en prenten waargenomen. Er zijn een viertal duidelijke dassenwissels in het veld vastgesteld die de Lekdijk kruisen, evenals drie dassenburchten nabij de dijk. Er ligt een bewoonde hoofdburcht buitendijsk in het oobos van de Lunenburgerwaard, op het terrein van Utrechts Landschap.

In Kolland ligt een bewoonde hoofdburcht in het binnendijskse oobos.

Buitendijsk is, ter hoogte van Kolland, een bijburcht aanwezig tussen de kribvakken op terrein van Rijkswaterstaat.

Er zijn op 3 november 2021 bij een veldbezoek enkele knaagsporen aangetroffen in het dijkvak Buitenpolder. Daarnaast zijn er waarnemingen bekend van enkele beverburchten in bosjes buiten de onderzoeksgrens, tussen dijkvak Lunenburgerwaard West en Lunenburgerwaard Oost [3]. De soort komt dus voor in de omgeving, maar het onderzoeksgebied rondom de dijk vormt geen leefgebied. Het belangrijkste leefgebied van bever ligt direct langs het water van de rivier, en de nevengeul bij de Gravenbol.

Er zijn geen waarnemingen van bunzing, wezel, hermelijn en/of steenmarter gedaan. Opgaande landschapselementen (bosschages, houtwallen, singels) bieden verblijfplaatsen voor de aanwezige marterachtigen, evenals geleiding en dekking, en hebben hierdoor een functie als (essentieel) leefgebied.

4.1.4 Vaatplanten

Op de Lekdijk tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen is onderzoek gedaan naar vaatplanten die tot de volgende categorieën behoren: Wet natuurbescherming, Rode Lijst-soorten en (vrij) zeldzame soorten en karakteristieke soorten zonder beschermingscategorie.

Langs het gehele traject zijn in het kader van de Wet natuurbescherming geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

Tijdens de dijkvakkartering zijn enkele Rode Lijst-soorten aangetroffen in variabele dichtheden en aantallen. Het gaat om gewone agrimonie en oosterse morgenster, beide gebonden aan rivierdijken.

Karteringen door Staatsbosbeheer en losse waarnemingen uit de NDFF tonen ook het voorkomen van diverse soorten van de Rode Lijst. Deze worden hierna per dijkvak benoemd.

Binnen dijkvak Buitenpolder komen trosdravik, kamgras, kleine ratelaar, beemdkroon en moeraskruiskruid, ruige leeuwentand, blauw walstro en gewone agrimonie voor in het onderzoeksgebied.

Buiten het onderzoeksgebied zijn hiernaast nog ruige weegbree, karwijvarkenskervel, kattendoorn, bevertjes, moeraswespenorchis, oosterse morgenster, moeslook, stijve ogentroost, heemst, gewone agrimonie en korenbloem bekend.

In dijkvak Oud Kolland is binnen het onderzoeksgebied kleine ratelaar bekend, daarbuiten nog ruige leeuwentand, kleine ratelaar, beemdkroon en bevertjes.

In dijkvak Kolland zijn binnen het onderzoeksgebied de volgende soorten bekend: beemdkroon, karwijvarkenskervel, kleine ratelaar, kruisbladwalstro, oosterse morgenster en trosdravik.

In dijkvak Sluis Amerongen zijn binnen het onderzoeksgebied geen Rode Lijst-soorten bekend, erbuiten komt kleine ratelaar voor. Wel is hier de zeldzame Rode Lijst-mossoort kalkeendagsmos (*Ephemerum recurvifolium*) aanwezig.

In dijkvak Lunenburgerwaard Oost zijn binnen het onderzoeksgebied de volgende soorten bekend: kamgras, kruisbladwalstro, kattendoorn, Engelse alant en kleine ratelaar.

In dijkvak Lunenburgerwaard West zijn binnen het onderzoeksgebied de geen Rode Lijst-soorten soorten bekend.

In dijkvak Waterfront zijn binnen het onderzoeksgebied de volgende soorten bekend: zacht vetkruid, Spaans vetkruid, muurbloem en absintalsem.

In dijkvak Kasteel groeien kruisbladwalstro en veldsalie op/aan de dijk. Verder groeit hier kattendoorn en muurbloem.

In dijkvak Kanaaldijk zijn binnen het onderzoeksgebied geen Rode Lijst-soorten bekend.

4.2 Autonome ontwikkeling

Uit eerdere onderzoeken, die zijn uitgevoerd voor de natuurinrichting in de Lunenburgerwaard, blijken binnen de invloedsfeer hiervan de bever, das, waterspitsmuis, ringslang, kamsalamander en rivierrombout te zijn aangetroffen.

Ook dient er rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van de boommarter en vleermuizen, en mogelijke kolonisatie van rugstreeppad.

Significante effecten van de ontwikkelingen in de Lunenburgerwaard zijn uitgesloten op habitatsoorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten.

Voor de broedvogelsoorten dodaars, porseleinhoen, ijszwaluw, oeverzwaluw, aalscholver en zwarte stern en watersnip alsmede de niet-broedvogelsoorten grutto, wulp, tureluur, kievit en scholekster leiden de natuurinrichtingsmaatregelen in de Lunenburgerwaard mogelijk tot een verbetering en/of uitbreiding van het leefgebied [3].

De hiervoor genoemde diersoorten kunnen eveneens baat hebben bij uitbreiding van dit leefgebied, als hier meer vochtige en ruige graslanden en natte terreindelen ontstaan.

5 Natuurnetwerk Nederland

5.1 Huidige situatie

Vrijwel het gehele buitendijkse deel van het onderzoeksgebied (dat ook is begrensd als Natura 2000), maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Dit betreffen de uiterwaarden van de Nederrijn.

Alleen dijkvak Kanaaldijk, ligt volledig buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk.

Binnendijs zijn enkele bosgebiedjes, en het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek onderdeel van het Natuurnetwerk.

Figuur 5-1 Begrenzing Natuurnetwerk Nederland en de begrenzing van het onderzoeksgebied.

In deze Natuurnetwerk-gebieden betreffen de aanwezige beheertypen natuur en landschap onder andere: N12.02, N12.03, L01.08, N04.02, N02.01 en N14.01. Binnendijs gelegen beheertypen zijn N12.02, L01.07, N17.06, L01.09 en N04.02 (Tabel 5.1).

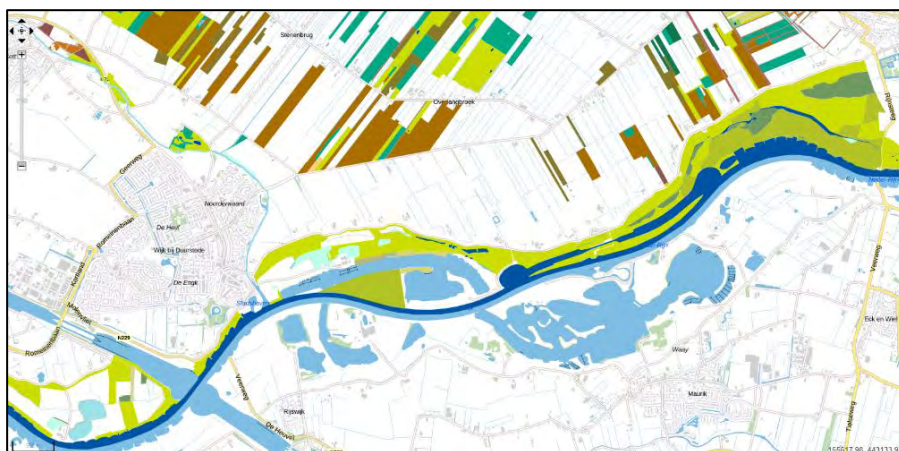
Tabel 5-1. Arealen beheertypen in de dijkvakken.

Deelgebied	Beheertype	Huidige oppervlakte binnen dijkvak (ha)
Buitenpolder	N02.01	484,0
	N05.04	23,8
	N12.02	77,4
	N12.03	66,7
	N14.01	0,5
	N14.03	6,0
	N17.06	7,6
	N02.01	478,3
Kasteel	N12.02	5,6
Kolland	N02.01	1,9
	N05.04	3,0
	N12.02	83,2
	N12.03	44,5
Lunenburgerwaard Oost	N17.06	9,4
	N02.01	0,4
	N04.02	3,0
	N11.01	3,2
	N12.02	22,0
	N12.03	5,4
	N12.05	6,9
	N12.06	6,3
Lunenburgerwaard West	N14.01	10,5
	N02.01	478,3
	N04.02	7,4
	N12.02	16,2
Oud Kolland	N12.03	0,0
	N12.06	6,3
	N14.01	13,4
	N02.01	480,2
	N05.04	2,7
	N12.02	79,4
	N12.03	2,9

Deelgebied	Beheertype	Huidige oppervlakte binnen dijkvak (ha)
Sluis Amerongen	N02.01	480,4
	N05.04	1,2
	N12.02	101,6
	N12.03	5,4
Waterfront	N02.01	478,3
	N04.02	7,4
	N12.02	6,7

Binnen het onderzoeksgebied van de dijkversterking liggen vooral arealen met beheertype 'Kruiden- en faunairijk grasland (N12.02)'. Ook beheertypen 'vochtig- en hellinghakhout (N17.06)', en 'landschap Knotboom (L01.08)' liggen in het onderzoeksgebied (Figuur 5-2).

Figuur 5-2 Beheertypen in Natuurnetwerk Nederland (beheerplan 2022). (Bron: webkaart provincie)

Ambities Natuurbeheerplan

Uiterwaarden Oost

In het Natuurbeheerplan 2022 staan de volgende ambities voor de omgeving van het onderzoeksgebied, van de Uiterwaarden Oost: 'In het kader van het tegengaan van doorstromingsweerstand is het belangrijk oog te hebben voor het behoud van de drogere delen van de uiterwaard waar de stroomdalflora zich gevestigd heeft. De ambitie voor de uiterwaarden is juist die zeldzame en kenmerkende natuurelementen van het rivierengebied te versterken.

De dijken vormen een enorme oppervlakte grasland met goede potenties voor soortenrijk kruiden en faunairijk grasland of glanshaverhooiland, mits goed beheerd. In verband met het op stapel staande deltaplan voor de dijken is het van belang de huidige hotspots aan dijkflora te benutten voor herstel van die flora op de te vernieuwen dijkdelen.'

Kromme Rijngebied

Ambities volgens het Natuurbeheerplan 2022 Kromme Rijngebied: 'Voor de bossen vormen haagbeuken- en essenbos en vochtig hakhout en middenbos de ambitie.

Op landgoed Kolland en ook elders in het gebied zijn de begrenste percelen bedoeld voor (hydrologische) afronding en voor het verbeteren van de aaneengeslotenheid (ecologische verbinding) van natuurgebieden. Aan akkerflora van de basische bodems is nog veel eer te behalen in dit gebied, met name op de oeverwallen van de Kromme Rijn.

Het Kromme Rijngebied, waar vanouds veel bloemrijke korenakkers voorkwamen, biedt goede kansen voor herstel op oude akkerlocaties, zoals een voorzichtige start met natuurakkers op klei door het Utrechts Landschap al laat zien.

Op de oude engen onderaan de Heuvelrug is het beheertype kruiden- en faunarijke akker ook een natuurdoel, maar dan voor de akkerflora van de zandgronden.

De ecologische kwaliteit van de Kromme Rijn wordt verbeterd door verbetering van de waterkwaliteit (o.a. slibvang) en de ontwikkeling van vochtige hooilanden en kleine stukjes moeras.'

5.2 Autonome ontwikkeling

Maatregelen in deze gebieden zijn veelal de maatregelen die in het kader van Natura 2000 worden genomen. Voor autonome ontwikkelingen zie de betreffende paragraaf in hoofdstuk 1.

7 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt in de provinciaal beschermde gebieden ganzenrustgebied, natuurparel, A-locatie bos, oude boskernen en oude bosgroeiplaatsen. Ook liggen er binnen de onderzoeksgrens beschermde kleine landschapselementen. Weidevogelkerngebieden en Groene contour liggen niet in het onderzoeksgebied.

7.1 Huidige situatie

7.1.1 Ganzenrustgebied

Bijna het gehele buitendijkse deel van de uiterwaarden van de Nederrijn, grenzend aan de dijk, is door de Provincie Utrecht aangewezen als ganzenrustgebied (Figuur 7-1). Het betreft een oppervlakte van 989 ha. [13].

Trekkende en overwinterende ganzen die hier verblijven zijn met name grauwe gans, kolgans, brandgans. Ook de exoten grote Canadese gans en nijlgans komen in soms grote aantallen voor. Schaarre soorten zijn roodhalsgans, toendrarietgans, kleine rietgans en rotgans. Van de laatste twee soorten zijn nauwelijks warnemingen gedaan in de afgelopen jaren.

In het Natura 2000-gebied Rijntakken gelden voor vier van de aanwezige ganzensoorten (grauwe gans, kolgans, brandgans, toendrarietgans) instandhoudingsdoelen.

Het voorkomen van deze soorten is in paragraaf 3.1 besproken. In

Tabel 7-1 staat een overzicht van de ganzen, en hun aantallen in de uiterwaarden rond het dijktraject Wijk bij Duurstede- Amerongen.

Figuur 7-1 Begrenzing ganzenrustgebied.

De grauwe gans en brandgans hebben de afgelopen decennia een sterke toename vertoond [9]. De trend van de grauwe gans sinds 2007 vertoont in Rijntakken echter wel een afname (www.sovon.nl), waar deze landelijk nog wel toeneemt.

Van de brandgans is de trend in Rijntakken nu onbekend, net als van de toendrarietgans. De trend voor de kolgans is sinds 2007 constant. De toendrarietgans komt niet voor in het deelgebied Lunenburgerwaard.

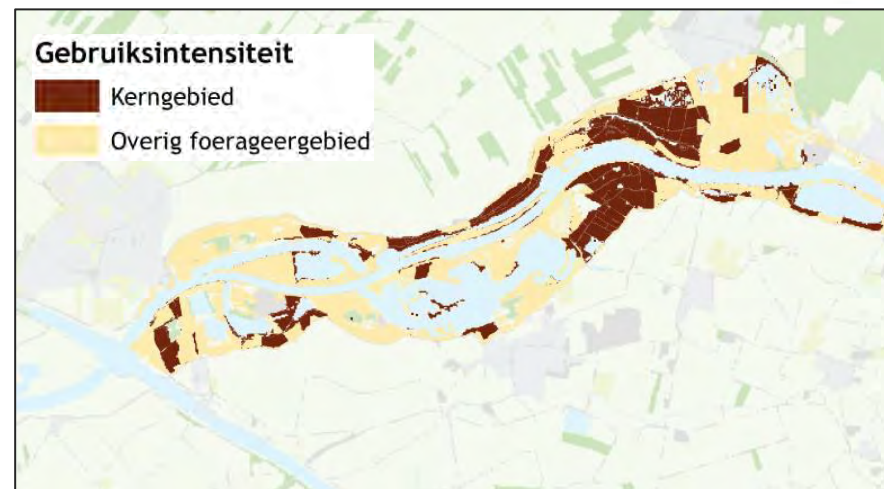
Tabel 7-1 Ganzenaantallen in uiterwaarden WAM (seizoensgemiddelde 2011/2012 t/m 2015/2016).

Soort/type	Uiterwaarden WAM SOVON-telgebied
Grauwe gans	588
Kolgans	723
Kleine rietgans	0
Toendra/Taigarietgans	0
Brandgans	554
Rotgans	0

De instandhoudingsdoelstelling worden op dit moment voor de soorten kolgans, grauwe gans en brandgans nog steeds behaald. Van de toendrarietgans is het gemiddeld aantal vogels al langere tijd onder de doelstelling gelegen.

De geschikte delen van de uiterwaarden van de Neder-Rijn dienen als ganzen foerageer- en slaapgebied. Rustig open water dient als geschikte slaapplek en met name grasland als foerageergebied.

In het onderzoeksgebied ligt vooral grasland, dat kan dienen als foerageergebied in het ganzenrustgebied. Het gaat hierbij om zowel productiegras, als natuurgras.

Figuur 7-2 Ligging van kerngebieden en overig foerageergebied voor ganzen (Grauwe Gans, Kolgans, Toendrarietgans en Brandgans) in het Natura 2000-gebied Rijntakken).

Figuur 7-3 Ligging van foerageergebied in de uiterwaarden van de Neder-Rijn en Waal.

7.1.2 Natuurparel

In de directe omgeving van het plangebied liggen drie natuurparels: Rivier, oud bos en Agrarisch cultuurlandschap (buiten Natuurnetwerk).

Deze overlappen (gedeeltelijk) overlappen met de onderzoeksgrens. Het rivierengebied is het meest vertegenwoordigd binnen het onderzoeksgebied langs de dijk (Figuur 7.4).

Figuur 7-4. Ligging Natuurparels in de omgeving van het plangebied.

Per natuurparel zijn enkele icoonsoorten aangewezen icoonsoorten die beschermd zijn, volgens de Wet natuurbescherming zijn franjestaart, kamsalamander, rugstreeppad, ringslang en sleedoornpage. Deze soorten zijn in hoofdstuk 4 onderbouwd, als ze in het onderzoeksgebied voorkomen.

Tabel 7-2 Icoonsoorten per Natuurparel

Natuurparel	Soort
Bos	Franjestaart
	Nachtzwaluw
	Kruiskruidzandbij
	Gewone kegelbij
Rivier	Rugstreeppad
	kamsalamander
	Donkere klaverzandbij
	Gewone kegelbij
	Platte zwanenmossel
	Kleibosrussula
	Cilindermos
	Ruig leermos
	Veldleeuwerik
	Purperreiger
Agrarisch cultuurlandschap	Grutto
	Kievit
	Ringslang
	Rugstreeppad
	Kamsalamander
	Sleedoornpage
	Groene glazenmaker
	Platte schijfhoren

De (relevante) maatregelen voor het rivierengebied m.b.t. natuurparels is door de provincie Utrecht als volgt beschreven:

- Waar mogelijk natuurlijke processen van erosie en sedimentatie laten plaatsvinden. Hierdoor ontstaan er natuurlijke hoogteverschillen (inclusief tijdelijke poelen), en afwisseling van onbegroeide en begroeide plekken;
- Verstoring rivierbodem: Voorkomen dat de rivierbodem te veel wordt verstoord (tegengaan van verwijderen van zwanenmossels);
- Oude knotwilgen en populieren: In stand houden oude knotwilgen en populieren;

Oude lanen: Zo lang mogelijk behouden van oude lanen en voorkómen van boom- en struikopslag, maaien en afvoeren van de bermvegetatie en verwijderen van gevallen blad in lanen;
 Bloemrijke graslanden: Bloemrijke graslanden herstellen en cyclisch rotatie-maaibeheer toepassen waarbij delen laat gemaaid worden en delen gedurende een jaar blijven overstaan;
 Ecologisch beheer dijken: In het bijzonder van de Rijn- en Lekdijk.

Voor het uitvoeren van dit project met betrekking tot natuurelementen, is geen toetsing aan beleidsregels nodig. Het raadzaam in overleg te treden met de provincie over de omgang met aantasting van deze gebieden.

7.1.3 A-locatie bos, oude boskernen en oude bosgroeiplaatsen

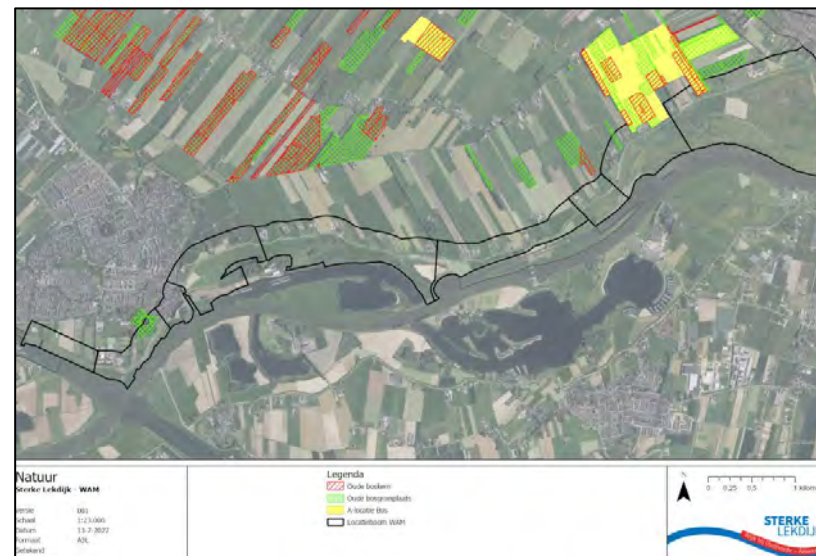
Binnendijs liggen in de dijkvakken Buitenpolder en Kolland enkele bosgebieden. Deze zijn aangewezen als A-locatie bos, oude boskernen en oude bosgroeiplaatsen (Fig 7.5).

In dijkvakken Kolland en Buitenpolder ligt binnen de onderzoeksgrens A-locatie bos en oude bosgroeiplaats. Dijkvak Buitenpolder ligt gedeeltelijk binnen de onderzoeksgrens. Hier worden enkele sloten gedeeltelijk gedempt, binnen een oude boskern.

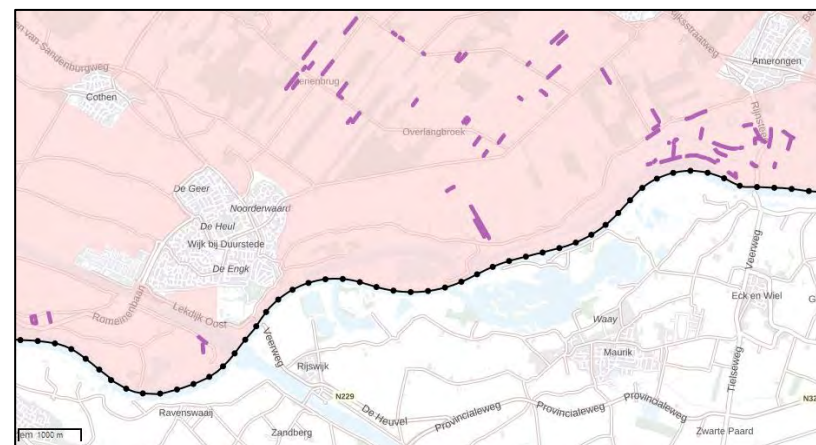
7.1.4 Beschermde kleine landschapselementen

Er liggen enkele beschermde kleine landschapselementen binnen de onderzoeksgrens van het dijkversterkingsproject, tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen.

Dit zijn vooral de rijen knotwilgen langs de Lekdijk in de Amerongse Bovenpolder. Ook staan er enkele rijen knotwilgen bij Lekdijk 2. Deze staan (gedeeltelijk) binnen de onderzoeksgrens (Fig 7.6).

Figuur 7-5 Binnendijs A-locatie bos, oude boskern en oude bosgroeiplaatsen

Figuur 7-6 locaties in paars weergegeven kleine landschapselementen (bron: interim omgevingsverordening).

8 Beoordelingscriteria milieueffecten

8.1 Natura 2000-gebieden

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de gevolgen die de plannen kunnen hebben voor het behalen van de instandhoudingsdoelen zoals deze zijn vastgesteld in het aanwijzingsbesluit voor het betreffende gebied.

Deze doelen hebben betrekking op zowel habitattypen als habitat- en vogelrichtlijnsoorten. Effecten op habitattypen worden kwantitatief bepaald, effecten op leefgebied van Habitat- of Vogelrichtlijnsoorten worden kwantitatief bepaald, maar deze hebben ook een kwalitatief aspect met betrekking tot het belang van het leefgebied en de impact op de soort.

In de effectbeoordeling voor Natura 2000-gebieden wordt onderscheid gemaakt tussen een beoordeling voor de aanlegfase en de gebruiksfase. Een belangrijk aspect bij de aanlegfase is verstoring door geluid. Geluidscontouren die dit inzichtelijk staan beschreven in het Achtergrondrapport Wonen, werken en landbouw.

Een positief effect (+) wordt toegekend als met het planvoornemen een toename van het areaal met 0,1-1 ha. of verbetering van de kwaliteit van habitattypen of leefgebieden ontstaat, of indien positieve effecten op de aanwezige natuurwaarden optreden door geohydrologische effecten.

Bij een toename van het areaal van >1 ha. is het effect zeer positief (++). Als per saldo geen sprake is van toe- of afname van het areaal, dan wel een verslechtering of verbetering van de kwaliteit of geen effecten optreden op de aanwezige natuurwaarden vanuit geohydrologische effecten, dan wordt de score neutraal (0) toegekend.

Bij een areaalverlies van habitattypen of leefgebied van 0,1-1 ha. of wanneer er negatieve effecten zijn op de aanwezige natuurwaarden door geohydrologische effecten is er een licht negatieve score. Als dit effect een groter areaal van 1-10 ha. wordt een score van negatief (-) toegekend, bij een areaal >10 ha. is de score zeer negatief (- -).

Tabel 8-1 Scoretabel Natura 2000-gebieden

Effectscore	Toelichting
+++	Een zeer positief effect (+++) wordt toegekend als met het planvoornemen een toename op het areaal van habitattypen of leefgebieden heeft van >10 ha. of grote verbetering van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden ontstaat over deze oppervlakte, danwel zeer positieve effecten op de aanwezige natuurwaarden optreden vanuit geohydrologische effecten.
++	Een positief effect (++) wordt toegekend als met het planvoornemen een toename op het areaal van habitattypen of leefgebieden heeft van 1-10 ha. of verbetering van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden ontstaat over deze oppervlakte, danwel positieve effecten op de aanwezige natuurwaarden optreden vanuit geohydrologische effecten.
+	Een licht positief effect (+) wordt toegekend als met het planvoornemen een toename op het areaal van habitattypen of leefgebieden heeft van 0,1-1 ha. of verbetering van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden ontstaat, danwel positieve effecten op de aanwezige natuurwaarden optreden vanuit geohydrologische effecten.
0	Indien per saldo geen sprake is van toe- of afname van het areaal, danwel een verslechtering of verbetering van de kwaliteit of geen effecten optreden op de aanwezige natuurwaarden vanuit geohydrologische effecten, dan wordt de score neutraal (0) toegekend.
-	Een licht negatieve score (-) geldt voor een areaalverlies van habitattypen of kwalificerend leefgebied tussen de 0,1 – 1 ha. Deze score geldt ook indien er door geohydrologische effecten beperkte negatieve effecten optreden op de aanwezige natuurwaarden binnen een areaal van deze omvang.
--	Areaalverlies van habitattypen of kwalificerend leefgebied van 1-10 ha wordt beschouwd als negatief (--). Dezelfde score is toegekend bij een verslechtering van de kwaliteit van een Natura 2000-gebied als gevolg van negatieve geohydrologische effecten op de aanwezige natuurwaarden in een areaal van deze omvang.

Effectscore	Toelichting
---	Areaalverlies van habitattypen of kwalificerend leefgebied > 10 ha wordt beschouwd als zeer negatief (- - -). Dezelfde score is toegekend bij een grote verslechtering van de kwaliteit van een Natura 2000-gebied als gevolg van negatieve geohydrologische effecten op de aanwezige natuurwaarden in een areaal van deze omvang.

8.2 Soortenbescherming

In de effectbeoordeling wordt onderscheid gemaakt tussen aantasting van (mogelijk) essentieel leefgebied, hetgeen een overtreding is van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, en aantasting van leefgebied dat niet essentieel is en de functionaliteit van vaste rust- en voortplantingsplaatsen niet in het geding brengt. Dit laatste is geen overtreding van verbodsbepalingen.

Op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens is niet altijd met zekerheid te zeggen of vastgesteld leefgebied ook daadwerkelijk essentieel is voor het functioneren van vaste rust- en voortplantingsplaatsen. In dat geval wordt een worst-casebenadering toegepast. Wanneer er echter slechts een klein deel van een veel groter potentieel geschikt leefgebied effecten ondervindt, wordt afgewogen of dit gedeelte als essentieel moet worden beschouwd voor het functioneren van het leefgebied als geheel. Ook wordt in beschouwing genomen of eventuele negatieve effecten op het aanwezige leefgebied te mitigeren zijn, of dat dit moeilijk of niet realiseerbaar is, waardoor compensatie nodig is als er sprake is van een effect op de lokale gunstige staat van instandhouding. Meer algemeen voorkomende soorten waarvoor een vrijstelling geldt, worden voor het bepalen van de onderscheidende effecten buiten beschouwing gelaten.

In de effectbeoordeling voor beschermde soorten wordt onderscheid gemaakt tussen een beoordeling voor de aanlegfase en gebruiksfase. Een positief effect is toegekend als het planvoornemen een positief effect heeft op het potentiële habitat van beschermde soorten. Als per saldo geen invloed is op het habitat of verstoring van beschermde soorten, dan wordt de score neutraal (0) toegekend. Een negatieve score geldt voor verstoring of aantasten van als dan niet essentieel habitat van een beperkt aantal beschermde soorten, waarvoor mitigatie/ compensatie mogelijk is. Bij verstoring of aantasting van het essentiële habitat voor een groot aantal beschermde soorten, waarbij mitigatie compensatie niet mogelijk is of zeer moeilijk te realiseren, wordt een score van zeer negatief (- - -) toegekend.

Tabel 8-2 Scoretabel voor het aspect beschermde soorten

Effectscore	Toelichting
+++	Een zeer positief effect (+++) is toegekend als het planvoornemen een positief effect heeft op het habitat van beschermde soorten (>10 ha.) .
++	Een positief effect (++) is toegekend als het planvoornemen een positief effect heeft op het habitat van beschermde soorten (1-10ha.) .
+	Een licht positief effect (+) is toegekend als het planvoornemen een positief effect heeft op het habitat van beschermde soorten (0,1-1 ha).
0	Indien per saldo geen invloed is op het habitat of verstoring van beschermde soorten, dan is de score neutraal (0) toegekend.
-	Een licht negatieve score (-) geldt voor verstoring, vernietiging van habitat van een beperkt aantal beschermde soorten, waarvoor mitigatie/ compensatie mogelijk is.
--	Bij verstoring, vernietiging van het (essentieel) habitat voor een groot aantal beschermde soorten, waarbij mitigatie compensatie wel mogelijk is, is een score van negatief (- -) toegekend
---	Bij verstoring, vernietiging van het (essentieel) habitat voor een groot aantal beschermde soorten, waarbij mitigatie compensatie zeer moeilijk is, is een score van zeer negatief (- - -) toegekend

8.3 Natuurnetwerk Nederland en overig provinciaal beleid

Om de lokale effecten op het Natuur Netwerk Nederland, en andere middels provinciaal beleid beschermde gebieden, te kwantificeren en te beoordelen, of sprake is van onderscheidende effecten tussen de alternatieven, wordt de beoordeling gemaakt op basis van de wezenlijke kenmerken en waarden of aanwezige waarden van de overige gebieden. De wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk kunnen worden beschreven aan de volgende vier aspecten:

1. Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem;
2. De robuustheid en aaneengeslotenheid van het Natuurnetwerk;
3. De aanwezigheid van bijzondere soorten;
4. De verbindingfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen.

Bestaande en potentiële natuurwaarden worden onder andere afgeleid van de natuurbeheertypenkaart bij het Natuurbeheerplan van de provincie Utrecht.

In de effectbeoordeling voor overige beschermde gebieden is onderscheid gemaakt tussen een beoordeling voor de aanlegfase en gebruiksfase. Een positieve score (+ tot +++) is toegekend als het planvoornemen een positieve invloed heeft op de kwaliteit van het Natuurnetwerk door versterking van wezenlijke waarden en kenmerken door bijvoorbeeld uitbreiding van areaal met waardevolle(re) beheertypen.

Als per saldo geen sprake is van toe- of afname van de kwaliteit of verstoring, dan is de score neutraal (0) toegekend. Een negatieve score (- tot - - -) geldt voor een areaalverlies en bij een verstoring van een gebied of andere aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden.

Tabel 8-3 Scoretabel voor het aspect NNN en overige gebieden.

Effectscore	Toelichting
+++	De score is zeer positief (+++) is als het planvoornemen een positieve invloed heeft op de kwaliteit van het NNN. Er is een zeer grote versterking van wezenlijke kenmerken en waarden (>10 ha).
++	De score is positief (++) is als het planvoornemen een positieve invloed heeft op de kwaliteit van het NNN. Er is een grote versterking van wezenlijke kenmerken en waarden (1-10 ha).
+	De score is licht positief (+) is als het planvoornemen een beperkte, maar positieve invloed heeft op de kwaliteit van het NNN. Er is een beperkte versterking van wezenlijke kenmerken en waarden (0,1-1 ha).
0	Indien per saldo geen sprake is van toe- of afname van de kwaliteit of verstoring, dan is de score neutraal (0) toegekend.
-	Een licht negatieve score (-) geldt voor een areaalverlies tussen de 0,1 – 1 ha en bij een lokale of lichte aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van een groot gebied.
--	Bij een areaalverlies 1-10 ha of een lokaal grote aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden in een groot gebied, is een score van negatief (- -) toegekend.
---	Areaalverlies > 10 ha wordt beschouwd als zeer negatief (- - -).

Tabel 8-4 Scoretabel voor het aspect bomen en houtopstanden.

Effectscore	Toelichting
+++	Toename areaal >10 ha. of >100 bomen
++	Toename areaal > 1 ha. of >40 bomen
+	Toename areaal 0,1 - 1 ha. of > 40 bomen
0	Toe- / afname areaal < 0,1 ha. of 1-20 bomen
-	Afname areaal 0,1-1,0 ha. of >20 bomen
--	Afname areaal >1 ha. of >40 bomen
---	Afname areaal >10 ha. of >100 bomen

8.4 Houtopstanden en bomen

Effecten op houtopstanden en bomen worden bepaald door te kijken naar het areaal houtopstand dat verdwijnt of ontwikkeld wordt in en naar het aantal individuele bomen dat mogelijk gekapt dient te worden omdat deze binnen de contouren staan van mogelijke werkzaamheden.

Literatuurlijst

- [1] D. C. Broek, "Onderzoek en advies kamsalamander: Uiterwaarden Natura 2000 Utrecht," Ecologisch Adviesbureau Viridis Culemborg, 2021.
- [2] E. A. Jansen, "Vleermuizen zoeken in Langbroek, de resultaten van een driejarig onderzoek naar vleermuisvoorkomen en aanbevelingen," Zoogdiervereniging Nijmegen, 2011.
- [3] L. Klein and D. Sietses, "Voortoets herinrichting Lunenburgerwaard. Beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel Gebiedsbescherming en de provinciale regels ten aanzien van het NNN," Ecogroen bv, Zwolle, 2020.
- [4] Provincie Gelderland, "Beheerplan Natura 2000 Rijntakken (038)," Provincie Gelderland, Arnhem, 2018.
- [5] M. van de Ven, N. van Kessel, J. Hop, and M. Dorenbosch, "Kraamkamers voor riviervissen in de uiterwaardwateren in de Nederrijn en Lek," ATKB, 2021.
- [6] L. van den Bremer, J. Nienhuis, M. van Roomen, E. van Winden, and B. Voslamber, "Draagkracht voor foeragerende ganzen en Smienten in het Natura 2000-gebied Rijntakken," Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen, 2016/29.
- [7] Provincie Utrecht, "Beheerplan 2019-2025 N2000-gebied Kolland en Overlangbroek," ed. Utrecht: Provincie Utrecht, afdeling Fysieke Leefomgeving, team Natuur en Landbouw, 2019.
- [8] R. van de Laar, E. Dorsman, L. Spijker, and H. Kats, "Natuurinrichting Lunenburgerwaard Fase 1. Ontwerpnota Definitief Ontwerp," Royal HaskoningDHV, Nijmegen, 2020.
- [9] Provincie Gelderland, "Natura 2000-beheerplan - Rijntakken (038)," ed: Provincie Gelderland, 2018.
- [10] R. Klaarenbeek, M. A. M. van Dorst, and D. Eijsackers, "Evaluatie verdrogingsbestrijding," 2020.
- [11] Sweco Nederland B.V., "Verkennd natuuronderzoek Dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen," ed. De Bilt: Sweco Nederland B.V., 2018.
- [12] Sweco Nederland B.V., "Soortenonderzoek dijkversterking Wijk bij Duurstede-Amerongen," Sweco Nederland B.V., 2021.
- [13] Provincie Utrecht, "Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht," Provincie Utrecht, Afdeling Fysieke Leefomgeving, team natuur en landbouw, 2016.

Bijlage 1. Soortenonderzoek

Los bijgevoegd. Soortenonderzoek bevat een kaartenbijlage

Bijlage 2. Bomeninventarisatie

Los bijgevoegd

Soortenonderzoek

Resultaten soortgericht veldonderzoek naar beschermde soorten

STERKE LEKDIJK

Wijk bij Duurstede - Amerongen

Onderdeel van Projectmanagementplan (PMP)

WBS: 4.10 Achtergrondrapporten MER/PB

Documentnummer: 012539-RAP-21139

Werkpakketnummer: PU-O020201 F&F Onderzoek en Veldwerk

Datum: 09-12-2021

Revisienummer: 1.0

Status: Definitief

DM-nummer: 012539-RAP-21139

Colofon

Vrijgave:

Verantwoordelijkheid	Functie	Naam	Paraaf
Opsteller/ontvanger:	Coördinator omgeving-sonderzoeken en MER	Frans Kwadijk	
Verificateur	Adviseur Vergunningen en planprocedures	Pauline van Veen	
Autorisator	Omgevingsmanager	Jannes van Hove	
Vrijgever	Projectmanager	Freek Visser	

Vrijgave opstellend bureau Sweco Nederland B.V.:

Verantwoordelijkheid	Functie	Naam	Paraaf
Opgesteld door:	Ecoloog Sweco Nederland B.V.	Niels de Nijs	
Gecontroleerd:	Senior-Ecoloog Sweco Nederland B.V.	Marc Grutters	
Vrijgegeven door:	Teamleider Ecologie Sweco Nederland B.V.	Maarten Mouissie	

Documenthistorie:

Revisie	Omschrijving	Datum
0.1	Concept 1	December 2020
0.2	Concept 2	30 september 2021
0,3	Concept 3	27 oktober 2021
1.0	Definitief	9 december 2021

Toevoeging na publicatie:

Naam	Functie	Toevoeging	Datum	Locatie in doc
Mark Grutters	Senior-Ecoloog Sweco Nederland B.V.	Toevoeging e-DNA onderzoek waterspitsmuis	19-5-2022	Hoofdstuk 4.5 en hoofdstuk 5.3

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding en context	8
1.2 Doel	8
2 Onderzoeksgebied	10
2.1 Ligging dijktraject	10
2.2 Onderzoeksgebied	10
3 Wettelijk kader	11
3.1 Toetsingskader Wet natuurbescherming	11
4 Resultaten voorgaand onderzoek	13
4.1 Verkennend natuuronderzoek (QuickScan)	13
4 Onderzoeksmethodiek	15
4.1 Inleiding	15
4.2 Afbakening	15
4.3 Vogels	16
4.3.1 Huismus	16
4.3.2 Steenuil	16
4.3.3 Overige roofvogels	17
4.4 Amfibieën en vissen	17
4.4.1 Poelkikker	17
4.4.2 Kamsalamander, alpenwatersalamander en heikikker	17

4.4.3	Rugstreeppad	18	
4.4.4	Grote modderkruiper	18	
4.5	Waterspitsmuis	18	
4.6	Vleermuizen	19	
4.7	Ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis	19	
4.8	(Kleine) marterachtigen en de das	20	
4.9	Vaatplanten	20	
5	Resultaten - Beschermde soorten dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen	21	
5.1	Vogels	21	
5.1.1	Steenuil	21	
5.1.2	Huismus	21	
5.1.3	Buizerd, ransuil, kerkuil, havik, sperwer en bosuil	22	
5.2	Amfibieën, reptielen en vissen	22	
5.2.1	Kamsalamander, alpenwatersalamander, heikikker	22	
5.2.2	Poelkikker	22	
5.2.3	Rugstreeppad	23	
5.2.4	Ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis	23	
5.2.5	Grote modderkruiper	23	
5.3	Waterspitsmuis	23	
5.4	Vleermuizen	23	
5.5	(Kleine) marterachtigen en das	23	
5.6	Vaatplanten	24	
5.7	Samenvatting aanwezigheid beschermde soorten dijktraject WAM	24	
6	Conclusie	25	
7	Referenties	26	
Bijlage 1 Verspreidingsgegevens van beschermde soorten langs het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen 27			

Samenvatting

Als onderdeel van project Sterke Lekdijk is Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden voornemens om een dijkversterking uit te voeren op het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen (WAM), gelegen in de provincie Utrecht. Het deeltraject tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen heeft een lengte van 11 kilometer, en loopt vanuit het westen bij de Prinses Irenesluis tot oostelijk net buiten de bebouwde kom van Amerongen. Het gehele deeltraject voldoet thans niet aan de in 2017 aangescherpte veiligheidsnormen voor macrostabiliteit, piping en/of hoogte. Versterking van de dijk op dit traject is daarom noodzakelijk, onder andere om de stad Utrecht de komende jaren te kunnen blijven beschermen tegen overstromingen.

Bij werkzaamheden in het kader van de dijkversterking WAM moet rekening worden gehouden met beschermde soorten (flora en fauna) in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Gelet op de omvang van het plangebied, dat 11 kilometer dijktracé beslaat en waarbij de werkzaamheden zowel binnendijs als buitendijs raken aan natuurwaarden, is het

noodzakelijk de aanwezige natuurwaarden goed in beeld te krijgen. Dit om negatieve effecten op beschermde soorten en hun functionele leefgebied te kunnen voorkomen of zo veel mogelijk te beperken. Een eerder uitgevoerd verkennend natuuronderzoek wees uit dat er diverse beschermde soorten voor kunnen komen langs het dijktracé. Naar aanleiding van de verkenning is een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van deze soorten.

In onderhavige rapportage worden de resultaten van het veldonderzoek in de periode 2020-2021, en daarmee de actuele verspreiding van de beschermde soorten langs het dijktracé Wijk bij Duurstede – Amerongen, beschreven. Hiermee is het mogelijk om negatieve effecten op beschermde soorten en hun functionele leefgebied te voorkomen of beperken. Op basis van het veldonderzoek blijkt dat huismus, steenuil, buizerd, ransuil, kerkuil, poelkikker, rugstreeppad, boommarter en das voorkomen op of langs het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen.

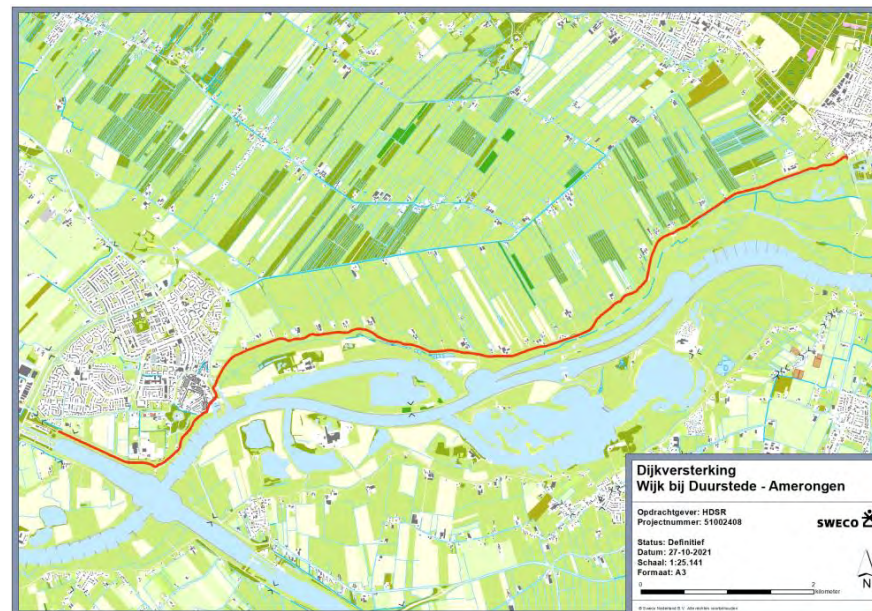
1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Vanuit het project Sterke Lekdijk is Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden voornemens om een dijkversterking uit te voeren op het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen (WAM). Het deeltraject WAM maakt onderdeel uit van het project Sterke Lekdijk. Het deeltraject tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen heeft een lengte van 11 kilometer en loopt vanuit het westen bij de Prinses Irenesluis tot oostelijk net buiten de bebouwde kom van Amerongen (Figuur 1.1). Het gehele deeltraject voldoet thans niet aan de in 2017 aangescherpte veiligheidsnormen voor macrostabiliteit, piping en/of hoogte. Versterking van de dijk bij het traject Wijk bij Duurstede – Amerongen is daarom noodzakelijk, onder andere om de stad Utrecht de komende jaren te kunnen blijven beschermen tegen overstromingen.

Bij werkzaamheden in het kader van de dijkversterking moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten (flora en fauna) in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Ten behoeve van deze dijkversterking hebben Sweco Nederland B.V. en Arcadis een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om in beeld te brengen welke potentiële natuurwaarden op en rond het tracé van de dijkversterking Wijk bij Duurstede – Amerongen aanwezig zijn. Uit het verkennend natuuronderzoek (Sweco-Arcadis, 2018)¹ blijkt dat (mogelijk) verschillende beschermde soorten aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van het dijktraject. Dit betreft onder andere enkele voor het riviereengebied kenmerkende beschermde soorten. Gelet op de mogelijk effecten die kunnen optreden op deze beschermde soorten als gevolg van de dijkversterking, is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de verspreiding van beschermde soorten. Voorliggende rapportage geeft inzicht in de wijze waarop het aanvullend

(soortgericht) onderzoek is uitgevoerd en geeft het uiteindelijk verkregen verspreidingsbeeld van de beschermde soorten.

Figuur 1.1 Dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen (rode lijn)

1.2 Doel

Doel van het soortgericht aanvullende veldonderzoek is om in beeld te brengen of en waar rond het dijktracé van de dijkversterking Wijk bij Duurstede – Amerongen, op grond van de Wet natuurbescherming beschermde (niet-vrijgestelde) soorten voorkomen. Deze gegevens zijn nodig om in het kader van de ruimte-

¹ Sweco-Arcadis, 2018. Verkennend natuuronderzoek Dijkversterking Wijk bij Duurstede – Amerongen. Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur.

lijke procedures te kunnen aangeven of de plannen uitvoerbaar zijn in het licht van de Wet natuurbescherming en voor het verkrijgen van een eventueel noodzakelijke ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming voor de realisatiefase. Tevens heeft voorliggend onderzoek tot doel om als basis te dienen in de ontwikkeling van variant waarbij effecten op natuur tot een minimum beperkt blijven.

2 Onderzoeksgebied

2.1 Ligging dijktraject

Het dijktraject Amerongen - Wijk bij Duurstede is een deeltraject van het dijkversterkingsproject Sterke Lekdijk en omvat de circa 11 kilometer lange dijk tussen Wijk bij Duurstede – Amerongen (WAM) (Figuur 2.1). Het dijktraject ligt in twee gemeenten: Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede. Het dijktraject loopt vanaf de rand van de bebouwde kom van Amerongen in het oosten tot de Prinses Irenesluis in het westen. Om lokaal voor elk deel van de dijk een passend ontwerp voor de dijkversterking te kunnen maken is het dijktraject opgedeeld middels dijkpalen. Beginnend bij dijkpaal 0 in Amerongen en eindigend met dijkpaal 105 nabij Wijk bij Duurstede.

Figuur 2.1 Dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen (WAM) en nummering dijkpalen.

2.2 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied betreft het circa 11 kilometer lange dijktraject inclusief de 50-meterzone vanaf de kruin aan weerszijden van de bestaande dijk, en buitendijs een 80-meterzone in de Lunenburgerwaard. Dit betreft het maximale ruimtebeslag van de dijkversterking zelf. Het onderzoeksgebied in het bronnenonderzoek is veelal ruimer genomen, afhankelijk van de natuurwaarden die onderzocht zijn. Dit omdat de effectafstanden verschillen tussen soorten of soortgroepen.

Met het beschikbaar komen van het Voorkeursalternatief (VKA) is in 2019 nader ingezoomd op het potentiële ruimtebeslag en bijbehorende ingrepen, waarbij ook erven en andere particuliere eigendommen zijn onderzocht. Het ruimtebeslag van het VKA is gebruikt om de onderzoeksinspanning (de hanteren methodiek en te onderzoeken soorten) verder toe te spitsen op de daadwerkelijke ingreep. Ook hierbij is nog steeds een marge

aangehouden waardoor het onderzoeksgebied ruimer is dan het beoogde maximale ruimtebeslag van de dijkversterking

3 Wettelijk kader

3.1 Toetsingskader Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) bestaat uit de volgende kaders;

- Natura 2000-gebieden (gebiedsbescherming);
- Soortenbescherming;
- Houtopstanden.

Onderhavige rapportage heeft uitsluitend betrekking op het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming. De soortenbescherming beoogt een algemeen niveau van bescherming, met als doel de instandhouding en het herstel van een zo natuurlijk mogelijke verscheidenheid aan in het wild levende planten- en diersoorten als functionele elementen van ecosystemen waarvan ze deel van uitmaken.

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v. Wnb):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag

van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;

- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb):

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - o onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - o onderdeel b. de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - o onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor Vogelrichtlijn- (art.3.1 Wnb) en Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5 Wnb) geldt dat rust- en voortplantingsplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten (niet opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Voor Andere soorten geldt dat rust- en voortplantingsplaatsen (inclusief functionele leefomgeving)

van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten.

Ten aanzien van het beschermingsregime Andere soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming. Met dit artikel wordt het mogelijk gemaakt om die bescherming op te heffen om redenen die onder meer verband houden met ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of met onder meer het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen. De vrijstelling geldt alleen wanneer er voorafgaand en tijdens de werkzaamheden of het gebruik in redelijkheid alles wordt verricht of gelaten om te voorkomen dat de verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, worden overtreden.

In de provincie Utrecht geldt een vrijstelling voor soorten uit de soortgroepen zoogdieren (aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bunzing, wezel en hermelijn) en amfibieën (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en bastaardkikker).

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld of voor voorgenomen activiteiten die strijdig zijn met de bepalingen in de Wet natuurbescherming, geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding van betreffende soort(en) niet in het geding is, een geldend belang van toepassing is en er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Het is ook mogelijk om ten aanzien van Andere soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Wet natuurbescherming, mits de voorgenomen activiteit als zodanig in de gedragscode is beschreven. Er is dan geen ontheffingsplicht van toepassing.

4 Resultaten voorgaand onderzoek

4.1 Verkennend natuuronderzoek (QuickScan)

Het verkennende natuuronderzoek betrof een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling. Op basis van een oriënterend veldbezoek (16 mei 2018) is de geschiktheid van habitats voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling is gebeurt op basis van een combinatie van de waargenomen terreingesteldheid, de bekende verspreidingsgegevens en expert judgement. Het brengt gezamenlijk met het bronnenonderzoek (waaronder de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)) de beschermde soorten(groepen) in beeld die langs het dijktraject (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek bij het verkennend natuuronderzoek is uitgevoerd door deskundige ecologen van Sweco Nederland B.V. (zie kader). De resultaten van het verkennende natuuronderzoek zijn samengevat in Tabel 4.1.

Uit het verkennend natuuronderzoek blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming, er op sommige punten meer informatie benodigd is:

Uitvoering van de veldinventarisaties is bedoeld om antwoord te krijgen op de volgende vragen:

- Welke beschermde soort is aanwezig langs het dijktraject?
- Welke daadwerkelijke functie vervult het gebied voor betreffende soort?

- Waar zijn er kwetsbare situaties voor de soort?

Ter zake kundige ecooloog

Het bevoegd gezag verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situaties, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:
  - op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
  - zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
  - zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Tabel 4.1 Samenvatting van de mogelijk binnen de invloedssfeer van het project aanwezige niet-vrijgestelde beschermde soorten op basis van het verkennend natuuronderzoek

Soort(groep)	geschikt habitat binnen plangebied	beïnvloed door dijkversterking	nader onderzoek
<i>Vleermuizen</i>			
Meervleermuis	ja	nee	nee
Watervleermuis	ja	nee	nee
Gewone dwergvleermuis	ja	nee	nee
Ruige dwergvleermuis	ja	nee	nee
Laatvlieger	ja	nee	nee
Rosse vleermuis	ja	nee	nee
Baardvleermuis	mogelijk	nee	nee
Gewone grootoorvleermuis	mogelijk	nee	nee
Franjestaart	mogelijk	nee	nee
<i>Reptielen</i>			
Ringslang	ja	mogelijk	ja
Hazelworm	ja	mogelijk	ja
Levendbarende hagedis	ja	mogelijk	ja
<i>Amfibieën</i>			
Rugstreeppad	ja	mogelijk	ja
Kamsalamander	ja	mogelijk	ja
Heikikker	mogelijk	mogelijk	ja
Poelkikker	mogelijk	mogelijk	ja
Alpenwatersalamander	ja	mogelijk	ja
<i>Vogels</i>			
Buizerd	ja	mogelijk	ja
Boomvalk	ja	mogelijk	ja
Sperwer	ja	mogelijk	ja
Havik	ja	mogelijk	ja
Steenuil	ja	mogelijk	ja
Ransuil	ja	mogelijk	ja
Kerkuil	ja	mogelijk	ja
Huismus	ja	mogelijk	ja
Ooievaar	mogelijk	mogelijk	ja
<i>Zoogdieren</i>			
Waterspitsmuis	ja	mogelijk	ja
Rosse woelmuis	mogelijk	nee	nee
Das	ja	ja	ja
Boommarter	ja	ja	ja
<i>Ongewervelden</i>			
Rivierrombout	ja	nee	nee
Sleedoornpage	ja	nee	nee

4 Onderzoeksmethodiek

4.1 Inleiding

De aanvullende inventarisaties die uitsluitend moeten geven over het daadwerkelijk voorkomen van beschermde (niet-vrijgestelde) soorten hebben plaatsgevonden in de periode februari 2020 tot september 2021. In de hierna volgende paragrafen wordt per soort(groep) de inventarisatiemethode, bezoekdata en -indien relevant- weersomstandigheden weergegeven.

4.2 Afbakening

Uit het verkennend natuuronderzoek (Sweco, 2018) blijkt dat de hierna vermelde niet-vrijgestelde beschermde soort(groep)en aanwezig kunnen zijn binnen de invloedssfeer van het dijktracé Wijk bij Duurstede – Amerongen. Het veldonderzoek is toegespitst op deze soorten.

- Poelkikker;
- Kamsalamander;
- Rugstreeppad;
- Heikikker;
- Grote modderkruiper;
- Alpenwatersalamander;
- Ringslang;
- Steenuil;
- Huismus;
- Kerkuil;
- Ransuil;
- Havik;
- Buizerd;
- Sperwer;
- Boomvalk;
- Waterspitsmuis;
- Das;
- Boommarter;
- Levendbarende hagedis;
- Hazelworm;
- Vleermuizen (diverse soorten).

Een globaal overzicht van de uitvoeringsperiode van het aanvullend soortgericht veldonderzoek wordt weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1 Uitvoeringsperiode aanvullend soortgericht veldonderzoek

Soort(groep)	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Poelkikker												
Kamsalamander												
Rugstreeppad												
Heikikker												
Grote modderkruiper												
Alpenwatersalamander												
Ringslang												
Steenuil												
Huisemus												
Kerkuil												
Ransuil												
Havik												
Buizerd												
Sperwer												
Boomvalk												
(Kleine) marterachtigen												
Levendbarende hagedis												
Hazelworm												
Vleermuizen												

In voorliggende paragrafen worden per soort(groep) de methodiek en onderzoeksmomenten waarop het veldonderzoek is uitgevoerd toegelicht. Gedetailleerde informatie zoals de data van de veldinventarisaties en weersomstandigheden wordt weergegeven in de tabellen bij de betreffende soort(groep). Uitgevoerde veldonderzoeken zijn uitgevoerd conform de vereiste protocollaire onderzoeksinspanning zoals beschreven in beschikbare Kennisdocumenten van BIJ12 van betreffende doelsoorten of Soorteninventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Indien hier van afgeweken is, dan is dit gemotiveerd.

4.3 Vogels

Onderzoek naar de soortgroep vogels is gericht op de soorten waarvan de rust- en nestplaats jaarrond beschermd is. Veelal betreft dit soorten die meestal niet zelf een nest maken of voor hun broedsucces afhankelijk zijn van vaste plekken of antropogeen gecreëerde omstandigheden, waaronder diverse roofvogels, uilen en aan bebouwing gebonden soorten. Voor dit onderzoek is specifiek gelet op soorten waarvoor het plangebied mogelijk leefgebied vormt, zijnde huismus, steenuil, kerkuil, boomvalk, havik, buizerd, sperwer en ransuil.

4.3.1 Huismus

De objecten (woningen, schuren, tuinhuisen, et cetera) die binnen het plangebied aanwezig zijn, zijn beoordeeld en geïnspecteerd op aanwezigheid van kansrijke nestplekken en andere relevante onderdelen van de functionele leefomgeving van de huismus. Dit is ook gedaan voor objecten grenzend aan het plangebied. De nestplaats en bijbehorend leefgebied van huismus zijn jaarrond beschermd.

De geselecteerde gebouwen zijn onderzocht op de aanwezigheid van territorium indicerende individuen. Er is bij huismussen gelet op zingende mannetjes, roepende jongen, voedselvluchten en ander nestindicerend gedrag. In totaal zijn een zestal veldbezoeken uitgevoerd in de periode april 2020 tot en met mei 2021 om aanwezigheid van de soort vast te stellen.

Tabel 4.2 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken naar huismus, met bijbehorende weersomstandigheden en het doel van het onderzoek.

Tabel 4.2 Overzicht uitgevoerde veldonderzoeken naar de huismus

Soort	Datum	Doel(en)	Weer
Huisumus	7 april 2020	Jaarrond beschermde nesten	12,2 °C, 2 Bft, droog, half tot zwaar bewolkt
Huisumus	3 mei 2020	Jaarrond beschermde nesten	11,0 °C, 2 Bft, droog, bewolkt
Huisumus	19 juni 2020	Jaarrond beschermde nesten	22,4 °C, 2 Bft, droog, zonnig
Huisumus	9 april 2021	Jaarrond beschermde nesten	12,8 °C, 2 Bft, droog
Huisumus	6 mei 2021	Jaarrond beschermde nesten	11,5 °C, 2 Bft, droog
Huisumus	12 mei 2021	Jaarrond beschermde nesten	18,2 °C, 2 Bft, droog

4.3.2 Steenuil

Voor het vaststellen van territoria van de steenuil is gewerkt conform het vigerende Kennisdocument Steenuil van BIJ12, waarbij de gestandaardiseerde methodiek van STONE (Steenuil Overleg Nederland) is gehanteerd. Op drie avonden met geschikte weersomstandigheden zijn baltsgekluiden van de steenuil afgespeeld om een territoriale roep van de steenuil uit te lokken en zo een indicatie te krijgen van de aanwezigheid van een individu of een paar. Het steenuilenonderzoek is uitgevoerd door vogeldeskundigen van Sweco. Tabel 4.3 bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken, met bijbehorende weersomstandigheden en het doel van het onderzoek.

Tabel 4.3 Overzicht uitgevoerde veldonderzoeken naar de steenuil

Soort	Datum	Tijd	Doel(en)	Weer
Steenuil	13 maart 2020	18:41 – 22:00	Rust- en nestplaats	6,6 °C, 3 Bft, droog, vrijwel geheel bewolkt
Steenuil	7 april 2020	20:24 – 00:30	Rust- en nestplaats	12,2 °C, 2 Bft, droog, half tot zwaar bewolkt
Steenuil	17 april 2020	20:40 – 00:00	Rust- en nestplaats	10,9 °C, 3 Bft, droog, licht bewolkt
Steenuil	3 mei 2020	21:07 – 00:30	Rust- en nestplaats	11,0 °C, 2 Bft, droog, vrijwel geheel bewolkt

4.3.3 Overige roofvogels

In de directe omgeving van het dijktracé zijn weinig bomen van voldoende omvang aanwezig waar roofvogels in kunnen nestelen. Tijdens de verkenning en in het vroege voorjaar zijn boomnesten binnen het onderzoeksgebied in kaart gebracht. Aanwezige grotere (roof)vogelnesten zijn gedurende meerdere veldbezoeken in het voorjaar onderzocht op bezetting door havik, buizerd, sperwer, ransuil, kerkuil en bosuil. Vanaf mei is hierbij tevens gelet op de aanwezigheid van nesten van boomvalk, een soort die door de late terugkomst uit de overwinteringsgebieden vrij laat start met broeden. Er is tevens afstemming geweest met de Vogelwerkgroep van het IVN over aanwezigheid van bekende roofvogelnesten in het onderzoeksgebied. Het roofvogelonderzoek is uitgevoerd door (roof)vogeldeskundigen van Sweco.

Tabel 4.4 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken naar roofvogels met een jaarrond beschermde nestplaats, met de datum en weersomstandigheden.

Tabel 4.4 Overzicht uitgevoerde veldonderzoeken naar roofvogels en uilen met een jaarrond beschermde nestplaats

Soort	Datum	Doel(en)	Weer
Havik, buizerd, sperwer, kerkuil, ransuil, bosuil	7 april 2020	Jaarrond beschermde nesten	12,2 °C, 2 Bft, droog, half tot zwaar bewolkt
Havik, buizerd, sperwer, kerkuil, ransuil, bosuil, boomvalk	3 mei 2020	Jaarrond beschermde nesten	11,0 °C, 2 Bft, droog, bewolkt
Havik, buizerd, sperwer, boomvalk	19 juni 2020	Jaarrond beschermde nesten	22,4 °C, 2 Bft, droog, zonnig

4.4 Amfibieën en vissen

4.4.1 Poelkikker

Voor de inventarisatie van de poelkikker zijn op basis van habitatkenmerken de meest kansrijke plekken voor de soort bepaald. De inventarisaties zijn uitgevoerd conform het Kennisdocument Poelkikker van BIJ12 en de aanwezigheidsprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Gedurende twee veldbezoeken zijn (adulte) groene kikkers op zicht en middels handvangsten geïnventariseerd. Daarnaast is op passende momenten geluisterd naar kooractiviteit. De inventarisaties zijn hierbij uitgevoerd gedurende geschikte weersomstandigheden (overdag, zonnig en weinig wind). Het onderzoek naar poelkikker is uitgevoerd door amfibiedeskundigen van Sweco.

Tabel 4.5 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken naar poelkikker, met bijbehorende weersomstandigheden en de gebruikte methode van het onderzoek.

4.4.2 Kamsalamander, alpenwatersalamander en heikikker

Voor de inventarisatie van de kamsalamander, alpenwatersalamander en heikikker zijn op basis van habitatkenmerken de meest kansrijke plekken voor het aantreffen van de soorten bepaald. In deze geschikte waterlichamen is

met een schepnet gezocht naar adulten en/of larven. Daarnaast zijn de waterlichamen bemonsterd en middels e-DNA (environmental DNA) getest op de aanwezigheid van kamsalamander, alpenwatersalamander en heikikker. Het veldonderzoek en monsternamen zijn uitgevoerd door deskundigen van Sweco, de e-DNA-analyses door Datura Molecular Solutions BV. De resultaten hiervan zijn opgenomen in de bijlage.

Tabel 4.5 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken naar kamsalamander, alpenwatersalamander en heikikker, met bijbehorende weersomstandigheden en de gebruikte methode van het onderzoek.

4.4.3 Rugstreeppad

Voor het inventariseren van rugstreeppadden is luisteren naar kooractiviteit in het voortplantingsseizoen de meest gebruikelijke en zeer geschikte methode. De inventarisatie van de rugstreeppad is uitgevoerd conform het Kennisdocument Rugstreeppad van BIJ12 door een deskundig ecoloog. Dit betrof twee veldbezoeken verspreid over de actieve periode (april – mei) op “goede” avonden, waarbij geluisterd is naar kooractiviteit (Tabel 4.5). De inventarisaties zijn uitgevoerd gedurende geschikte weersomstandigheden (relatief warme, windstille avonden en nachten). Daarnaast zijn op basis van habitatkenmerken de meest kansrijke plekken voor rugstreeppadden bepaald. Deze waterlichamen zijn vervolgens bemonsterd en middels e-DNA getest op aanwezigheid van rugstreeppadden. De resultaten hiervan zijn opgenomen in de bijlage.

4.4.4 Grote modderkruiper

Voor de inventarisatie van de grote modderkruiper is op basis van habitatkenmerken het meest geschikte biotoop voor de betreffende soort bepaald. Deze waterlichamen zijn vervolgens bemonsterd en middels e-DNA onderzocht op aanwezigheid van de grote modderkruiper. De resultaten hiervan zijn opgenomen in de bijlage.

Tabel 4.5 bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken naar grote modderkruiper, met bijbehorende weersomstandigheden en de gebruikte methode van het onderzoek.

Tabel 4.5 Overzicht uitgevoerde veldonderzoeken naar amfibieën en vissen

Soort	Datum	Methode	Weer
Poelkikker	19 juni 2020	e-DNA + Vangst	22,4 °C, droog, zonnig, 2 Bft
Kamsalamander	19 juni 2020	e-DNA + Vangst	22,4 °C, droog, zonnig, 2 Bft
Alpenwatersalamander	19 juni 2020	e-DNA + Vangst	22,4 °C, droog, zonnig, 2 Bft
Grote modderkruiper	19 juni 2020	e-DNA	22,4 °C, droog, zonnig, 2 Bft
Rugstreeppad	3 mei 2020	e-DNA + Kooractiviteit	11,0 °C, droog, bewolkt, 2 Bft

4.5 Waterspitsmuis

Voor de inventarisatie van waterspitsmuis is op basis van habitatkenmerken het meest kansrijke leefgebied voor de soort bepaald. De waterspitsmuis zoekt op de bodem van watergangen en in de oevers naar insecten. Om aanwezigheid van de waterspitsmuis aan te tonen is gebruik gemaakt van e-DNA-onderzoek. Hiervoor zijn de geschikte watergangen en de bodem bemonsterd en onderzocht op sporen in de vorm van DNA-fragmenten, die duiden op aanwezigheid van de soort. De resultaten hiervan zijn opgenomen in de bijlage.

Tabel 4.6 bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken naar waterspitsmuis, met bijbehorende weersomstandigheden en de gebruikte methode van het onderzoek.

Tabel 4.6 Overzicht uitgevoerde veldonderzoeken naar de waterspitsmuis

Soort	Datum	Methode	Weer
Waterspitsmuis	19 juni 2020	e-DNA	22,4 °C, droog, zonnig, 2 Bft

4.6 Vleermuizen

Van enkele vleermuissoorten zijn waarnemingen bekend langs het tracé van de dijkversterking. Het gaat om zowel gebouw- als boombewonende vleermuissoorten. Als gevolg van de dijkversterking worden geen gebouwen geamoveerd. Hierdoor is besloten geen veldonderzoek uit te voeren naar verblijfplaatsen in bebouwing.

In het kader van de dijkversterking dienen mogelijk bomen gekapt te worden langs het dijktraject. Gelet op de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen langs het dijktracé, zijn deze uit voorzorg geïnspecteerd op geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen.

Het doel van deze inspectie was om van de mogelijk te kappen bomen, waarvan op basis van de verkenning niet met zekerheid kon worden uitgesloten dat deze als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen dienden, uitsluitel te kunnen geven over daadwerkelijke geschiktheid.

De inspectie heeft plaatsgevonden op 3 mei 2020. Geschikte bomen langs het dijktracé zijn geïnspecteerd op gaten, spleten, holtes, pechbalken en (oude) spechtholen die in potentie geschikt kunnen zijn als rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen.

4.7 Ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis

Voorafgaande aan het inventariseren van de ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis is gestart met het in beeld brengen van geschikt biotoop. Het kansrijke leefgebied is op basis van typische habitatkenmerken in beeld gebracht, waaronder broedhoppen met geschikte ei-afzetplaatsen voor vrouwtjes, zonplaatsen en overwinteringsbiotoop van de soorten. Vervolgens zijn de betreffende locaties visueel onderzocht op aanwezigheid van individuen gedurende geschikte weeromstandigheden. Daarnaast is gebruik gemaakt van beschikbare verspreidingsgegevens van de soort binnen het onderzoeksgebied. De inventarisatie is uitgevoerd door deskundig ecologen van Sweco, gedurende een drietal bezoeken in de periode maart tot en met september.

Reptielen waaronder de ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis zijn geïnventariseerd met behulp van zogenoemde reptielenplaten. Dergelijke reptielenplaten bestaan uit tapijttegels (40x40cm) en zijn uitgelegd volgens van tevoren bepaalde 'transecten' verspreid langs de dijk, binnen en langs kansrijk biotoop van de soorten. De locaties van de transecten zijn op kaart weergegeven in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..** De platen vormen kunstmatige verblijfplaatsen die door de zon worden opgewarmd en aantrekkelijke schuil- en zonplekken bieden voor reptielen. De platen hebben gedurende langere tijd (juli t/m september), in het veld gelegen. In die tijd zijn regelmatig (4 keer) geïnspecteerd om te controleren of zich dieren in de nabijheid van de platen schuil hielden. De resultaten zijn per bezoekdatum en per genummerde plaat of sectie van platen geregistreerd.

Tabel 4.7 bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken naar de ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis met bijbehorende weersomstandigheden en de gebruikte methode van het onderzoek.

Tabel 4.7 Overzicht uitgevoerde veldonderzoeken naar de ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis

Soort	Datum	Methode	Weer
Reptielen	17 april 2020	Habitatgeschiktheidsonderzoek en visueel onderzoek	12 °C, 3 Bft, droog, licht bewolkt
Reptielen	3 mei 2020	Visueel onderzoek	13,0 °C, 2 Bft, droog, licht bewolkt
Reptielen	19 juni 2020	Visueel onderzoek	20,4 °C, 2 Bft, droog, zonnig
Reptielen	1 juli 2021	Reptielenplaten	14,0 °C, 2 Bft, droog, zonnig
Reptielen	14 juli 2021	Reptielenplaten	20,0 °C, 2 Bft, geheel bewolkt
Reptielen	25 augustus 2021	Reptielenplaten	25,0 °C, 2 Bft, droog, licht bewolkt
Reptielen	17 september 2021	Reptielenplaten	22,0 °C, 2 Bft, droog, zonnig

4.8 (Kleine) marterachtigen en de das

Om te bezien in hoeverre er leefgebied van de (kleine) marterachtigen bunzing, wezel, hermelijn en boommarter te verwachten is, heeft een habitatgeschiktheidsbeoordeling plaatsgevonden. Potentieel geschikte locaties (in totaal 9) zijn in de periode van mei tot en met juli 2021 steekproefsgevijs geïnventariseerd. Hierbij is gebruik gemaakt van diverse typen cameravallen, waaronder struikrovers, mostela's en losse cameravallen (jiglers). Per locatie zijn gedurende minimaal 7 weken één of meerdere van deze technieken toegepast.

Voor de verspreiding en de functie van het dijktracé voor de das is de dasenwerkgroep benaderd. Tabel 4.7 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken naar de kleine marterachtigen met bijbehorende weersomstandigheden en de gebruikte methode van het onderzoek.

Tabel 4.8 Overzicht uitgevoerde veldonderzoeken naar kleine marterachtigen

Soort	Datum	Methode	Weer
Kleine marterachtigen	12 mei 2021	Plaatsen: Struikrovers en losse camera's	18,2 °C, 2 Bft, zonnig
Kleine marterachtigen	1 juli 2021	Ophalen: Struikrovers en losse camera's	14,0 °C, 2 Bft, geheel bewolkt

4.9 Vaatplanten

Veldonderzoek naar (beschermde) vaatplanten is uitgevoerd op 18 mei 2021 en 21 juli 2021 door flora-specialisten van Sweco. Tijdens het eerste veldbezoek in de maand mei, vóór de eerste maaironde, is een habitatgeschiktheidsonderzoek uitgevoerd waarbij de floristisch meest interessante terreinen in kaart zijn gebracht. Dit eerste veldbezoek is gecombineerd met een onderzoek naar vroegbloeiende beschermde soorten en bloeiende grassen. Later in het seizoen zijn de resterende veldrondes uitgevoerd. Hierbij is rekening gehouden met het regeneratievermogen van de meeste soorten en de uitzonderlijke droogte van dit jaar. Tijdens het veldwerk is gelet op soorten die tot onderstaande categorieën behoren:

- Wet Natuurbescherming;
- Rode Lijst-soorten;
- (Vrij) zeldzame soorten en karakteristieke soorten zonder beschermingscategorie.

5 Resultaten - Beschermde soorten dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen

In voorliggend hoofdstuk zijn de resultaten van het aanvullende soortgericht veldonderzoek per soort(groep) weergegeven. De verspreidingskaarten van de soorten zijn opgenomen in de bijlagen. Daar waar beschikbaar zijn naast de resultaten van dit veldonderzoek ook de beschikbare verspreidingsgegevens van derden meegenomen in het verspreidingsbeeld.

5.1 Vogels

Langs het dijktraject komen acht soorten broedvogels voor waarvan de rust- en nestplaats jaarrond beschermd is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 jaarrond beschermd zijn en de nesten van soorten onder categorie 5 beschermd zijn als er onvoldoende alternatieven zijn en er ecologisch zwaarwegende redenen zijn.

Steenuil en huismus zijn verspreid waargenomen over het dijktraject en kunnen binnen het werkgebied nestlocaties met bijbehorende leefgebied hebben. Dit geldt ook voor de buizerd, ransuil en kerkuil.

5.1.1 Steenuil

De boerderijen met omliggende erfbeplanting, cultuurlandschap en daar aanwezig kleinschalige landschapselementen zijn in veel gevallen geschikt als leefgebied van de steenuil. Leefgebied van de soort bevindt zich vaak rondom kleinschalige erven en percelen nabij boerderijen met open schuren, fruitbomen, oude knotwilgen en graspercelen met extensieve begrazing door paarden of schapen.

Vastgestelde territoria zijn weergegeven in de bijlage. Bij het veldonderzoek naar de steenuil zijn er in totaal 12 territoria van de steenuil vastgesteld binnen het onderzoeksgebied. De territoria met rust- en nestplaatsen

van de soort zijn aanwezig in de nabijheid van de weergegeven adressen in Tabel 5-1. Een deel van de aangetroffen broedparen broedt in nestkasten. Andere nestplaatsen bevinden zich in bebouwing zoals schuurtjes of in oude fruitbomen of knotwilgen.

Tabel 5-1 Adressen met vastgestelde territoria van steenuil langs het dijktraject WAM

Straat + nr.	Plaats	Dijkpaal	Opmerkingen
Rijndijk 2b	Wijk bij Duurstede	75	Nestkast
Rijndijk 3	Wijk bij Duurstede	74	
Rijndijk 4	Wijk bij Duurstede	71	
Rijndijk 5	Wijk bij Duurstede	69	
Rijndijk 6	Wijk bij Duurstede	68	
Lekdijk 19a	Amerongen	50	
Lekdijk 18a	Amerongen	49	
Lekdijk 17a	Amerongen	46	
Lekdijk 15	Amerongen	42	
Lekdijk 12	Amerongen	33	
Lekdijk 6	Amerongen	24	
Kersweg 26	Amerongen	2	

5.1.2 Huismus

Vrijwel alle woningen bieden geschikte broedplaatsen voor huismus vanwege de aanwezigheid van een pannendakconstructie of toegankelijke nokpannen op een rieten dakconstructie. De woningen/ boerderijen langs het dijktraject zijn tijdens het onderzoek gecontroleerd. Hierbij zijn naar schatting tussen de 30 en 86 territoria van de huismus vastgesteld in 30 van de onderzochte gebouwen. Vastgestelde territoria zijn weergegeven in Tabel 5-2 en in de bijlage.

Tabel 5-2 Adressen met vastgestelde territoria van huismus langs het dijktraject WAM

Straat + nr.	Plaats	Aantal	Dijkpaal
Rijndijk 2	Wij bij Duurstede	6	80
Rijndijk 2a	Wij bij Duurstede	4	76
Rijndijk 2b	Wij bij Duurstede	4	75
Rijndijk 3	Wij bij Duurstede	3	74
Rijndijk 4	Wij bij Duurstede	6	71
Rijndijk 5	Wij bij Duurstede	2	69
Rijndijk 6	Wij bij Duurstede	8	68
Rijndijk 7	Wij bij Duurstede	14	65
Rijndijk 8	Wij bij Duurstede	6	59
Lekdijk 25	Amerongen	3	56
Lekdijk 23	Amerongen	6	53
Lekdijk 19a	Amerongen	10	50
Lekdijk 18a	Amerongen	6	49
Lekdijk 17a	Amerongen	4	46
Lekdijk 16a	Amerongen	8	44
Lekdijk 13a-h	Amerongen	20	41-43
Lekdijk 12	Amerongen	3	33
Lekdijk 10a	Amerongen	4	31
Lekdijk 8	Amerongen	6	28
Lekdijk 7	Amerongen	10	26
Lekdijk 6	Amerongen	3	24
Lekdijk 6a	Amerongen	6	23
Lekdijk 5	Amerongen	4	22
Lekdijk 5a	Amerongen	6	22
Lekdijk 4	Amerongen	8	17
Lekdijk 2	Amerongen	1	15
Lekdijk 1a	Amerongen	4	11
Lekdijk 1	Amerongen	6	6-7
Donkerstraat 29	Amerongen	2	0

5.1.3 Buizerd, ransuil, kerkuil, havik, sperwer en bosuil

In de directe omgeving van het dijktracé zijn weinig bomen van voldoende omvang (hoogte en diameter) aanwezig waar roofvogels/uilen in kunnen

nestelen. Tijdens het veldonderzoek zijn in (de omgeving van) het onderzoeksgebied enkele nesten van roofvogels/uilen met een jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen. Het betreft een actief buizerdnest dat is aangetroffen in een bosje in de Amerongse Bovenpolder ter hoogte van Lekdijk 5a en Lekdijk 4, op korte afstand van de dijk.

Tijdens het veldonderzoek zijn een roepende (jonge) ransuil, bosuil en kerkuil waargenomen in (de omgeving van) het dijktraject. De roepende ransuil en kerkuil zijn waargenomen in de bosschages nabij de sportvelden, die buiten het dijkontwerp liggen. De mogelijke nesten van deze uilensoorten bevinden zich hier buiten het onderzoeksgebied, er zijn geen nestplaatsen van deze uilensoorten aangetroffen binnen het onderzoeksgebied. Verder is een kerkuil gehoord nabij de boerderij aan de Lekdijk 23. Vastgestelde territoria zijn weergegeven in de bijlage. Er zijn geen nesten van andere roofvogelsoorten zoals havik, sperwer en boomvalk aangetroffen binnen het onderzoeksgebied.

5.2 Amfibieën, reptielen en vissen

5.2.1 Kamsalamander, alpenwatersalamander, heikikker

Middels e-DNA onderzoek zijn de wateren langs het dijktraject bemonsterd. In Bijlage 1 zijn de bemonsteringslocaties weergegeven. Daarnaast is in deze geschikte waterlichamen met een schepnet geschept naar adulte en/of larven van de soorten. Op basis van dit onderzoek is het voorkomen van kamsalamander, alpenwatersalamander en heikikker in betreffende wateren uitgesloten.

5.2.2 Poelkikker

Tijdens het veldonderzoek is de aanwezigheid van poelkikker (op basis van handvangsten) vastgesteld binnen het onderzoeksgebied. Het betreft hier de binnendijks gelegen poel nabij de woning

aan de Lekdijk 7a ter hoogte van dijkpaal 28 (Bijlage 1). Op basis hiervan is te stellen dat deze poel een functie heeft als voortplantingswater voor de poelkikker. In andere poelen en watergangen in het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldonderzoek geen exemplaren van de poelkikker vastgesteld.

5.2.3 Rugstreepad

Tijdens het veldonderzoek zijn op één locatie roepende rugstreepadden waargenomen in de omgeving van het dijktraject. De roepende rugstreepadden zijn waargenomen in de Amerongse Bovenpolder, in de plas-dras gebieden die buiten het dijkontwerp liggen (Bijlage 1).

5.2.4 Ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis

Op basis van het verkennende natuuronderzoek worden amfibieënrijke teensloten langs het dijktraject als kansrijk foerageergebied gezien voor de mogelijk aanwezige reptielen. Kansrijke zonplekken zijn visueel onderzocht op aanwezigheid van de ringslang. Tevens zijn reptielenplaten (tapijtegels 40x40) ingezet. Op en direct nabij de dijk zijn geen waarnemingen verricht van ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis. Zowel tijdens visuele inspecties als tijdens het controleren van de reptielenplaten zijn geen waarnemingen gedaan van betreffende soorten.

Op basis van bestaande gegevens uit de NDFF en andere beschikbare verspreidingsgegevens van de terreinbeherende organisatie van deze percelen is het voorkomen van de ringslang op enkele plaatsen langs de dijk bevestigd. Het overgrote deel van deze waarnemingen zijn binnendijs gedaan. De buitendijs waarnemingen zijn gedaan nabij de steenfabriek bij Wijk bij Duurstede en in de Amerongse Bovenpolder. In Bijlage 1 is het verspreidingsbeeld van de ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis weergegeven.

5.2.5 Grote modderkruiper

Middels e-DNA-onderzoek zijn de wateren langs het dijktraject bemonsterd. In Bijlage 1 zijn de bemonsteringslocaties weergegeven. Op basis van dit onderzoek is het voorkomen van grote modderkruiper in betreffende wateren uitgesloten.

5.3 Waterspitsmuis

De analyse van e-DNA-monsters leverde geen positieve testresultaten op voor waterspitsmuis. Op basis van dit onderzoek wordt geconcludeerd dat de waterspitsmuis in de onderzochte wateren binnen het onderzoeksgebied niet aanwezig is.

5.4 Vleermuizen

Binnen het onderzoeksgebied zijn mogelijk te kappen bomen geïnspecteerd op gaten, spleten, holtes, pechbalken en (oude) spechtholen die in potentie geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Betreffende bomen vertonen geen holten of scheuren welke gebruikt kunnen worden als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij diverse bomen loshangend schors aanwezig is. Het gaat in deze gevallen echter om kleine stukken loshangend schors die hoogstens als tijdelijke (zomer)verblijfplaats voor een enkel individu kan dienen. Door de zeer beperkte geschiktheid en het tijdelijke karakter (schors kan makkelijk afscheuren) en het feit dat dit soort loshangend schors door de gehele boomopstand voorkomt, is besloten bij deze locaties geen aanvullend vleermuisonderzoek uit te voeren.

5.5 (Kleine) marterachtigen en das

Ten aanzien van de (kleine) marterachtigen bunzing, wezel, hermelijn en boommarter is verspreid langs het tracé onderzoek verricht. Uit onderzoeksgegevens blijkt dat de boommarter en das binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied voorkomen. Er zijn geen waarnemingen van bunzing, wezel, hermelijn en/of steenmarter gedaan. Opgaande landschapselementen (bosschages, houtwallen, singels) bieden verblijfplaatsen, geleiding en dekking binnen het leefgebied van betreffende marterachtigen, en hebben hierdoor een functie als (essentieel) leefgebied.

Van de das zijn zowel binnendijs als buitendijs langs het dijktracé

sporen in de vorm van wissels en prenten waargenomen. Er zijn een viertal duidelijke dassenwissels in het veld vastgesteld die over de Lekdijk lopen, evenals drie dassenburchten. Er ligt een bewoonde hoofdburcht buitendijks in het ooibos van de Lunenburgerwaard, op het terrein van Utrechts Landschap. In Kolland ligt een bewoonde hoofdburcht in het binnendijkse ooibos. Buitendijks is ter hoogte van Kolland een bijburcht aanwezig tussen de kribvakken op terrein van Rijkswaterstaat. De dassenburchten en -wissels zijn weergegeven in Bijlage 1.

In Bijlage 1 zijn de locaties van de cameravallen weergegeven. In Tabel 5-3 is per locatie aangegeven welke soorten ter plaatse zijn vastgesteld.

Tabel 5-3 Vastgestelde soorten per cameraval

Camera nr.	soort	kenmerk
Cameraval 2	Boommarter	Binnendijks Kolland
Cameraval 4	Boommarter	Buitendijks Steenfabriek
Cameraval 5	Boommarter & das	Buitendijks oost Lunenburgerwaard
Cameraval 6	Boommarter	Buitendijks west Lunenburgerwaard

5.6 Vaatplanten

Op de Lekdijk tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen is onderzoek gedaan naar vaatplanten die tot de volgende categorieën behoren: Wet Natuurbescherming, Rode-Lijst soorten en (vrij) zeldzame soorten en karakteristieke soorten zonder beschermingscategorie.

Wnb – soorten

Langs het gehele traject zijn geen in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aangetroffen.

Rode Lijst-soorten

Tijdens de dijkkartering zijn enkele Rode Lijst-soorten aangetroffen in variabele dichtheden en aantallen. Het gaat om gewone agrimonie en oosterse morgenster, beide gebonden aan rivierdijken.

5.7 Samenvatting aanwezigheid beschermde soorten dijktraject WAM

Op basis van het veldonderzoek zijn de beschermde soorten zoals weergegeven in Tabel 5-4, langs het dijktraject en binnen het onderzoeksgebied, Wijk bij Duurstede – Amerongen aangetroffen.

Tabel 5-4 Aanwezigheid van beschermde soorten langs het dijktraject WAM, met aanduiding van nabijgelegen dijkpaal.

Soort	Dijkpaal
Steenuil	75, 74, 71, 69, 68, 50, 49, 46, 42, 33, 24, 2
Huismus	80, 76, 75, 74, 71, 69, 68, 65, 59, 56, 53, 50, 49, 46, 44, 41, 33, 31, 28, 26, 24, 23, 22, 17, 15, 11, 6, 0
Buizerd	19
Ransuil	100
Kerkuil	98, 53
Poelkikker	28
Boommarter	77, 66, 59, 13
Das	75, 71, 70, 20, 14

6 Conclusie

Als onderdeel van project Sterke Lekdijk is Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden voornemens om een dijkversterking uit te voeren op het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen (WAM). Het deeltraject tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen heeft een lengte van 11 kilometer en loopt vanuit het westen bij de Prinses Irenesluis tot oostelijk net buiten de bebouwde kom van Amerongen. Het gehele deeltraject voldoet thans niet aan de in 2017 aangescherpte veiligheidsnormen voor macrostabiliteit, piping en/of hoogte. Versterking van de dijk bij het traject Wijk bij Duurstede – Amerongen is daarom noodzakelijk, onder andere om de stad Utrecht de komende jaren te kunnen blijven beschermen tegen overstromingen.

Bij werkzaamheden in het kader van de dijkversterking WAM dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten (flora en fauna) in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). In onderhavige rapportage zijn de resultaten van het veldonderzoek en bestaande bronnen en daarmee de verspreiding van de beschermde soorten langs het dijktracé Wijk bij Duurstede – Amerongen beschreven. Dit vormt een goede basis als uitgangspunt voor de verdere planuitwerkingsfase om rekening te houden met beschermde soorten en hun functionele leefgebieden van beschermde soorten in te passen.

Uit het veldonderzoek en beschikbare verspreidingsgegevens blijkt essentieel leefgebied van de huismus, steenuil, buizerd, ransuil, kerkuil, poelkikker, rugstreeppad, boommarter en das aanwezig te zijn langs het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen. Van huismus, steenuil, buizerd en poelkikker bevindt dit leefgebied zich binnen 50 meter van het dijktracé aanwezig waardoor de dijkversterking mogelijk negatieve effecten heeft op deze beschermde soorten en hun functionele leefgebied.

7 Referenties

- BIJ12 (2017). Kennisdocument Kamsalamander *Triturus cristatus*. Versie 1.0, juli 2017..
- BIJ12. 2017. Kennisdocument Das *Meles meles*. Versie 1.0, juli 2017.
- BIJ12. 2017. Kennisdocument Grote modderkruiper *Misgurnus fossilis* Versie. 1.0, juli 2017.
- BIJ12. 2017. Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*. Versie 1.0, juli 2017.
- BIJ12. 2017. Kennisdocument Poelkikker *Rana lessonae*. Versie 1.0, juli 2017.
- BIJ12. 2017. Kennisdocument Rugstreeppad *Bufo calamita*. Versie 1.0, juli 2017.
- BIJ12. 2017. Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*. Versie 1.0, juli 2017.
- Sweco-Arcadis, 2018. Verkennend natuuronderzoek Dijkversterking Wijk bij Duurstede – Amerongen. Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur. Referentienummer: SWNL0231934. Sweco Nederland B.V. De Bilt, d.d. 21 september 2018.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur. 2021. Vleermuisprotocol 2021, januari 2021.
- .

Bijlage 1 Verspreidingsgegevens van beschermde soorten langs het dijktraject Wijk bij Duurstede – Amerongen

Bijlage 1 Kaartenbijlage soortenonderzoek definitief* (DMS 012539-RAP-21448)

* Op de in deze bijlage weergegeven kaarten zijn de verspreidingsgegevens per soort(groep) weergegeven. Bij de interpretatie van de gegevens dient men rekening te houden met de geleverde onderzoeksinspanning (waarnemerseffect).

- Legenda
- Dijktraject

Wijk bij Duurstede - Amerongen

Transecten reptielenplaten
- Roofvogels
- Bosuil

Kerkuil

Ransuil

e-DNA bemonstering

Buizerd
- Dassenwissels

Struikrovers

Dassenburcht

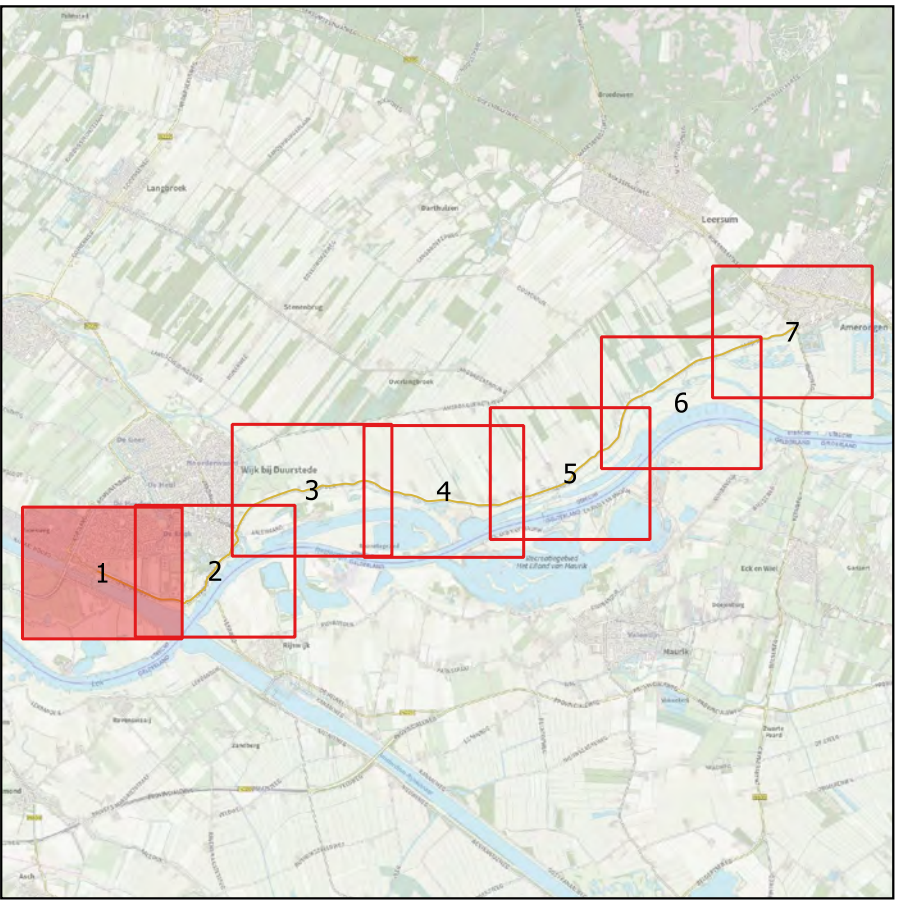
Steenuil

Huismus

Boommarter

Rugstreeppad

Poelkikker

Verspreiding beschermde soorten WAM

Dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen

Opdrachtgever: Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden

Projectnummer: 373989

Status: Definitief

Datum: 30-09-2021 11:12

Schaal: 1:2.999,99997

Formaat: A1

Getekend: Niels de Nijs - Gecontroleerd: Jody Ettema

0 60 120 180 240 meters

SWECO

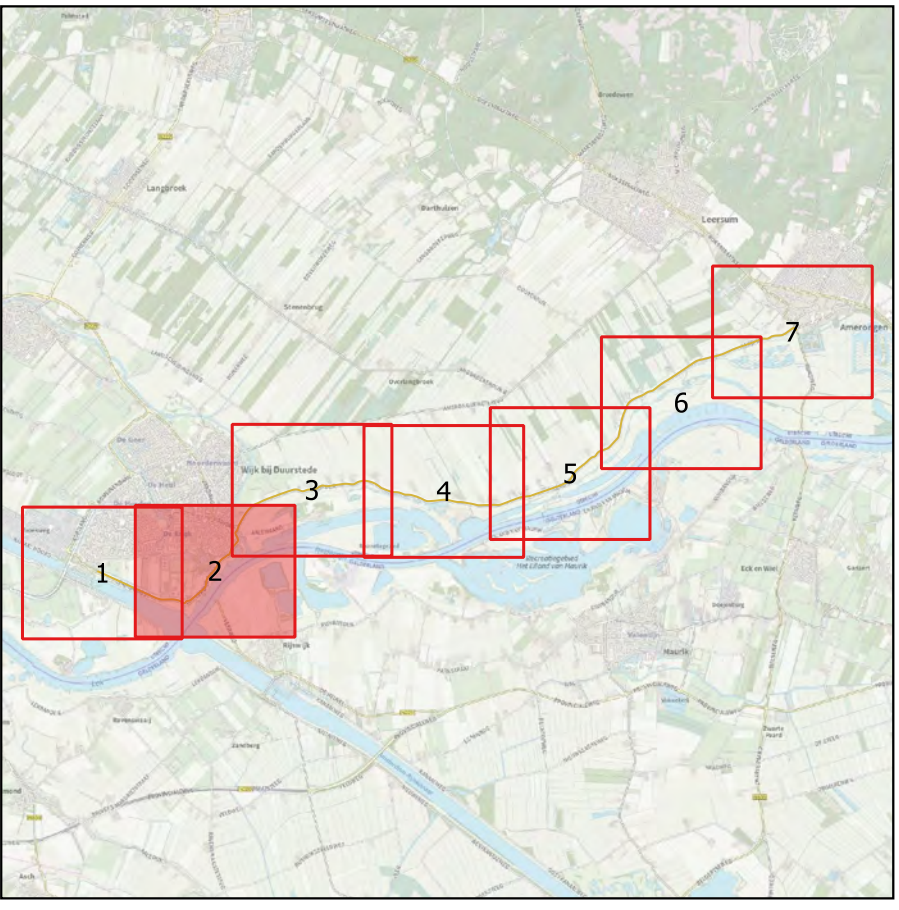
N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

- Legenda**
- Dijktraject
  - Wijk bij Duurstede - Amerongen
  - Transecten reptielenplaten
- Roofvogels**
- Bosuil
  - Kerkuil
  - Ransuil
  - e-DNA bemonstering
  - Buizerd
- Dassenwissels**
- Struikrovers
  - Dassenburcht
  - Steenuil
  - Huismus
  - Boommarter
  - Rugstreeppad
  - Poelkikker

Verspreiding beschermde soorten WAM
Dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen

Opdrachtgever: Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden
Projectnummer: 373989

Status: Definitief
Datum: 30-09-2021 11:13
Schaal: 1:2.999,99997
Formaat: A1

Getekend: Niels de Nijs - Gecontroleerd: Jody Ettema

- Legenda
- Dijktraject

Wijk bij Duurstede - Amerongen

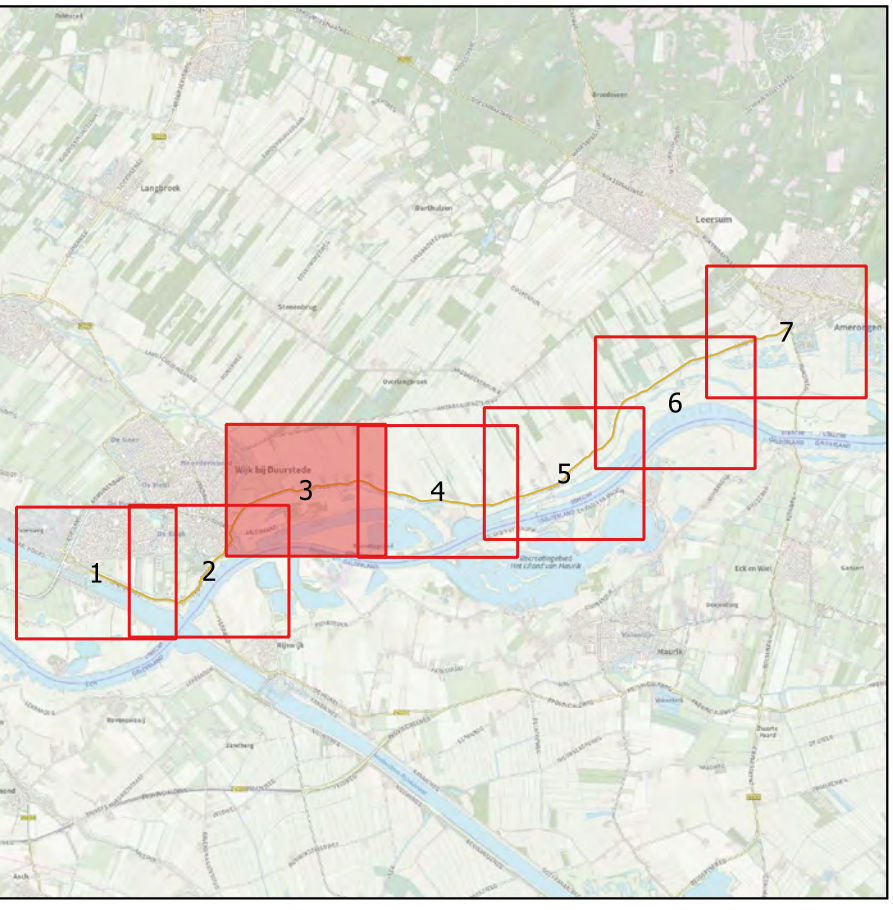
Transecten reptielenplaten
- Roofvogels
- Bosuil

Kerkuil

Ransuil

e-DNA bemonstering

Buizerd
- Dassenwissels
- Struikrovers
- Dassenburcht
- Steenuil
- Huisemus
- Boommarter
- Rugstreeppad
- Poelkikker

- Legenda
- Dijktraject

Wijk bij Duurstede - Amerongen

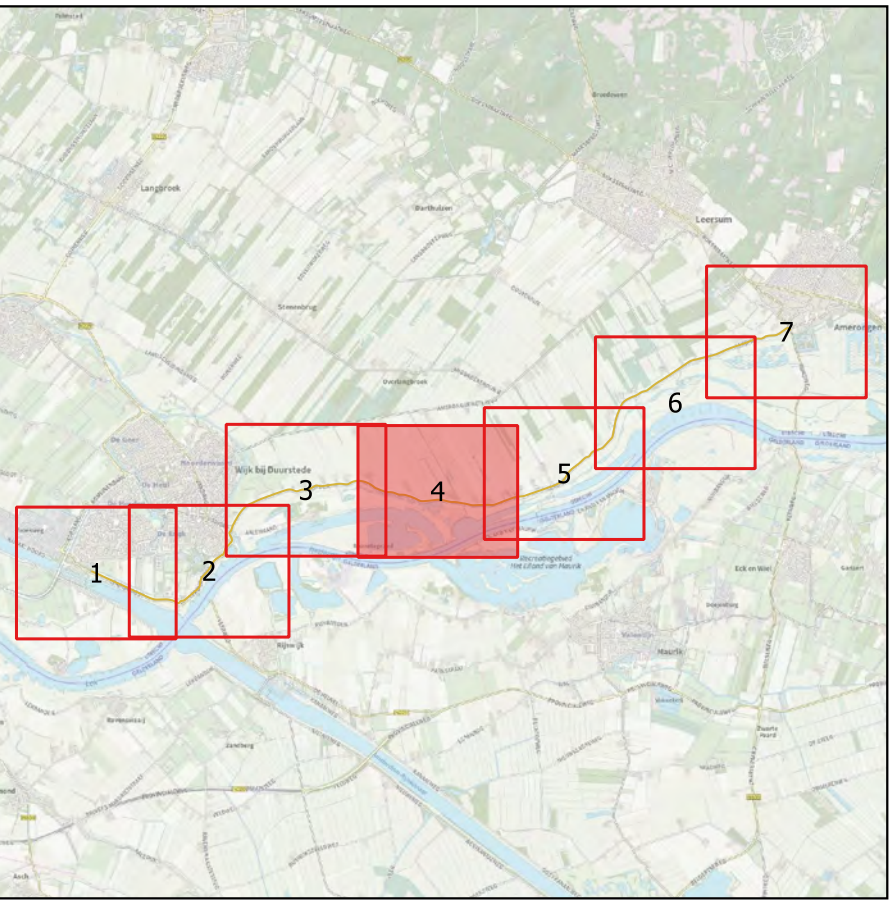
Transecten reptielenplaten
- Roofvogels
- Bosuil

Kerkuil

Ransuil

e-DNA bemonstering

Buizerd
- Dassenwissels
- Struikrovers
- Dassenburcht
- Steenuil
- Huismus
- Boommarter
- Rugstreeppad
- Poelkikker

Verspreiding beschermde soorten WAM

Dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen

Opdrachtgever: Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden

Projectnummer: 373989

Status: Definitief

Datum: 30-09-2021 11:14

Schaal: 1:2.999,99997

Formaat: A1

Getekend: Niels de Nijs - Gecontroleerd: Jody Ettema

0 60 120 180 240 meters

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

SWECO

- Legenda
- Dijktraject

Wijk bij Duurstede - Amerongen

Transecten reptielenplaten
- Roofvogels
- Bosuil

Kerkuil

Ransuil

e-DNA bemonstering

Buizerd
- Dassenwissels
- Struikrovers

Dassenburcht

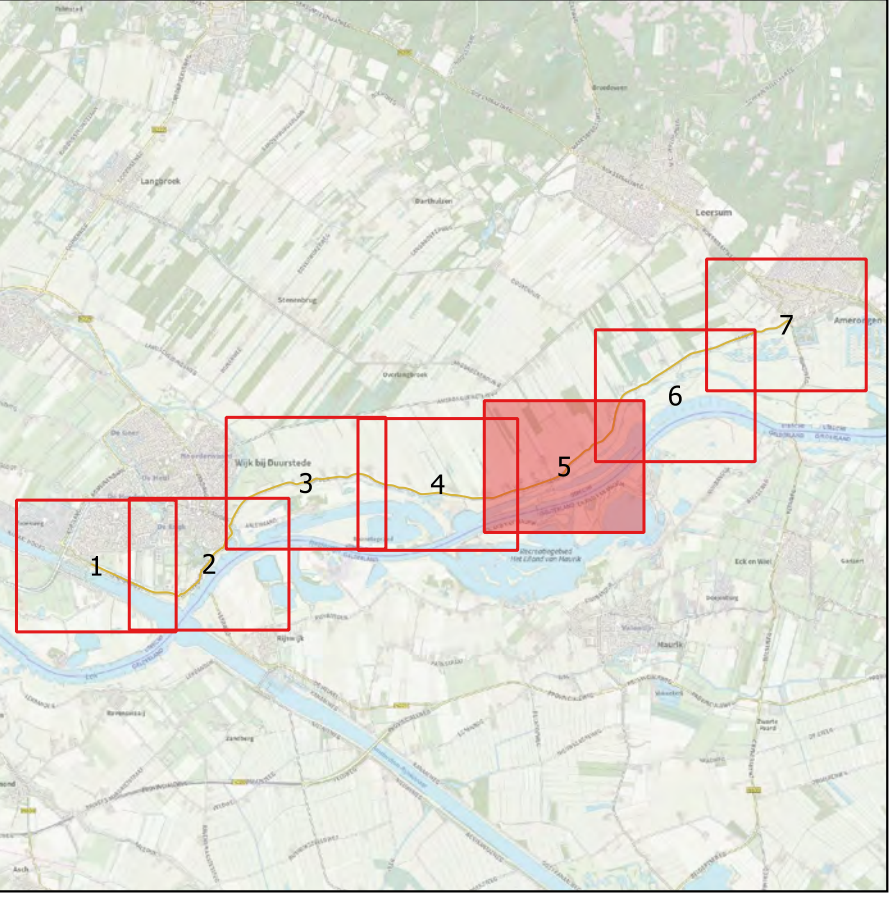
Steenuil

Huismus

Boommarter

Rugstreeppad

Poelkikker

Verspreiding beschermde soorten WAM

Dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen

Opdrachtgever: Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden

Projectnummer: 373989

Status: Definitief

Datum: 30-09-2021 11:15

Schaal: 1:2.999,99997

Formaat: A1

Getekend: Niels de Nijs - Gecontroleerd: Jody Ettema

0 60 120 180 240 meters

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

SWECO

Legenda

Dijktraject

Wijk bij Duurstede - Amerongen

Transecten reptielenplaten

Roofvogels

Bosuil

Kerkuil

Ransuil

e-DNA bemonstering

Buizerd

Dassenwissels

Struikrovers

Dassenburcht

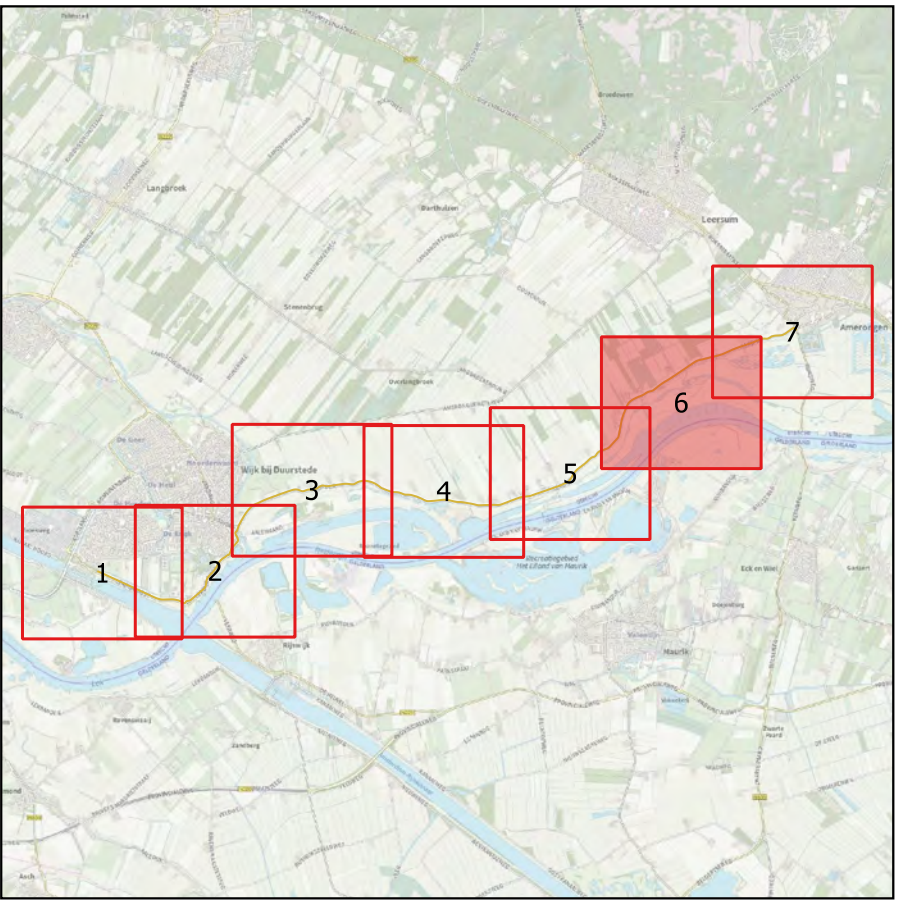
Steenuil

Huisemus

Boommarter

Rugstreeppad

Poelkikker

Verspreiding beschermde soorten WAM
Dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen

Opdrachtgever: Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden

Projectnummer: 373989

Status: Definitief

Datum: 30-09-2021 11:15

Schaal: 1:2.999,99997

Formaat: A1

Getekend: Niels de Nijs - Gecontroleerd: Jody Ettema

0 60 120 180 240 meters

SWECO

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

- Legenda
- Dijktraject

Wijk bij Duurstede - Amerongen

Transecten reptielenplaten
- Roofvogels
- Bosuil

Kerkuil

Ransuil

e-DNA bemonstering

Buizerd
- Dassenwissels

Struikrovers

Dassenburcht

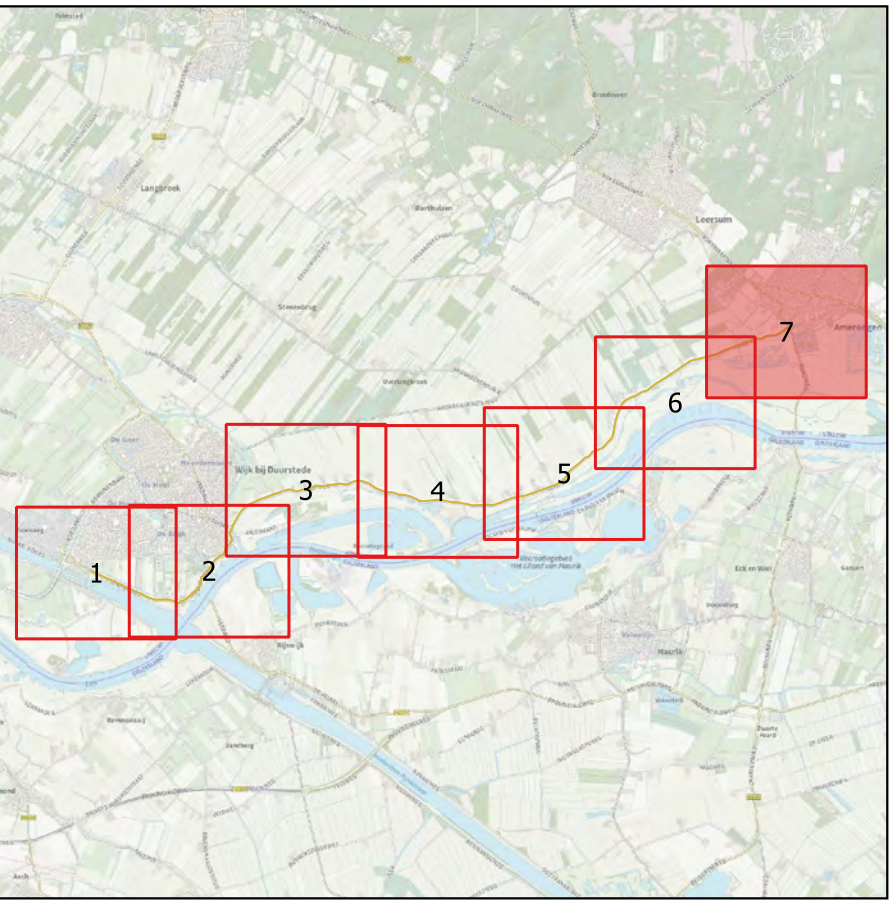
Steenuil

Huismus

Boommarter

Rugstreeppad

Poelkikker

Verspreiding beschermde soorten WAM

Dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen

Opdrachtgever: Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden

Projectnummer: 373989

Status: Definitief

Datum: 30-09-2021 11:16

Schaal: 1:2.999,99997

Formaat: A1

Getekend: Niels de Nijs - Gecontroleerd: Jody Ettema

0 60 120 180 240 meters

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

SWECO